

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

CONGRESUL TĂRĂNIMII

Revista Jurnalului
SALA DE LECTURA

**AMPLĂ
MOBILIZARE
A REZERVEI
DE SPORIRE A
PRODUȚIEI AGRICOLE**

Întîmpinat cu sentimente de dragoste fierbinte și înaltă prețuire,
cu vibrant entuziasm

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

*A PARTICIPAT LA ADUNAREA GENERALĂ A OAMENILOR MUNCII
DE LA ÎNTRERINDERA „23 AUGUST” DIN CAPITALĂ*

„Dorim ca democrația pe care noi o realizăm în România să fie o democrație a participării directe, conștiente a clasei muncitoare, a tuturor categoriilor la conducerea societății, ca organele de conducere să fie mai bine supuse controlului maselor populare, să lucreze în strînsă unitate și colaborare ; numai întărind acest control de jos în sus și de sus în jos, acționînd într-o strînsă unitate, putem asigura înaintarea fermă a României pe drumul socialismului și comunismului, avem garanția realizării programului de dezvoltare pe acest cincinal”.

NICOLAE CEAUȘESCU

PARTICIPARE ACTIVĂ, RESPONSABILĂ, LA REALIZAREA UNEI ÎNALTE CALITĂȚI ȘI EFICIENȚE

DEMOCRAȚIA SOCIALISTĂ, democrația muncitorească din România, constituită într-un sistem propriu, unic în felul său, s-a dovedit a fi în practica economică și socială cadrul optim de afirmare plenară a participării creatoare și responsabile a fiecărui om al muncii la făurirea propriilor desene. În acest cadru, conducerea partidului nostru acordă o importanță deosebită pregătirii temeinice și desfășurării în cele mai bune condiții a adunărilor generale ale oamenilor muncii în toate unitățile economice — care au intrat definitiv în patrimoniul marilor realizări din domeniul dezvoltării democrației muncitorești din țara noastră — fapt semnificativ ilustrat de participarea la aceste adunări a cadrelor din conducerea partidului.

În spiritul practicii devenite tradiționale de a se consulta la fața locului cu colectivele de oameni ai muncii, de a analiza și stabili, împreună cu muncitorii și specialiștii — în cadrul adunărilor generale — cele mai adecvate acțiuni și măsuri pentru realizarea planului și perfecționarea întregii activități economice și sociale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea "23 August" din Capitală. Cuvântarea rostită cu acest prilej de către secretarul general al partidului cuprinde idei prețioase și concluzii cu o largă semnificație și o deosebită actualitate pentru toate colectivele muncitorești angajate plenar în realizarea în condiții de înaltă calitate și eficiență a planului pe acest an, la toți indicatorii.

DEEA CENTRALĂ care se desprinde din cuvântarea secretarului general al partidului este că democrația muncitorească, democrația noastră socialistă presupune ca necesitate participarea activă, responsabilă, a tuturor oamenilor muncii la realizarea unei înalte eficiențe, a unei calități sporite. Deosebit de important este însă ca această participare responsabilă să nu fie înțeleasă formal, ci în sensul dezbaterii și găsirii soluțiilor celor mai eficiente pentru rezolvarea tuturor problemelor muncii, vieții și bunăstării poporului. Este vorba în primul rând de identificarea modalităților concrete de acțiune în mobilizarea mai amplă a potențialului productiv în vederea creșterii volumului fizic și calității producției prin introducerea accelerată de tehnologii noi, de produse noi cu performanțe tehnico-funcționale superioare, situate la nivelul celor mai bune realizări obținute pe plan mondial, prin organizarea mai bună a producției, prin concentrarea mai puternică în producție a forțelor de cercetare, a forțelor proprii ale muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor.

Accentul pus pe activizarea factorilor intensivi, pe laturile calitative ale dezvoltării întregii activități economice include și aceeași ordine de prioritate și sporirea eforturilor în fiecare unitate productivă pentru reducerea în continuare a cheltuielilor de producție, în special a celor materiale, de combustibil și energie, pentru folosirea în întregime, la indici substanțial mai înalți a fondurilor fixe din dotare, pentru creșterea mai susținută a productivității muncii. Așa cum sublinia secretarul general al partidului există suficiente rezerve, există un grad corespunzător de dotare, care se situează la nivelul întreprinderilor similare din străinătate, pentru ca să se obțină o valoare a producției de 3—4 ori mai mare pe fondurile fixe existente la o productivitate a muncii de peste trei ori mai mare decât în prezent. Pentru aceasta în toate întreprinderile se cer amplificate preocupările pentru mecanizarea și automatizarea proceselor de producție, trecerea muncitorilor la lucrul la mai multe mașini, reducerea corespunzătoare a personalului neproductiv și încadrarea acestuia în activități direct productive, care includ și concepția, elaborarea de tehnologii, de mașini noi moderne, precum și pentru pregătirea profesională și ridicarea nivelului de calificare a întregului personal.

Dar, pentru finalitatea practică a dezbaterilor din cadrul adunărilor generale ale oamenilor muncii, deciziile și măsurile

adoptate nu trebuie să rămână doar consemnate în cadrul unor programe de modernizare a producției și de organizare mai bună a activității; adevărata măsură a reușitei poate și trebuie să-o dea numai eficiența obținută prin aplicarea lor în practică, consecvența, operativitatea și responsabilitatea cu care se acționează în fiecare unitate productivă pentru transpunerea în realitatea producției a hotărârilor luate.

PARTICIPAREA activă, responsabilă, a tuturor oamenilor muncii la realizarea integrală a producției fizice planificate și la un înalt nivel tehnico-calitativ, cu cheltuieli materiale minime, cu o productivitate superioară și beneficii cit mai mari, deci cu o eficiență economică mereu mai înaltă reprezintă esența aplicării noului mecanism economic, a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiei. În acest cadru apare evident că pentru sporirea contribuției fiecărui colectiv de oameni ai muncii la creșterea venitului național, a avuției generale a țării apare necesar ca problemele funcționării eficiente a noului mecanism economic, ale autoconducerii și autogestiei să ocupe un loc mai important decât pînă acum în cadrul dezbaterilor din adunările generale ale oamenilor muncii, pe agenda cotidiană a conducerii colective a fiecărei întreprinderi. Pentru că numai realizarea producției nete nu este suficientă în satisfacerea cerințelor eficienței; este necesar ca problema producției marfă vîndută și încasată și a producției fizice să se situeze pe același plan al atenției. Trebuie să devină clar pentru conducerea fiecărei întreprinderi, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, că noul mecanism economic are ca cerință de bază nu numai ca producția netă, fizică și marfă să fie integral realizată, ci și vîndută și încasată. Oricît de mari ar fi realizările nete, totuși beneficiile și eficiența nu se pot obține din producție neterminată, din producție aflată în depozite; iată de ce se cer depuse eforturi sporite pentru realizarea în fiecare unitate economică a unei corelări mai riguroase între creșterea producției nete și a producției marfă, pentru realizarea unor produse fizice de înaltă calitate, și larg competitive.

În realizarea acestor cerințe un rol substanțial sînt chemați să-l joace — alături de conducerile întreprinderilor, de consiliile de conducere, de ingineri — și maeștrii, care au atribuția de organizatori ai producției, hotărîtoare pentru buna desfășurare a proceselor tehnologice, pentru calitatea producției, pentru nivelul tehnic. Ei trebuie să vegheze ca din secțiile de producție sau din fabrică să nu plece nici un produs de calitate necorespunzătoare; pentru aceasta maeștrii vor trebui să intervină mai operativ și competent pentru asigurarea nivelului calitativ al produselor, iar indicațiile și hotărîrile lor se cer integral executate.

Un aport deosebit la funcționarea eficientă a mecanismului economic îl are și abordarea cu responsabilitate crescută a problemelor comerțului exterior, ale realizării în cele mai bune condiții a exportului, în general ale desfacerii produselor pe piața externă. Acesta reprezintă un capitol prioritar de preocupări în cadrul căruia eforturile se cer concentrate cu mai multă operativitate și consecvență în vederea realizării integrale și în conformitate cu cerințele tehnice de calitate stabilite în contracte a producției destinate partenerilor externi, pentru ca exportul nostru să fie superior importului, pentru desfășurarea schimburilor internaționale în condiții de egalitate, de avantaj reciproc și de compensație corespunzătoare.

Concentrarea energiilor creatoare ale oamenilor muncii pentru transpunerea neabătută în practică a hotărîrilor adoptate în cadrul adunărilor generale va permite, prin utilizarea în grad sporit a potențialului tehnic, material și uman disponibil ca toate sarcinile cantitative și calitative ale acestui prim an al cincinalului să fie realizate exemplar, ca mecanismul economic să funcționeze cu eficiență înaltă.

A. GHEORGHE

„Trebuie să realizăm o adevărată revoluție agrară, în ce privește producția, productivitatea, nivelul tehnic, gradul general al activității satelor noastre”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Premise ale unei noi calități în agricultură

CONGRESUL AL II-LEA al consilierilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, ce se desfășoară zilele acestea în Capitală, constituie un moment deosebit de important în perfecționarea și ridicarea pe o treaptă calitativ-superioară a întregii activități din agricultură, în dezvoltarea democrației socialiste, prin mobilizarea și participarea țărâniilor, a tuturor oamenilor muncii care lucrează în agricultură la conducerea unităților, la realizarea sarcinilor ce revin acestei importante ramuri a producției materiale. Forum suprem de conducere al agriculturii, Congresul țărâniilor face o analiză profundă a realizărilor obținute și trasează sarcini majore în actualul cincinal.

Un merit deosebit în orientarea dezvoltării agriculturii noastre revine secretarului general al partidului, președintelui Republicii, tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, care a adus o contribuție esențială la elaborarea programelor de creștere a producției și de asigurare a unei eficiențe economice ridicate; una din direcțiile de bază fiind realizarea unei profunde revoluții agrare, care să cuprindă atât baza tehnico-materială, cât și organizarea producției, accentuarea procesului de dezvoltare modernă, intensivă a agriculturii.

În cincinalul încheiat, agricultura a cunoscut o dezvoltare puternică, asigurând produsele agroalimentare necesare aprovizionării populației, materii prime pentru industrie și satisfacerea altor nevoi; au fost introduse tehnologii moderne în producția vegetală și în creșterea animalelor, s-a îmbunătățit organizarea muncii și a producției. Rezultatele obținute au contribuit la sporirea venitului național și la creșterea nivelului de consum al populației.

La finele cincinalului, agricultura dispunea de un număr sporit de tractoare (cu 27 mii mai mult decât în anul 1975), iar numărul combinelor autoproductoare a crescut la 39,1 mii. În anul 1980 lucrările de arat, semănat, recoltat cereale păioase, floarea soarelui și soia s-au executat aproape în întregime mecanizat. În cincinalul 1976-1980 au fost amenajate pentru irigații 891,4 mii hectare - cu 11,9% mai mult decât în cincinalul 1971-1975 - suprafața totală ajungând în prezent la aproximativ 2 300 mii hectare. Obținerea unor producții mari este și consecința faptului că în cincinalul 1976-1980 industria a livrat agriculturii 6,4 milioane tone de îngrășăminte chimice substanță activă, iar cantitatea medie anuală administrată la un hectar teren arabil a fost

de 112 kg, față de 77 kg în cincinalul anterior.

În domeniul producției vegetale s-au obținut sporuri importante. Producțiile medii la hectar au fost superioare celor din cincinalul 1971-1975: la griu cu 468 kg, la porumb cu 661 kg, la floarea soarelui cu 159 kg, la sfecla de zahăr cu 2 699 kg, la cartofi de toamnă cu 3 783 kg și la tomate cu 1 065 kg.

În domeniul producției animale s-a obținut o producție medie anuală de 2 333 mii tone de carne în viu (pentru sacrificare), 48,9 mil. hl. lapte de vacă, 35,4 mii tone lână și 6 566 mil. ouă.

Cu toate realizările bune obținute în domeniul agriculturii, totuși, producția agricolă putea fi și mai mare. Condițiile climatice nefavorabile, precum și existența unor deficiențe organizatorice în activitatea unităților agricole, au contribuit la obținerea unor rezultate sub posibilități. Neajunsurile în aplicarea măsurilor agrotehnice, în folosirea sistemelor de irigații, precum și slaba organizare a recoltării, transportului și depozitării producției au dus la importante pierderi de producție. Nu s-a acordat toată atenția dezvoltării bazei furajere, obținându-se producții scăzute și au existat deficiențe în organizarea selecției, reproducției și îngrijirii animalelor.

PREGĂTIREA CAMPANIEI DE PRIMĂVARĂ - EXAMEN AL CALITĂȚII ȘI EFICIENȚEI

Constantin DICU, director
Alexandru BOBICĂ, inginer șef
Trustul I.A.S. Ialomița

INFĂPTUIREA unei profunde revoluții agrare presupune utilizarea eficientă a bazei tehnico-materiale, organizarea științifică a producției și a muncii, îmbunătățirea conducerii, planificării și controlului activității productive.

Experiența unităților agricole fruntașe arată că **problemele de conducere și organizare sunt tot atât de importante ca și baza tehnico-materială, ca și forța de muncă, ca și pământul**, deoarece fără o bună conducere și organizare temeinică, nici ceilalți factori nu pot fi puși deplin în valoare. Realitatea atestă că baza tehnico-materială - îngrășămintele, ierbicidele, carburanții, tractoarele și mașinile agricole - sporită corespunzător fiecărei etape de dezvoltare, costă din ce în ce mai mult, ca urmare a crizei mondiale a energiei. În schimb, o **conducere și o organizare bună** reușește să sporească rezultatele economice, uneori în mod spectaculos, cu cheltuieli destul de reduse, constituindu-se ca una dintre cele mai rentabile investiții.

Având în atenție aceste modalități de atingere a obiectivului esențial - creșterea producției de cereale și plante tehnice și a eficienței lor economice - consiliul de conducere al Trustului I.A.S. Ialomița a elaborat un **program de măsuri**, defalcând pe principalele acțiuni tehnologice și pe unități, iar fiecare unitate a procedat la defalcarea programelor pe fermele componente. Programele vizează în primul rând efectuarea lucrărilor de primă urgență (arături, fertilizarea păioaselor, transportul gunoierului de grajd, combaterea bălțirilor de pe culturile de toamnă, executarea lucrărilor în vii și livezi); în paralel se urmărește modul în care evoluează **campania reparațiilor** utilajelor din dotarea secțiilor de mecanizare care deservește fermele I.A.S. În virtutea prevederilor Decretului nr. 390/1980, prin care se precizează statornicirea formațiilor specializate de tractoare în cadrul fermelor de producție, șeful de fermă este și șeful formației respective și, ca atare, răspunzând atât de îndeplinirea planului de producție al fermei pe care o conduce, cât și de realizarea planului de venituri de către formația de tractoare, nu-i este indiferent ritmul în care se desfășoară lucrările de reparare a utilajelor din dotarea fermei.

Din programul pregătirii campaniei agricole din această primăvară a făcut parte și instruirea șefilor fermelor vegetale din unități; aceștia, la rîndul lor, procedează la **instruirea personalului** cu care trebuie să-și îndeplinească sarcinile de plan pe baza contractelor-angajament de lucru în acord global.

Adoptarea tehnologiilor plantelor de cultură în conformitate cu ultimele recomandări ale cercetării agricole, a fost o importantă preocupare a specialiștilor din cadrul trustului nostru. În acest scop, la instruirea șefilor de fermă (care s-a făcut la Casa agronomului din Slobozia în perioada 25.I.-7.II a.c.),

fost invitați cercetători de la Stațiunea de cercetări agricole ărculești, cu care am avut un valoros schimb de păreri pe arginea adaptării tehnologiilor plantelor pe care le cultivăm. În această perioadă este pe terminate fertilizarea păioaselor toamnă cu mijloace terestre și avioane. Se lucrează intens transportul gunoiiului de grajd pe terenurile afectate bazei rajere și porumbului, lucrarea urmează să fie încheiată până 15 martie. Paralel cu activitățile din cîmp se lucrează și la provizionarea unităților de porumb, soia, floarea arelui, din care sint trimise probe la laborator în vederea controlului însușirilor biologice.

Repartiția semințelor pe unități s-a făcut ținîndu-se seama de zonarea soiurilor și hibridurilor, precum și în funcție de însușirile potențiale de producție. De asemenea, au fost repartite direct pe unități (fără a mai trece prin baze de aprovizionare) pesticidele și îngrășămintele care deja au început să ajungă destinație. În zilele următoare se vor întocmi planurile operative de campanie, defalcate pe formații și oameni, procedîndu-se la o redistribuire echitabilă a utilajelor pe secții de ecanizare, în vederea unei uniforme încărcări a fiecărui actor. A început, de către comisii mixte ale trustului S.M.A. și A.S., recepția utilajelor reparate, astfel ca pînă la finele lunii curs toate formațiile de lucru să fie constituite și organizate pentru activitatea din cîmp.

În această primăvară, în sectorul agriculturii de stat avem în însămintat 34 494 ha cu porumb, 4 013 ha cu floarea soarelui, 22 ha cu fasole, 8 115 ha cu soia și 725 ha cu legume. La cultura de porumb, în ceea ce privește structura hibridurilor, s-au respectat prevederile Decretului nr. 405/1980 privind zona ecologică în care ne găsim. Hibridii timpurii ocupă 3 la sută, semipurii 39 la sută, semitîrzi 51 la sută și tîrzi 7 la sută din suprafață. La toate celelalte culturi s-au stabilit, de asemenea, ructura soiurilor și hibridurilor, densitățile în funcție de caracteristicile și potențialul de producție al acestora. gradul de asigurare a solului cu apă, cu îngrășăminte, sistemul de cultură (rigat sau neirigat), respectîndu-se normele stabilite prin decret.

Ținînd cont că toate culturile sint în sistem irigat pe mai mult de 50 la sută din suprafețele totale, s-au indicat în tehnologii densități care se apropie de limita maximă. Astfel, la cultura de porumb din grupa 100 s-au programat densități cuprinse între 65—75 mii plante/ha, la cei din grupa 200 — 60—70 mii plante/ha, iar la grupa 300 și 400 — 45—60 mii plante/ha. În sistem neirigat sau programat densități mai mici cu 5—10 mii plante/ha decît în sistemele irigate. La floarea soarelui au planificat pentru sistemul irigat 55 mii plante/ha, iar la cultura de porumb 45 mii plante/ha, în timp ce la soia s-au prevăzut 550 mii și respectiv 400 mii plante/ha. (Aceleași densități ca și la soia). Asemănător, la culturile legumicole s-au stabilit densități de plante la ha: 62 mii la varză timpurie, 130 mii la țelina, 140 mii la ardei lung, 120 mii la ardei gogoșar, 55 mii la tomate și la vinete și de 65 mii la conopidă.

COOPERARE ÎN UTILIZAREA RESURSELOR PENTRU ACCELERAREA DEZVOLTĂRII ȘEPTELULUI

Maria STROE

Institutul de economie agrară

Gheorghe COMĂNICI

director zooveterinar al D.G.A.I.A.-Brașov

REALIZAREA sarcinilor majore ce stau în fața agriculturii trebuie să se bazeze pe dezvoltarea largă a inițiativei createatoare a oamenilor muncii din toate sectoarele producției agricole. În acest context se înscriu desfășurarea unor acțiuni de cooperare, elaborarea și punerea în practică a unor programe unitare de utilizare mai eficientă a resurselor materiale și a bazei tehnico-materiale existente, menite să determine o creștere a șeptelului și realizarea la un nivel superior al indicatorilor planului cincinal în zootehnie.

În județul Brașov au fost puse în aplicare inițiative valoroase, vizînd extinderea cooperării între cooperativele agricole de producție, asociația economică intercooperatistă specializată în creșterea industrială a porcinelor și gospodăriile populației, deținătoare de importante capacități de producție și resurse de muncă. Consiliul unic agroindustrial de stat și cooperatist (C.U.A.S.C.) Feldioara este un exemplu edificator. Prin lansarea unor acțiuni de cooperare fundamentate juridic și eco-

conomic, el a reunit toți factorii potențiali existenți, în stare să determine o sporire substanțială a producției de carne de porc. Centrul de gravitație al acțiunii de cooperare este asociația economică intercooperatistă (A.E.I.) Feldioara; aceasta dispune de capacități de producție în regim industrial, modern amenajate, în care prin aplicarea unei tehnologii bine puse la punct, se obține anual un surplus de pînă la 5 000 capete tineret porcine (la greutatea de 25—30 kg).

În condițiile cooperării dintre C.A.P.-urile asociate: Feldioara, Crizbav, Măeruș, Apața, Asociația economică intercooperatistă pentru creșterea și îngrășarea porcilor (A.E.I.C.I.P.) Feldioara și gospodăriile populației din cadrul consiliului unic, precum și din alte comune ale județului, s-au stabilit relații funcționale eficiente, avînd ca rezultat, în ultimă instanță, creșterea numărului de animale livrate industriei alimentare sau destinate satisfacerii nevoilor gospodăriilor populației și reducerea costurilor pe unitatea de produs. În cursul anului 1980, C.U.A.S.C. Feldioara a realizat un spor de producție, pe seama cooperării, de 200 tone carne de porc față de anul precedent.

Eficiența acțiunii de cooperare pentru sporirea numărului de porcine este reflectată de efectele obținute la fiecare din părțile contractante.

● La cooperativele agricole de producție se realizează creșterea capacităților de producție prin modernizarea cu cheltuieli minime a adăposturilor existente, lucrările de modernizare fiind realizate de echipa de constructori a A.E.I.C.I.P. (vezi tabelul). creșterea numărului de porci îngrășați și livrați anual și eliminarea fazelor tehnologice complexe (ameliorare-reproducție-creștere) care se desfășoară la complexul asociației, utilizarea rațională a resurselor de muncă și reducerea numărului de cadre tehnico-administrative.

● La gospodăriile populației se asigură numărul de animale corespunzător cu capacitatea de cazare existentă în fiecare gospodărie și, în raport cu acesta, cantitățile necesare de nutrețuri combinate, posibilitatea unor modernizări ale adăposturilor gospodărești prin contractarea în caz de nevoie (pe baza contractului încheiat cu asociația), a unor împrumuturi de la cooperativele de credit, utilizarea eficientă a reziduurilor menajere și a altor resurse furajere din gospodăria proprie, stabilirea unui raport echitabil (1/5) între numărul animalelor crescute pentru nevoile proprii și cele livrate la A.E.I.C.I.P.

● La A.E.I.C.I.P. Feldioara au loc o reducere a cheltuielilor materiale prin schimbarea raportului în consumul de furaje combinate (în sensul creșterii cantitative a sortimentelor de furaje destinate îngrășării porcinelor), al cărui cost este cu 15—20 la sută mai redus decît al nutrețurilor combinate pentru animale de prăsilă și tineret, practicarea unei tehnologii intensive în domeniul reproducției animalelor și creșterii tineretului, creșterea cantității de carne — marfă livrabilă anual în condițiile reducerii cheltuielilor materiale.

Implicațiile cooperării în producție a tuturor sectoarelor interesate pentru realizarea unui obiectiv comun — cum este cel al creșterii animalelor — sint de natură să sporească eficiența economică a producției, prin: utilizarea mai judicioasă a bazei tehnico-materiale; repartizarea activităților din lanțul tehnologic corespunzător cu gradul dotării tehnice și al calificării forței de muncă; posibilitatea extinderii cu prioritate a acelei faze tehnologice, în cadrul căreia resursele se utilizează cu maximum de randament (îngrășarea animalelor). Rolul asociației economice intercooperatiste, în care gradul dotării tehnice permite aplicarea unei tehnologii intensive, decurge tocmai din situația sa de „furnizoare“ a tineretului porcine și a nutrețurilor combinate, la care se adaugă asistența tehnică de specialitate și utilizarea rațională a parcului de mijloace auto.

Exemplul Consiliului agroindustrial Feldioara, în care s-a extins acțiunea de cooperare pentru creșterea porcinelor este urmat de C.U.A.S.C. Rupea și Codlea, care acționează intens pentru cooperarea în domeniul îngrășării bovinelor. În fiecare din aceste consilii există cîte o îngrășătorie de bovine de tip industrial (A.E.I. Rupea, A.E.I. Zărnești). În cadrul consiliului Codlea este promovată și cooperarea pentru creșterea păsărilor, al cărei nucleu este asociația economică intercooperatistă Rîșnov.

Programele unitare de cooperare de la nivelul consiliilor agroindustriale se bazează pe aportul unităților moderne

Extinderea capacităților de producție prin modernizare la C.A.P.-urile care cooperează pentru producția cărnii de porc

C.A.P.	Capacitate inițială nr. locuri	Capacitate modernizată nr. locuri	Animale livrabile nr.
Apața	400	600	1 000
Măeruș	600	900	1 500
Feldioara	420	600	1 000
Crizbav	1 000	1 600	2 500

ale asociațiilor economice intercooperatiste specializate și pe tradiția crescătorilor de animale din această zonă a țării. Pornind de la aceste puncte de interferență, se poate vorbi de o „specializare a cooperării” în cadrul consiliilor, dar aceasta nu se manifestă decât ca un aport în plus la creșterea șeptelului care la nivelul județului se regăsește în dezvoltarea continuă și multilaterală a producției din ramura agriculturii.

Acest obiectiv major constituie punctul de plecare a numeroase alte acțiuni unitare la nivelul consiliilor agroindustriale și al întregului județ. Între acestea, o importanță deosebită o are **Programul privind îmbunătățirea pașiștilor** în vederea asigurării necesarului de nutreț verde și finuri, program la care colaborează consiliile populare comunale, cooperativele agricole de producție, întreprinderile agricole de stat și întreprinderea pentru îmbunătățirea și exploatarea pașiștilor. Beneficiarii celor 174 mii ha de pașiști — care reprezintă 58 la sută din suprafața agricolă a județului și 38% din întreg teritoriul acestuia — sînt interesați în sporirea considerabilă a producției de nutreț. Proporțional cu suprafața de pașiști ce-i revine fiecăruia dintre beneficiari se concretizează și aportul acestora la măsurile de ordin tehnic și organizatoric stabilite în program: **combateră excesului de umiditate și a eroziunii solului, înființarea de pașiști semănate, folosirea îngrășămintelor chimice și organice, înlăturarea vegetației lemnoase și a buruienilor, organizarea unui pășunat rațional, alimentări cu apă, asigurarea de tabere de vară pentru pășunat.**

Saltul calitativ ce se va realiza prin măsurile ameliorative se va concretiza în sporirea producțiilor de la 10 t/ha la masă verde (producție medie actuală), la 20 t/ha în anul 1985. În aceste condiții, dacă în prezent se realizează circa 1 450 mii tone masă verde de pe întreaga suprafață de pașiști, în 1985 se vor obține peste 3400 mii tone.

EFICIENȚA FOLOSIRII FURAJELOR DE VOLUM ÎN FERMELE DE VACI

Mircea BOTA

Institutul agronomic Iași

TEEZELE CELUI DE-AL II-LEA CONGRES AL ȚĂRĂNI-MII subliniază rolul hotărîtor al soluționării problemelor bazei furajere în dezvoltarea zootehniei. În acest sens este de relevat experiența pozitivă a folosirii furajelor de volum în fermele de vaci la I.A.S. Miroslava — Iași, unitate fruntașă a agriculturii noastre de stat.

În mod constant, colectivul de lucrători al întreprinderii s-a preocupat de modernizarea și intensivizarea culturii furajelor, care a permis creșterea și ieftinirea producției de furaje de volum, dînd o atenție sporită depozitării și conservării corespunzătoare, îmbunătățirii tehnologiilor de tocare, măcinare, preparare și înobilare a lor. Folosindu-se rețete fundamentate științific, s-a putut realiza o îmbunătățire a structurii rațiilor furajere, prin sporirea ponderii furajelor de volum și reducerea consumului de furaje concentrate. Pe această bază s-a realizat o **furajare bogată, diversificată și ieftină** a vacilor de lapte, care le-a asigurat o stare bună de sănătate și condiții corespunzătoare pentru reproducție, contribuind la creșterea natalității, a efectivelor de animale, a producției de lapte și la sporirea eficienței activității fermelor de vaci. Aceste realizări se reflectă în creșterea efectivelor, a producției de lapte și a producției nete, precum și a beneficiilor obținute în fermele de vaci (tabel). Ca urmare a sporirii efectivelor și a producției medii de lapte pe vacă, producția totală a înregistrat o creștere de 51,7%.

Dinamica efectivelor, a producției de lapte și a beneficiilor în fermele de vaci ale I.A.S. Miroslava-Iași

Indicatori	U.M.	1972	1979
Efectivul de vaci	cap.	1 533	2 255
Prod. medie de lapte	l/cap	3 748	3 867
Prod. totală de lapte	hl	57 464	87 199
Chel. pentru prod. de lapte	mii lei	9 448	14 721
Beneficiu	mii lei	1 143	785

În perioada analizată fermele de vaci au adus unității un beneficiu de circa 11 milioane lei. La obținerea acestor rezultate o contribuție importantă au avut-o **costurile reduse ale furajelor de volum**, obținute în cadrul unei ferme vegetale specializate. Prin **modernizarea și intensivizarea culturii furajelor** s-au realizat producții la hectar de 24,5 tone de lucernă, 69,1 tone de borceaș și porumb masă verde, 98,7 tone sfeclă furajeră,

3,7 tone fin natural, iar în cultură succesivă după orz, s-a obținut o producție de porumb masă verde de 53,6 tone la ha.

Coceni prezintă o mare importanță în furajarea animalelor, întrucît conțin 30% din valoarea nutritivă a întregii plante de porumb. La I.A.S. Miroslava au fost strînși, depozitați și pregătiți cu grijă atît cocenii din cultura proprie, cît și mari cantități achiziționate și s-au procurat cantități sporite de borhoi de la Fabrica de spirt și bere din Iași.

Rațiile furajere variate, bogate și echilibrate stabilite diferențiat pe categorii, grupe de vîrstă, stare fiziologică și după randamentul animalelor — au contribuit substanțial la asigurarea condițiilor bune de sănătate și reproducție și la creșterea producției de lapte și a numărului de viței. Folosirea în cantități sporite a furajelor verzi, fibroase și suculente, a permis schimbarea treptată a structurii consumului de furaje pe categorii de nutrețuri.

Informațiile reflectă tendința pozitivă de creștere, în structura rațiilor furajere, a ponderii furajelor de volum și de scădere a ponderii furajelor concentrate, acestea din urmă fiind administrate corelat cu nivelul producțiilor și cu cerințele de furajare a animalelor în cadrul perioadelor fiziologice specifice. Schimbarea structurii consumului de furaje a avut loc pe bază creșterii consumului mediu pe vacă, de la 3 972 UN în 1972, la 4 531 UN în 1979 și a reducerii în mod absolut a consumului mediu de concentrare pe vacă cu 422 UN, în condițiile creșterii și menținerii la un nivel ridicat a producției medii de lapte pe vacă, precum și ale reducerii cheltuielilor de furajare.

Paralel cu creșterea cantității furajelor de volum totale și pe vacă, s-a realizat o **ieftinire a nutrețurilor**, reflectată în reducerea costului mediu al furajelor pe UN, de la 0,76 lei la 0,65 lei, contribuind și la reducerea cheltuielilor de furajare pe o vacă.

Ieftinirea furajării a contribuit la compensarea creșterii prețului de cumpărare al furajelor concentrate și la realizarea sarcinilor de plan privind **producția fizică și netă, costurile de producție, beneficiile și sporirea veniturilor lucrătorilor.**

EXPERIENȚA I.A.S. MIROSLAVA EVIDENȚIAZĂ URMATOARELE CONCLUZII VALABILE ȘI PENTRU ALTE UNITĂȚI CRESCĂTOARE DE ANIMALE :

- **Îmbunătățirea structurii rațiilor furajere**, prin creșterea ponderii furajelor de volum și respectarea consumurilor normale de concentrate, contribuie la ieftinirea furajelor și la realizarea unei furajări bogate, variate și echilibrate, cu funcții pozitive, complexe asupra reproducției și producției animale ;

- **creșterea cantității și a ponderii furajelor de volum** folosite eficient este rezultanta globală a grijii deosebite a lucrătorilor agricoli pentru cultivarea, recoltarea, achiziționarea, depozitarea, conservarea, prepararea, înobilarea și administrarea acestora pe baza unor rețete de furajare fundamentate științific ;

- **folosirea furajelor de volum**, acționează intens și multilateral asupra eficienței economice în fermele de vaci, prin sporirea producției de lapte și a numărului de viței, reducerea **cheltuielilor de furajare**, reducerea costurilor de producție, creșterea beneficiilor și a veniturilor lucrătorilor.

Se impune deci, ca în toate unitățile să se acorde o atenție mai mare furajelor de volum — problemă principală, de mare actualitate, a zootehniei din țara noastră.

VALORIFICAREA DEPLINĂ A RESURSELOR ÎN ZONELE NECOOPERATIVIZATE

Nicolae CIMPOERU

director economic al D.G.A.I.A. Prahova

IN JUDEȚUL PRAHOVA, agricultura din zonele necooperativizate deține o pondere însemnată, reunind un număr de 34 localități cu o suprafață agricolă de 35 537 ha (12,8% din suprafața agricolă a județului) și 63 265 gospodării ale populației. Structura suprafeței este formată din: teren arabil (14,3%), livezi și vii (27,4%), pășuni (11,7%), fînețe naturale (46,6%).

În ansamblul ramurilor de producție din agricultura necooperativistă a județului, producția vegetală este formată în cea mai mare parte din producția pomicolă, viticolă, pășuni și fînețe naturale, în timp ce în sectorul animalier întîlnim aproape toate speciile de animale. Astfel, la ultimul recensămînt, gospodăriile din zonele necooperativizate dețineau un efectiv

Evoluția producției medii la lapte și lână în zona neocooperativizată

Producție	1977	1978	1979	1980
Lapte de vacă (l/cap)	2 100	2 350	2 430	2 580
Lapte de oaie (l/cap)	34	35	35	35
Lână (kg/cap)	2,2	2,3	2,4	2,7

de 22 781 taurine, 24 500 porcine, 3 300 cabaline, 77 827 ovine, 1 495 caprine, 2 761 iepuri de casă, 13 175 familii de albine, 170 800 păsări și 2 285 nutrii.

Randamentele medii pe animal atestă faptul că producția de lapte la bovine este mai mare decât producția medie pe țară, precum și decât producțiile medii din fiecare județ, argumentând necesitatea unui sprijin efectiv și permanent ce trebuie acordat populației din zonele neocooperativizate. Acest ajutor trebuie concretizat în **acțiuni de ameliorare a raselor de animale, de îmbunătățire a fertilității, de asigurare a unei asistențe sanitar-veterinare corespunzătoare și de echilibrare a rațiilor furajere.**

Ca o consecință firească a producțiilor medii superioare obținute în sectorul producției vegetale și animale, gospodăriile agricole din zonele neocooperativizate au livrat statului în 1980, 2 000 t carne, 41 900 hl lapte de vacă, 7 000 hl lapte de oaie, 40 t lână, 893 t fructe și peste 6 900 t fîn.

Un sprijin permanent a fost acordat gospodăriilor individuale prin: **livrarea unei cantități de semințe (pentru legume și culturi furajere) și material săditor de valoare biologică ridicată, executarea mecanizată a unor lucrări agricole.** Astfel, anul trecut au fost livrate circa 41 mii pomi fructiferi pentru plantat, 312 tone de semințe și s-au asigurat tractoare și mașini agricole în 3 grupe de lucru (Breaza, Slănic-Prahova și Vălenii de Munte). Zona agricolă neocooperativizată dispune de 8 circumscripții agrozootehnice, în cadrul cărora își desfășoară activitatea 40 specialiști (agronomi, horticultori, zootehniști, veterinari).

Organizate în 30 de **asociații de creștere a animalelor**, gospodăriile agricole din zonele neocooperativizate vor realiza anul acesta producții superioare, din care o bună parte sînt predate în condiții avantajoase statului. Această formă de organizare contribuie la realizarea unui important schimb de experiență între producători, de întraajutorare, de colaborare, fiind posibilă realizarea unor acțiuni de selecție și ameliorare a animalelor, dirijarea de semințe și material săditor de bună calitate, popularizarea unor rezultate importante sau a unor tehnologii, menite să le ușureze munca și să îmbunătățească randamentele medii.

Organele agricole județene au luat măsuri de sporire a ajutorului dat agriculturii din zonele neocooperativizate prin **asigurarea unei dotări strict corespunzătoare și prin repartizarea unui personal de specialitate în funcție de suprafața agricolă, efectivele de animale și structura de producție.** Bunăoară, se organizează echipe de combatere a bolilor și dăunătorilor plătite de gospodăriile individuale în raport cu cantitatea și calitatea muncii prestate.

Obținerea de producții agricole în continuă creștere, în zonele neocooperativizate, presupune **diversificarea și livrarea unor utilaje agricole** necesare lucrărilor în pantă și pe terenuri denivelate, precum și a unor mașini pentru semănat de capacități mici. Se impune ca secțiile de mecanizare destinate executării lucrărilor din zonele neocooperativizate, să efectueze lucrări de administrare a îngrășămintelor chimice.

mentară, realizată în profil teritorial, a fost anul trecut de 49,7 la sută la producția globală, 77,6 la sută la producția marfă, ajungînd la o producție netă de 219 mil. lei, în timp ce la export s-au livrat mărfuri în valoare de 45,7 mil. lei, totul pe relația de valoare liberă.

În același timp, din analizele făcute de către colective de specialiști, a rezultat un potențial mult sporit privind **dezvoltarea industriei mici** în localitățile județului Brăila, în cincinalul 1981—1985. Ca un corolar al măsurilor luate, s-au stabilit **ritmuri medii anuale de creștere** în profil teritorial la producția globală (22 la sută), producția marfă (18,6 la sută), export (13,4 la sută) — totul pe de valoare liberă. Corespunzător, la nivelul anului 1985 se vor produce 173 t articole de uz casnic, 30,5 mil. cărămizi, 42,7 mii metri pătrați de covoare, circa 7 100 bucăți de ștergere și cuverturi, peste 8 100 bucăți de împletituri din paie de orez și grâu, 53 mii bucăți de împletituri din papură și pănuși, precum și o importantă cantitate de măhuri.

Urmare a unei necesități firești, s-a înființat **Întreprinderea județeană de producție industrială și prestări servicii**, care în primele două decade ale luni ianuarie a.c., a depășit producția globală cu 14,2 la sută, producția marfă cu 5,7 la sută și livrările de mărfuri la fondul pieței cu peste 153 la sută.

Valoarea producției în sectorul industriei mici și artizanale, în județul Brăila

Specificare	1980	1981	% față de realiz. 1980
	Realizat (%)	Plan	
Val. prod. glob. (mil. lei)	110,0	774	149,7
din care :			
— U.J.C.C.	99,6	94	110,9
— U.J.C.M.	117,8	525	170,0
— D.G.A.I.A.	102,0	125	122,5
Val. prod. marfă (mil. lei)	116,4	649	136,8
din care :			
— U.J.C.C.	98,6	86	110,4
— U.J.C.M.	106,1	472	180,9
— D.G.A.I.A.	191,5	90	78,3

În urma precizărilor din Legea privind dezvoltarea industriei mici, au fost luate măsuri concretizate în: stabilirea programelor de funcționare a morilor cu regim prestator, în funcție de nevoile cooperativelor agricole de producție și de cerințele populației, sporirea numărului de animale ce se cresc pe lângă aceste mori, astfel încît în anul curent să se ajungă la 1 200 capete porcine și 200 capete tineret bovin, față de 80 și respectiv 116 capete realizate în anul 1980, înființarea în comuna Ianca a unui atelier de prelucrare a produselor animaliere, provenite atît din sacrificarea animalelor crescute pe lângă mori, cît și pentru satisfacerea cerințelor populației, înființarea experimentală a unui sector de producere a pomilor fructiferi și a răsădurilor, care vor fi valorificate atît unităților socialiste cît și populației.

În cadrul cooperativelor agricole de producție, mica industrie contribuie la o **mai bună folosire a resurselor, la o mai rațională utilizare a forței de muncă**, reducînd substanțial procesul de fluctuație și asigurînd, în același timp, o **stabilitate a populației în mediul rural**. Valoarea producției globale, în anul 1980, a fost de 102 milioane lei, iar valoarea producției marfă de aproximativ 115 milioane lei. Consecință majoră a unei activități rentabile, producția netă în sectorul industriei mici a înregistrat o valoare de peste 42 milioane lei cu evidente implicații pozitive în economia cooperativelor agricole și în bugetul personal al membrilor cooperatori.

În domeniul industriei mici din cadrul agriculturii cooperatiste, cele mai mari realizări sînt obținute în ramura construcție de mașini și prelucrarea metalelor, unde față de 25 milioane lei s-a obținut o producție de peste 54 milioane lei. Realizările deosebite se datoresc, în cea mai mare măsură, asociației de tip industrial „1 Mai” — Brăila, precum și atelierelor din cadrul cooperativelor agricole de producție Găiseanca și Gemenele.

Grupaj realizat de
Gh. N. IOSI

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI MICI ȘI A PRESTĂRILOR DE SERVICII, MIJLOC IMPORTANT DE SPORIRE A VENITURILOR

Cristache MOLDOVEANU

secretar al Comitetului județean P.C.R. Brăila

ÎN JUDEȚUL BRĂILA, sectorul industriei mici a căpătat o accentuată extindere în cadrul Uniunii județene a cooperativelor de consum (U.J.C.C.), Uniunii județene a cooperativelor meșteșugărești (U.J.C.M.), Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară (D.G.A.I.A.). Producția supli-

Dezbateri în mari unități industriale

UTILIZAREA DEPLINĂ ȘI EFICIENTĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE (II)

— În obiectivul „R. E.”: creșterea producției de metal
la Combinatul siderurgic din Galați —

SPORIREA PRODUCȚIEI DE METAL reprezintă un obiectiv de larg interes pentru întreaga economie națională. În același grad însă interesează ca sporul de producție fizică să se obțină în măsură crescândă pe seama valorificării mai complete a potențialului de producție disponibil în cadrul fiecărei unități siderurgice, prin eforturi creative și organizaționale, fără investiții suplimentare. Acestor pro-

bleme îi este consacrată partea a doua a dezbaterii organizate la Combinatul siderurgic din Galați, care și-a propus să analizeze căile concrete de acțiune, măsurile necesare în vederea creșterii gradului de folosire a utilajelor și agregatelor tehnologice, a suprafețelor de producție.

După cum a rezultat din dezbateri, principalele acțiuni care se cer întreprinse în acest scop vor trebui să ur-

mărească cu prioritate, alături de perfecționarea activității de organizare și conducere a producției și a muncii, a procesului de asigurare cu materii prime a planului de producție (probleme tratate în prima parte a acestui articol) și îmbunătățirea activității de întreținere și reparații a agregatelor tehnologice, precum și accelerarea finalizării și punerii în funcțiune a obiectivelor de investiții.

Operativitate și calitate în efectuarea reviziilor și reparațiilor

UNA DINTRE PROBLEMELE MAJORE cu care se confruntă în prezent colectivul combinatului este asigurarea condițiilor necesare bunei funcționări a utilajelor și agregatelor, prin executarea la termen a reviziilor, reparațiilor periodice și capitale. În această direcție s-au depus eforturi însemnate, materializate în realizarea în 1980 a unui volum de reparații cu circa 9% mai mare decât în anul 1979, care au determinat reducerea numărului și duratei opririlor accidentale și realizarea unor plusuri de producție pe respectivele instalații. Și totuși, unele deficiențe, îndeosebi în aprovizionarea cu piese de schimb, au dus și duc încă la înregistrarea a zeci și sute de ore stagnare pe agregat, la nerealizarea, din această cauză, a unui însemnat volum de producție. Cum este cu putință ca un asemenea colos cum este combinatul gălățean să nu poată să-și asigure aprovizionarea cu piese de schimb ?

Din practica mondială rezultă că anual o sumă echivalentă cu circa 8—9 la sută din valoarea fondurilor fixe se cheltuiesc pentru ca acestea să fie menținute în stare de funcționare. Și e firesc să fie așa. Agregatele sau utilajele de mare capacitate, în care s-au investit sume uriașe, dacă nu sunt menținute perioade cit mai lungi în stare de funcționare, afectează bunul mers al producției proprii, dar și din alte unități. Pe baza fondurilor alocate pentru revizii și reparații planificate se efectuează lucrări care să prevină „căderea” lor între reparații capitale. De asemenea, existind piese și subsansamble de rezervă, operațiile de înlocuire a organelor uzate sau defecte se desfășoară în timp scurt. În parte, asemenea cerințe sînt rezolvate și la combinatul gălățean, numai că unele deficiențe de natură organizatorică pe linia planificării și asigurării pieselor de schimb determină o serie de neajunsuri în respectarea termenelor de execuție a reparațiilor.

În fapt iată despre ce este vorba : deși combinatul dispune de o unitate proprie pentru realizarea pieselor de schimb, nu pot fi rezolvate toate cerințele, avînd în vedere diversitatea agregatelor, gradul înalt de complexitate al unor ansamble, subsansamble, piese sau repere. O bună parte din acestea ar trebui să fie realizate de industria construcțiilor de mașini sau chiar de alte unități ale industriei metalurgice. Dar, în prezent, întreprinderile producătoare de piese de schimb ale industriei metalurgice, nefiind specializate pe grupe de repere și subsansamble (deși o asemenea sarcină a fost trasată de mulți ani) rezolvă cerințele stricte ale unităților pe perimetrul cărora se află. La rîndul lor, unitățile specializate ale industriei constructoare de mașini execută în bună măsură piesele de schimb care permit o producție de serie avantajoasă economic, neangajîndu-se în contractarea celor a căror realizare este costisitoare. În asemenea condiții rezolvarea problemei respectiv asigurarea unor piese de schimb mai complicate și

care se ridică la costuri mari — a rămas mulți ani în bună măsură pe seama importurilor .

Evident, situația nu poate fi perpetuată. Se cer eforturi din partea organelor de decizie, respectiv Ministerul Aprovizionării, C.S.P. și Ministerul Metalurgiei, pentru găsirea unor soluții menite să asigure producerea în țară — în cadrul unităților metalurgice sau în cele ale construcțiilor de mașini — a pieselor și subsansamblelor care mai fac încă obiectul importurilor. Totodată, ar fi necesar să se fundamenteze mai riguros, pe bază unitară, strategia gospodăririi fondurilor fixe, a întreținerii și reparării acestora. Aplicarea în viață a unei asemenea cerințe ar conduce la asigurarea din vreme a pieselor de schimb, la execuția reparațiilor conform graficelor întocmite, la evitarea situațiilor de nerespectare a perioadelor planificate de revizii și reparații etc.

Anul 1981 a fost marcat în domeniul investițiilor, încă din luna ianuarie, de intrarea în funcțiune la Combinatul siderurgic Galați a furnalului nr. 6, ale cărui șarje de fontă au început să alimenteze oțelăria nr. 3 — și ea o premieră de dată recentă. Este vorba de conectarea la circuitul productiv a celui mai mare furnal al României, al cărui volum util de 3 500 mc îl înscrie printre primele zece furnale din lume, care va produce anual 2,5 milioane de tone de fontă, ceea ce reprezintă mai mult decât realiza întreaga Românie în anul 1965. Demn de reținut este nu numai faptul că producția acestui furnal reprezintă de două ori și jumătate mai mult decât produce în prezent Reșița, ci și că încă din faza de concepție el a fost prevăzut cu o serie de instalații și inovații tehnologice care asigură o utilizare superioară, la indici înalți, a tuturor instalațiilor sale. Este vorba în primul rînd de banda cu alimentare continuă cu materii prime, ceea ce permite elaborarea de șarje non-stop, dar și de înzestrarea sa cu calculator de proces, instalații de măsură și control cu celule foto-electrice, cu televiziune cu circuit închis de urmărire a desfășurării proceselor de producție.

Problema perfecționării activității de întreținere și reparații a utilajelor și agregatelor s-a ridicat de multă vreme. Ea a devenit însă de stringentă actualitate, întrucît o parte din fondurile fixe din unele unități, pentru a fi menținute în stare de bună funcționare, au nevoie de întreținere și reparații operative și de calitate. În cazul combinatului gălățean, și al altor unități se împune inventarierea pieselor și subsansamblelor care nu se execută în țară la ora actuală ; apoi, se cere revizuită încărcarea de ansamble și piese de schimb pentru o redistribuire a sarcinilor în funcție de prioritățile și cerințele diferiților beneficiari. Bunăoară, pentru combinatul siderurgic gălățean sînt

stringente nevoile de cilindri de laminoare (nu s-a specializat nici o unitate din țară în producerea acestora, deși la Călan, Aiud, Oțelul Roșu și I.M.G. București s-au produs în anii din urmă asemenea produse), role pentru instalațiile de turnare continuă a metalului (I.C. Reșița promisesse că le va face încă în 1980), diverse cazane și rezervoare pentru instalațiile cocs-chimice și de distilare a gudroanelor etc. Lipsa acestora determină stagnarea unor utilaje și agregate și prin aceasta o parte însemnată din producția de metal planificată nu se realizează.

Firește, problema îmbracă și alte aspecte, cum ar fi ridicarea calității pieselor de schimb, executarea reparațiilor de bună calitate, respectarea termenelor de revizii periodice, ridicarea calificării personalului ce exploatează agregatele cit și a celui ce efectuează reparațiile etc. În acest cadru se cere subliniat faptul că în acest an eforturile se cer concentrate spre efectuarea operativă și de calitate ridicată a programelor de reparații la furnalul nr. 3, mașina nr. 2 de la aglomerare, la ansamblele convertizor-cazan recuperator de la oțelăria LD nr. 2, precum și la reparațiile anuale la toate liniile de laminare. Cît de importantă este menținerea în stare de funcționare a utilajelor și agregatelor combinatului gălățean rezultă din faptul că folosind mai bine întregul fond de timp disponibil, producția în acest an poate spori numai pe această cale cu sute de mii de tone de metal.

Finalizarea obiectivelor de investiții — sursă de folosire intensivă a agregatelor

O CONTRIBUȚIE DEOSEBIT DE ÎNSEMNATĂ la creșterea în acest an a gradului de utilizare a capacităților de producție disponibile este chemată să o aducă concentrarea eforturilor tuturor factorilor implicați pentru accelerarea finalizării și punerii în funcțiune a obiectivelor de investiții începute în perioada anterioară, dar încă neterminate deși termenele planificate de conectare a lor la circuitul producției sînt depășite. Menținerea lor în stadiul de obiective neterminate provoacă greutatea în utilizarea fondurilor fixe, deoarece în metalurgie specificul producției în flux continuu face ca neintrarea în funcțiune a unei singure capacități la termenele planificate să determine în lanț strângeri în circuitul fabricației metalului la celelalte agregate tehnologice complexe, cu efecte nedorite asupra indicilor de folosire a acestora. Și în această privință combinatul gălățean a avut și are încă o serie de probleme care se cer rezolvate cît mai repede.

În altă ordine de idei se cere menționată importanța ce se cere acordată realizării așa-ziselor „detalii” ale obiectivelor de investiții. Pentru că altfel eforturile însemnate depuse pentru terminarea la vreme a unor volume însemnate de lucrări ne-

cesare construirii și finalizării lucrărilor la un furnal de pildă, cantitatea însemnată de muncă depusă de constructori, de către beneficiari, de către proiectanți și furnizori de utilaje tehnologice, nu pot fi finalizate și fructificate, pentru simplu motiv că lipsește o pompă de apă sau alte accesorii. Această lipsă aparent minoră determină dereglări în lanț, opriri accidentale la bateriile de produs cocs, la benzile de aglomerare a minereului, la furnale, laminoare și convertizoare. Și un alt argument: turnarea continuă de sleburi — care este o mare investiție — nu are încă finalizat ajustatul, deși termenul prevăzut a expirat: la răcitorul de sleburi — un obiectiv de mari dimensiuni — nu sînt puse în funcțiune mașinile de flamat la rece etc. În astfel de situații este posibil ca utilaje de dimensiuni reduse, datorită faptului că nu li s-a acordat atenția cuvenită ca verigi indispensabile ale lanțului investițional, să întirzie realizarea unor indici superiori la agregatele de bază productive.

Se cere menționat și faptul că o serie de lucrări „coadă” nu sînt finalizate (deși pentru ele sînt condiții — diferitele subansamble sau ansamble sînt sosite de multă vreme în combinat atît din import cît și de la furnizorii din țară) intrucît constructorul (întreprinderea de construcții siderurgice Galați) nu le execută pentru motivul că executarea lor nu asigură o productivitate ridicată și o eficiență corespunzătoare. Asemenea lucrări se realizează în măsura în care în cadrul combinatului se atacă noi obiective de investiții cu valori mari, asigurînd în acest mod constructorului o compensare a cheltuielilor necesare. Ar trebui, după părerea noastră, stopată o asemenea practică; constructorul să fie obligat de factorii de decizie din combinat și ministerul de resort să finalizeze toate investițiile lăsate neterminate de la punerea în funcțiune a primelor obiective de pe această platformă.

Pe de altă parte, nu trebuie uitat că producția care trebuia realizată pe aceste capacități cu termene de punere în funcțiune depășite a fost prinsă în plan, și pe această bază au fost fundamentați indicii planificați de utilizare și a fost stabilit nivelul „randamentului” ce trebuia atins în cursul perioadei de plan. Ca urmare însă a nerealizării sarcinilor de producție pe respectivele capacități, nu au mai putut fi îndepliniți nici indicii prevăzuți din plan. Se cere amintit aici exemplul Laminorului de tablă groasă nr. 2, care a înregistrat în funcționare numeroase staționări datorită neterminării investiției, cauză care ocupă o pondere însemnată în structura timpului nelucrat pînă la nivelul indicilor planificați. În fine, trebuie menționat și faptul că produsele ce trebuiau realizate prin respectarea termenelor de punere în funcțiune pe respectivele

Vasile BOESCU
Bogdan PĂDURE

(Continuare în pag. 15)

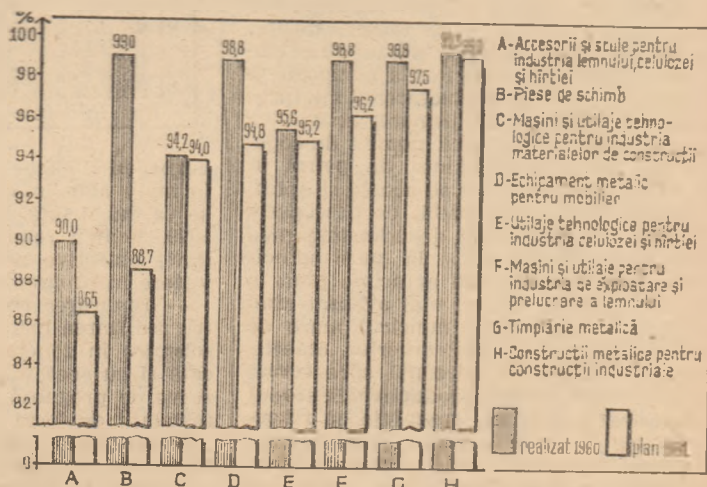
COMENTARIU LA UN GRAFIC

Reducerea consumului de metal

ÎN CURSUL anului 1980, întreprinderile cu profil de construcții de mașini din cadrul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții au obținut o economie de peste 21 mii tone metal, prin reducerea normelor de consum față de nivelul realizat în 1979. Pentru acest an se estimează posibilitatea ca economia de metal să se ridice la 46 mii tone, cu condiția ca prevederile normelor de consum să fie îndeplinite în cît mai bune condițiuni. Cele mai importante reduceri de norme de consum pe 1981 față de realizările din 1980 se regăsesc la producția de piese de schimb (10,4 la sută), echipament metalic pentru mobilier (4 la sută), accesorii și scule pentru industria lemnului, celulozei și hirtiei (4 la sută).

Se remarcă însă și unele norme de consum al căror nivel planificat pe 1981 prezintă o reducere extrem de mică față de realizările din anul anterior.

Este cazul cu normele de consum de metal la producția de mașini și utilaje tehnologice pentru industria materialelor de construcții refractare (cu o reducere doar de 0,3 la sută), utilaje tehnologice pentru industria celulozei și hirtiei și construcții metalice pentru construcții industriale (cu reduceri de cite 0,4 la sută). Aceste norme de consum și altele aflate în această situație, vor trebui neîntirziat reanalizate și modificate, astfel ca ele să țină seamă de rezervele care n-au fost încă puse în evidență. Avem în vedere îndeosebi dimensionarea corectă, rațională, încă din faza de proiectare, a tuturor reperelor și subansamblelor din componența produselor, spre a se evita supradimensionarea inutilă a acestora și pierderea de metal ce implică această situație. Totodată, în vederea eliminării unor pierderi rezultate la croirea și prelucrarea metalului, vor trebui luate măsuri de aprovizio-

nare cu laminate la dimensiuni nominale cît mai apropiate de cele finale ale reperelor. Nu de mică importanță este transpunerea în practică a măsurilor tehnico-organizatorice stabilite în adunările generale ale oameni-

lor muncii, care vizează promovarea unor tehnologii moderne, extinderea experienței înaintate, ridicarea calificării profesionale, asigurarea unei calități corespunzătoare pieselor și subansamblelor la montaj și altele.

Reducerea eforturilor țării pentru procurarea materiilor prime și energiei implică

ACȚIUNI COMPLEXE PENTRU CREȘTEREA PRODUCȚIEI DE ȚIȚEI

PROCESUL DE DEZVOLTARE susținută a economiei naționale, la un nivel calitativ și de eficiență sporită necesită — în contextul internațional actual de accentuare a crizei energetice și a combustibililor și ținând seama de resursele naturale limitate ale țării noastre — eforturi susținute pentru asigurarea într-o măsură cât mai mare a necesarului de țiței din resurse proprii. Aceasta înseamnă realizarea, an de an, a producției planificate de țiței și reducerea, pe această bază, a importurilor, creșterea aportului la asigurarea independenței României din punctul de vedere al energiei și combustibililor, așa cum prevăd documentele celui de al XII-lea Congres al partidului.

Ținând seama de aceste cerințe, de indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu ocazia consfățuirilor cu specialiști din domeniul petrolului, s-a desfășurat o amplă acțiune de analiză, urmată de măsuri imediate și de perspectivă, pentru redresarea și creșterea în continuare a producției. Ca urmare, în toate unitățile — în schele, trusturi și în Direcția generală autonomă a petrolului și gazelor din Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei — au fost abordate cu înalt simț de răspundere și competență căile pentru înlăturarea unor deficiențe și au fost luate măsuri suplimentare pentru perioada următoare. Pe baza acestora, pentru anul 1981 s-au stabilit sarcini sporite față de realizările din anul precedent:

- producția de țiței extras urmează să crească cu circa 9% ;
- volumul de rezerve geologice la țiței va fi mai mare cu peste 33% ;
- volumul forajului sporește cu peste 10 %.

Depistarea și punerea în valoare a noi surse

ÎN VEDEREA ASIGURĂRII creșterii producției de țiței, programul complex de măsuri elaborat cu participarea directă a celor mai competente cadre de specialiști din producție — ingineri, maiștri, muncitori de înaltă calificare, cercetători și proiectanți din institutul de specialitate — prevede în detaliu acțiuni concrete, dintre care vom menționa câteva.

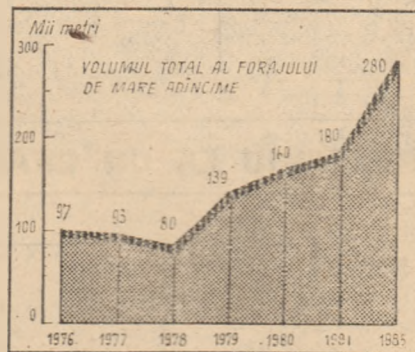
CREȘTEREA REZERVELOR RECUPERABILE DE ȚIȚEI PRIN LUCRĂRI GEOLOGICE

În acest scop lucrările de cercetare geologică pe unități teritoriale au fost orientate pe baza tuturor informațiilor obținute din lucrările finalizate în anii anteriori, a perspectiveilor rezultate din prelucrarea și interpretarea acestora. Ca urmare, activitatea de cercetare geologică pentru descoperirea de noi zăcăminte de petrol se desfășoară îndeosebi pe zonele și obiectivele cu rezerve posibil de descoperit, localizate în treapta de adâncime până la 3500 m, precum și la mare adâncime. La treapta de adâncime până la 3500 m, care are cel mai avansat grad de exploatare, prin numărul mare de sonde care s-au forat anterior, obiectivul principal se îndreaptă spre cercetarea zonelor vechi productive, în scopul localizării unor noi suprafețe cu rezerve, iar la mare adâncime, unde cercetarea obiectivelor este mai redusă, se intensifică explorarea în toate zonele de perspectivă, în special în cele care s-au dovedit productive sau cu indicații de hidrocarburi. Acționând în acest sens, activitatea de cercetare geologică are un cimp foarte larg de activitate și cuprinde atât zonele vechi din județele Prahova, Dâmbovița, Bacău, Buzău, Ar-

geș, Gorj, Dolj, cât și unele zone mai noi din județele Vâlcea, Brăila, Teleorman, Arad, Timiș, Bihor, Harghita.

Un deosebit accent se pune pe **extinderea lucrărilor de cercetare prin foraje la mare adâncime**, asigurând astfel prevederile din programul privind forajul și exploatarea sondelor de mare adâncime. Din graficul nr. 1 rezultă sugestiv

Graficul nr. 1

curba de creștere a volumului de foraj la mare adâncime care, practic, în 1985 se va dubla față de volumul realizat în 1979. Pentru realizarea acestor importante obiective geologice s-au avut în vedere în programul complex:

- asigurarea condițiilor tehnice pentru realizarea lucrărilor de prospecțiuni seismice în zonele cu geologie complicată și cu acces dificil, creditate cu rezerve de prognoză, prin utilizarea unor instalații de foraj seismic adecvat ;

- utilizarea intensivă a instalațiilor moderne pentru investigarea geofizică a sondelor și extinderea prelucrării cantitative la calculator a datelor geofizice obținute la toate sondele investigate cu aceste instalații ;

- îmbunătățirea tehnologiilor de foraj și de executare a probelor de producție la sondele de mare adâncime, în scopul reducerii duratei de cercetare a

lucrărilor și pentru grăbirea ritmului de evidențiere și conturare a rezervelor de țiței.

EXTINDEREA PROCESELOR DE MĂRIRE A GRADULUI DE RECUPERARE

Un volum foarte important de rezerve recuperabile se pune în evidență anual prin aplicarea proceselor și metodelor de mărire a gradului de recuperare cu un aport substanțial în volumul total de țiței extras. Pentru a aprecia importanța dezvoltării proceselor de creștere a factorului de recuperare menționăm că aportul de producție pe seama acestor procese reprezintă o pondere din ce în ce mai mare în producția totală de țiței. (graficul nr. 2).

Asigurarea volumelor programate de rezerve cât și atingerea unor factori cât mai mari de recuperare și în consecință și a unui aport cât mai ridicat de producție pe seama proceselor și metodelor de recuperare a necesită prevederea unor măsuri referitoare la :

- efectuarea de experimente și îmbunătățirea unor procese care să conducă la promovarea de noi rezerve pe un număr de 25 obiective ;

- concentrarea lucrărilor de investiții și de foraj pentru extinderea proceselor industriale la 41 de zăcăminte la care se pot obține rezultate de producție mai rapide și mai importante ;

- inițierea, în anul 1981, de noi procese la obiective cu perspective mai bune în anii următori, din care la 11 zăcăminte injecție de apă ; la 4 zăcăminte procese termice (combustie subterană și injecție de abur) ; la 5 zăcăminte procese chimice (injecție de soluții alcaline, micelare, polimeri, bioxid de carbon).

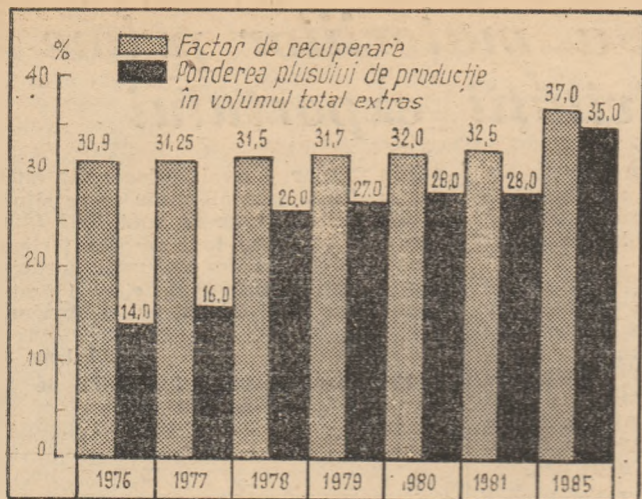
Enumerând numai principalele acțiuni în acest domeniu, este necesar să menționăm că se vor continua cercetările pentru realizarea de noi procese și tehnologii și îmbunătățirea celor existente, în care scop specialiștii, din institutul de cercetare de profil, în colaborare cu cei din unitățile de producție, desfășoară o amplă activitate pe bază de teme și programe speciale, derivate din programul de creștere a factorului final de recuperare a țițeiului la zăcămintele din țara noastră, inițiat și aprobat de conducerea de partid și de stat.

Un domeniu important îl constituie în activitatea noastră **intensificarea lucrărilor de foraj**. Acestea sînt menite să asigure condițiile de realizare a volumelor de rezerve, cât și a unei producții cât mai mari din sondele noi, concomitent cu creșterea continuă a eficienței lucrărilor și calității acestora. În acest scop s-au prevăzut :

- 1 **Îmbunătățirea utilizării parcului de instalații de foraj din dotare**, măsură care are în vedere :

- **reducerea duratei ciclului de demontaj — transport — montaj** prin : asigurarea fondului de locații însoțite de formalitățile și documentațiile complete pentru deschiderea finanțării cu cel puțin 15 zile înainte de începerea lucrărilor, concomitent cu construirea drumurilor de acces și a platformelor la sonde înainte de începerea montajului de către echipe special organizate ; extinderea metodei de folosire a brigăzii de foraj la demontajul — transportul și montajul instalațiilor de mai mică adâncime ;

- **modernizarea instalațiilor de fo-**

Graficul nr. 2 — Factorul de recuperare și ponderea în producția totală a plusului de producție obținut prin procese de mărire a recuperării țiteiului din zăcăminte

raj din dotare, de construcție mai veche, prin echiparea acestora cu grupuri motopompă de putere mai mare și cu dispozitive de mecanizarea lucrărilor de foraj;

● casarea instalațiilor de foraj cu durata de serviciu indeplinită și uzură fizică avansată.

2 Creșterea vitezelor de foraj, indicator care exprimă în cea mai mare măsură eficiența activității de foraj. S-au prevăzut în acest sens, printre altele, măsuri pentru extinderea tipurilor de fluide de foraj perfecționate la un număr din mai mare de sonde în funcție de caracteristicile rocilor traversate; extinderea tehnologiei de foraj cu jet la 70 la sută din volumul de foraj total și a forajului optimizat la 30 la sută din acest volum; creșterea metrajului pe sapă prin mărirea volumului de foraj cu sape cu diamante și asimilarea a 4 tipodimensiuni de sape cu lagăre de alunecare.

Concomitent cu aceste măsuri, pornind de la deficiențele manifestate în anii anteriori, se acționează pentru reducerea timpului neproductiv la foraj, în care scop se urmărește în principal: reducerea timpului consumat cu rezolvarea avariilor și complicațiilor prin stabilirea și controlul respectării normelor de prevenire și prin desfășurarea lucrărilor de rezolvare și combatere a acestor dificultăți pe bază de programe ferme sub conducerea celor mai buni specialiști; întocmirea, odată cu graficele de foraj, a necesarului de scule, dispozitive, materiale etc. și asigurarea acestora conform graficelor pentru a se evita opririle și stagnările în activitate; întărirea disciplinei tehnologice, a asistenței tehnice și a controlului activității prin cadre de ingineri, subingineri în toate schimburile și în special în schimburile de noapte. De asemenea, s-a prevăzut îmbunătățirea bazei tehnice de revizii și reparații a instalațiilor, sculelor și dispozitivelor în atelierele proprii și prin echipe de service la locurile de muncă.

Măsuri pentru îmbunătățirea procesului de extracție

ÎN EXTRACTIA ȚITEIULUI, pentru a se putea realiza o continuă creștere a volumului acestuia se are în vedere

mobilizarea maximă a tuturor resurselor cunoscute și capacităților existente, precum și valorificarea integrală a resurselor noi care au fost puse în evidență în 1980 și care se vor mai evidenția în acest an. Sînt prevăzute în acest sens măsuri pentru îmbunătățirea procesului de extracție a țiteiului din sondele și zăcămintele noi, cît și din fondul de sonde vechi.

Pentru valorificarea maximă a noilor capacități și realizarea integrală a producției prevăzute a se obține din acestea se depun eforturi în direcția construirii de parcuri de separatoare, conducte de apă, țitei, gaze, instalații de transport a gazelor și drumuri de acces care să permită scurtarea la maximum a duratei de probare și punere în funcțiune a sondelor noi, generalizării tehnologiei de testare cu pakere permanente, dopuri de coloană și perforare prin țevile de extracție, care vor contribui la scurtarea cu cel puțin 25 la sută a timpului pe o probă de producție.

O atenție deosebită se acordă măsurilor privind utilizarea mai bună a fondului de sonde vechi, în producție, prin creșterea gradului de utilizare a timpului productiv al sondelor la 96 la sută față de 95 la sută realizat în 1980 și prin mărirea duratei de funcționare a pompelor de extracție la 45 zile față de 34 zile în perioada 1976—1980. Pentru aceasta se acționează în direcția extinderii utilizării pompelor de extracție echipate cu supape din carburi sinterizate, cămăși și pistoane din oțel, cromate, cămăși din fontă centrifugată, la un număr important de sonde care funcționează în medii corozive și abrazive. Totodată, petroliștii se preocupă intens pentru aplicarea pe scară mai largă protecției pompelor de extracție prin inhibitare de agenți anticorozivi la sondele care produc fluide corozive. Executarea unui număr sporit de operații pentru protecția sondelor contra dificultăților provocate de nisipul din stratele petroliere, prin consolidări și filtre, va contribui la creșterea duratei de funcționare a sondelor între două intervenții. Pe de altă parte, se realizează echiparea a 500 sonde cu adincimi mai mari, care produc fluide corozive, cu prăjini de pompare din oțeluri aliate de mare rezistență, precum și înlocuirea țevilor de extracție uzate cu țevi noi sau reconstruite în bazele și atelierele proprii.

În scopul reducerii numărului de opriri pentru intervenții la sondele cu 30% față de anul 1980 și cu peste 60% a numărului de sonde care așteaptă lucrări de intervenții și reparații capitale, s-au inițiat și alte măsuri printre care un mare rol are modernizarea parcului de instalații și trolii, dotarea schelelor cu 100 noi instalații mobile cu grad de tehnicitate și parametrii funcționali ridicați, experimentarea folosirii instalațiilor pe pneuri acționate diesel și electric, precum și a tractoarelor TAF 80 ca instalații de inter-

venții. Concomitent cu acestea se depun eforturi în vederea construcției de platforme fixe pentru instalațiile mobile de intervenții pe pneuri pentru reducerea timpului de montaj la sonde. De o mare importanță sînt măsurile privind completarea brigăzilor cu personalul necesar, astfel încît să se lucreze în totalitate în 3 schimburi, și formarea de noi brigăzi de intervenții prin redistribuirea personalului indirect productiv, organizarea în toate schelele a noi echipe de service pentru întreținerea și reparațiile curente a instalațiilor ca și extinderea utilizării șoferilor de pe instalațiile pe pneuri, ca membrii în echipele de intervenții, prin cumul de meserii.

Deosebit de acestea, în programele complexe amintite se prevăd și alte măsuri care vizează introducerea unor procese tehnologice perfecționate, utilizarea mai bună a instalațiilor din dotare, reducerea continuă a consumurilor de energie, combustibili și materiale, calificarea și policalificarea muncitorilor necesari, extinderea muncii în acord și în special în acord global, îmbunătățirea condițiilor de viață și muncă, organizarea mai bună a conducerii, a producției și alte acțiuni. La toate măsurile stabilite de unitățile petroliere se adaugă, cu un efect deosebit de stimulat, decretul de a se acorda premii speciale anuale oamenilor muncii care contribuie direct la depășirea planului de producție la țitei dintr-un fond de 15% din valoarea producției suplimentare realizate.

Fără îndoială că aplicarea măsurilor stabilite nu a întârziat să-și aducă aportul. Astfel, producția de țitei realizată în luna ianuarie 1981 a fost cu 636 tone pe zi mai mare decît cea realizată în aceeași lună a anului 1980, la forajul de mare adîncime a fost depășit planul cu 1743 metri, iar pe total foraj realizările lunii ianuarie din anul trecut au fost depășite cu 19,7%. Aceste rezultate constituie o garanție că sarcinile de producție prevăzute pentru trimestrul I și pe întregul an 1981 pot fi realizate în întregime.

Pentru a completa evantaiul de măsuri și acțiuni întreprinse în scopul asigurării în cel mai înalt grad a prevederilor de producție pe acest an și pe întregul cincinal este necesar ca și colaboratorii noștri să aducă un aport mai substanțial prin asigurarea ritmică și în cantitățile contractate a unor utilaje, instalații, echipamente, materiale etc. Este vorba îndeosebi de motoare termice pentru foraj, material tubular, sape cu role, pompe și piese de schimb pentru pompe și extracție, țevi pentru pompare din oțeluri aliate, țevi pentru conducte, ciment pentru sonde, anvelope auto, combustibili, chimicale pentru foraj și pentru procesele de recuperare și altele — domenii în care în trecutul cincinal s-au manifestat unele neajunsuri cu influențe directe în nerealizarea la cotele stabilite a sarcinilor de plan. Aplicarea riguroasă în continuare a complexului de acțiuni și măsuri va asigura în acest an și în perioada întregului cincinal creșterea producției de țitei, atît de necesară dezvoltării în continuare a economiei noastre naționale.

Gheorghe VLAD
adjunct al ministrului minelor,
petrolului și geologiei

Valorificarea superioară a materiilor prime și creșterea competitivității exportului

PORNINDU-SE de la importanța aluminiului în dezvoltarea principalilor sectoare economice, implicarea sa substanțială în tehnologiile de vîrf, precum și în majoritatea celor mai perfecționate domenii ale științei și tehnicii mondiale, România a făcut eforturi considerabile pentru dezvoltarea producției acestui metal. De la prima șarje de aluminiu primar realizată în urmă cu 15 ani producția de aluminiu a României a înregistrat o dinamică continuu ascendentă: (vezi tabelul nr. 1). Dezvoltarea producției

miniu și a produselor prelucrate din aluminiu și aliaje, sporirea competitivității acestora au făcut să se extindă aria geografică a exportului românesc de aluminiu.

În prezent producătorii români de aluminiu și produse din aluminiu se situează printre marii exportatori pe piața internațională, livrind produsele lor în 43 de țări din aproape toate continentele. Creșterea prețurilor pe piața mondială în ultimii ani atât la materiile prime cât și la energie au impus preocupări sporite pentru a perfecționa

miniu primar și semifabricate din aluminiu și aliaje de aluminiu se va situa la 27 milioane tone în anul 1985 (din care 22,4 milioane tone cererea țărilor nesocialiste) față de consumul aproximativ pentru anul 1980 de circa 19 milioane tone (vezi tabelul nr. 3). Așadar,

Tabelul nr. 3
Proгноza consumului mondial de aluminiu
— mii tone —

	1980	1985
TOTAL MONDIAL	19 000	27 000
I. Țări capitaliste dezvoltate :		
— S.U.A.	13 950	20 225
— Canada	6 200	8 060
— Japonia	500	700
— Japonia	2 300	4 300
— Australia	250	500
— țări vest-europene	4 700	6 725
II. Țări în curs de dezvoltare	1 760	2 200
III. Țări socialiste	3 290	4 575

Indicatorul	Anul	1966	1970	1975	1976	1980
Producția (volum fizic în %)		100	216	435	441	513
Exportul (volum fizic în %)		100	216	500	500	510

interne de aluminiu a fost cea care a generat creșterea continuă a exportului românesc de aluminiu pentru a compensa și în acest mod importurile de bauxită. Interesele economiei naționale determinate atât de nevoile interne de produse prelucrate din aluminiu, cât și participarea mai substanțială a aluminiului românesc la export, au determinat construirea și punerea în funcțiune în anul 1970 pe aceeași platformă industrială cu întreprinderea de aluminiu a întreprinderii de prelucrare a aluminiului Slatina.

Faptul că România importă peste 50% din minerele necesar industriei de aluminiu desigur că impune preo-

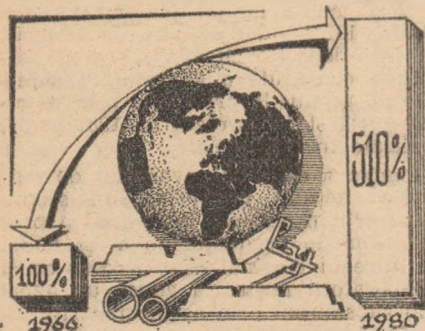
tehnologiile de producție și comercializare externă pentru a spori competitivitatea acestor exporturi.

Eficiența utilizării factorilor de producție și creșterea competitivității

CONCOMITENT cu lărgirea utilizării aluminiului atât ca metal brut cât și ca semifabricate (tablă, sîrmă, bare, profile extrudate) a crescut continuu și cererea (cantitativ și sortimental) pe piața internațională. Capacitățile de producție limitate și mai ales penuria de energie au făcut însă în anii precedenți ca oferta de metal alb să rămînă tot mai mult în urma cererii și implicit să crească prețurile pe piețele externe. Dacă ar fi să ne ghidăm

condiții pentru creșterea exportului românesc de aluminiu există. Important este însă cum exportăm, cât de rentabil, cât de eficient. Va trebui deci să analizăm ce factori au contribuit și vor trebui să contribuie în viitor și mai mult de creșterea eficienței exportului românesc de aluminiu. Atenția principală trebuie să se îndrepte asupra structurii schimburilor, respectiv asupra creșterii la export a mărfurilor cu un grad ridicat de prelucrare, scăderii cursului de revenire brut și net, creșterii aportului net în valută, a indicelui

Graficul nr. 1

Dinamica exportului de aluminiu și produse din aluminiu

cupări deosebite pe linia valorificării corespunzătoare a materiei prime.

În acest sens menționăm eforturile întreprinderii pentru asimilarea de noi produse, ajungîndu-se în prezent la peste 6000 de sorto-tipo-dimensiuni de produse prelucrate din aluminiu și aliaje din aluminiu. În acest fel s-au creat condiții pentru creșterea accentuată a gradului de prelucrare a aluminiului românesc, după cum reiese din dinamica următoare:

Ponderea produselor prelucrate în total producție de aluminiu (%)

	1970	1975	1977	1980	1985*
	45,4	50	67	72	80

NOTA: Dinamica nu include aluminiul și aliajele din aluminiu încorporate în produsele construcției de mașini
*) prevederi din planul cincinal

Creșterea producției interne de alu-

Indicatorul	1975	1977	1978	1979	1980
Export de aluminiu (volum valoric)	100	108,4	130	130	213,8
Ponderea exportului în total producție (volum fizic)	58	47	51,5	—	58,6

exclusiv după acest criteriu ar însemna în mod firesc să ofertăm și respectiv să exportăm cantitativ cât mai mult aluminiu. (De altfel, exportul românesc de aluminiu, așa cum arătam în tabelul nr. 1, a crescut cantitativ an de an). Aceasta atât pe seama creșterii producției interne, cât mai ales pe seama disponibilizării de la intern prin diminuarea consumurilor specifice și prin restrîngerea utilizării aluminiului în domenii nerentabile. În felul acesta a crescut în ultimii ani atât ponderea exportului de aluminiu (în tone) în totalul producției interne de aluminiu cât și exportul valoric de aluminiu și produse din aluminiu (vezi tabelul nr. 2).

Există condiții ca exportul românesc de aluminiu și produse din aluminiu să crească în continuare atât cantitativ cât și valoric, dar pentru aceasta vor trebui intensificate eforturile pe linia valorificării superioare a materiilor prime și creșterii competitivității producției.

Potrivit prognozei elaborate de Banca Mondială, cererea mondială de alu-

prețurilor externe pentru produsele exportate și a indicelui raportului de schimb. Va trebui urmărit nu un singur indicator al eficienței economice a comerțului exterior, ci un întreg sistem de indicatori.

Chiar dacă începînd cu 1 ianuarie 1981, potrivit noilor reglementări întreprinderile primesc planul de export la cursul unic în lei, cursul de revenire brut rămîne totuși indicator de apreciere a eficienței exportului calculîndu-se însă în unități valorice directe lei/dolar și respectiv lei/rublă — ca raport între prețul intern complet de export și prețul extern în valută. Acest indicator poate fi îmbunătățit atât prin reducerea prețului intern complet de export, cât și prin îmbunătățirea prețului extern efectiv.

O importantă cale de scădere a costurilor interne în fabricația de aluminiu o constituie, **reducerea consumului specific de energie electrică**, care în prezent reprezintă circa 24% din prețul de cost al unei tone de aluminiu primar. Pentru a ne putea face o ima-

gine a nărimii consumului de energie electrică al platformei industriale a aluminiului din Slatina este bine să precizăm că el este aproape egal cu întreaga producție de energie electrică din 1955 a țării și reprezintă circa 7% din producția actuală de energie electrică a României. Aceste proporții au constituit un motiv în plus pentru a se acorda maximum de atenție măsurilor de reducere continuă a consumului specific de energie electrică mai ales în electroliza aluminiului, așa cum reiese din dinamica de mai jos.

Evoluția consumului specific de energie electrică la întrep. de aluminiu Slatina (1970 - 100).

Indicatorul kWh/tonă (%)

1970	1975	1976	1977	1980
100	94,3	93,1	92,8	91,1

O reducere substanțială a energiei electrice în fabricația de produse din aluminiu se va obține începând cu anul 1982 când la cele două mari unități prelucrătoare — întreprinderea de prelucrare a aluminiului și întreprinderea de piese turnate din aluminiu din Slatina — se va realiza transportul aluminiului lichid (topit) cu mijloace și condiții speciale ce va elimina consumul de gaze naturale pentru retopire (economie anuală — 5,8 milioane m.c. gaze naturale).

O altă cale importantă de reducere a prețului de cost al aluminiului o reprezintă **reducerea și reciclarea deșeurilor**. În fabricația de produse de aluminiu (semifabricate) rezultă, chiar în condiții normale de lucru, o importantă cantitate de deșeuri tehnologice. Există posibilitatea diminuării acestor cantități de deșeuri în primul rând prin îmbunătățirea și respectarea strictă a tehnologiilor de fabricație, dar și posibilitatea utilizării lor ca atare în domenii mai puțin pretențioase sau în industria mică și artizanală. Sortarea deșeurilor și topirea lor în prezent în cuptoare electrice cu inducție asigură o recuperare de 95% a metalului față de maximum 70—75% în cuptoarele cu gaze (în care o parte din aluminiu dar mai ales elementele de aliere se pierdeau prin ardere) recuperându-se astfel mii de tone numai la fabricația de folii de aluminiu.

Cantitatea de deșeuri (capete) care rezultă în fabricația de profile extrudate poate fi de asemenea redusă prin debitarea calupurilor și profilelor extrudate la lungimi fixe și multiple, utilizând în acest scop calculatoare de proces, limitatoare cu celulă fotoelectrică și fierăstraie „zburătoare” (pendulare).

Din alumina impurificată, aspirată din halele de electroliză, din „scoarțele” rezultate în turnătoria de aluminiu, zguri, cenuși, precum și din șpanul provenit de la frezarea sleburilor se poate produce sulfatul de aluminiu necesar în potabilizarea apei sau în industria hirtiei. O asemenea utilizare a deșeurilor se realizează cu bună rentabilitate economică la secția chimică din orașul Drăgănești, județul Olt.

Dinamica rebuturilor tone în (%)

1976	1977	1978	1979	1980
100	52,9	63,6	75,5	26,7

Costurile de fabricație pot fi și trebuie să fie degrevate de pierderile provocate de rebuturi

DEȘI PRODUCȚIA a crescut an de an, rebuturile au scăzut continuu la întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina, dar sînt încă destul de mari;

În reducerea cheltuielilor de producție o contribuție importantă are și va trebui să aibă în mai mare măsură creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție și deci diminuarea ponderii amortismentelor pe unitate de produs.

În același scop al folosirii intensive a mijloacelor fixe s-au luat și vor fi luate măsuri în continuare pentru creșterea producției pe unitatea de suprafață construită prin mai buna dotare și folosire a halelor, prin amplasarea mai judicioasă a noilor utilaje. În același timp pentru disponibilizarea pentru exportul de prelucrate a unor cantități suplimentare de profile extrudate, este necesar să se proiecteze și să se realizeze un laminor de profile indoite din bandă de aluminiu care să fie utilizate la producția de mobilă, mobilier comercial, marochinărie, geamantane, casete radio și televizoare, etc.

Auț prin reducerea și reciclarea deșeurilor, cit și prin scăderea rebuturilor s-au îmbunătățit an de an indicii de scoatere (tone aluminiu bloc/1 tonă produs prelucrat). Așa de exemplu, pentru folia de aluminiu, produsul cel mai pretențios din punct de vedere tehnologic acest indice a evoluat astfel:

Scăderea consumului de aluminiu pe 1 tonă de produs prelucrat (%)

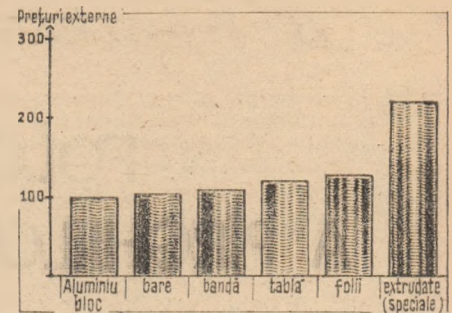
1975	1976	1977	1978	1979	1980
100	85,4	85,3	77,2	77,2	74,9

O contribuție substanțială la diminuarea prețului intern o poate avea **reducerea cheltuielilor de transport** atît al materiilor prime cit și al produselor finite. În acest scop trebuie accentuate și aplicate ferm măsurile cu privire la pachetizarea produselor (îndeosebi tablele), simplificarea și tipizarea ambalajelor, containerizarea produselor, alegerea mijloacelor de transport cele mai ieftine. Importante economii se vor realiza din acest punct de vedere începînd cu anii 1985—1986 prin trecerea la transportul materiilor prime (alumina) și al produselor finite pe apă, riul Olt devenind navigabil de la Slatina pînă la Dunăre.

În afara acestor elemente ale cheltuielilor materiale, o atenție sporită va trebui acordată **creșterii productivității muncii**, printr-o mai bună organizare a locurilor de muncă și a procesului de producție, raționalizarea fluxurilor tehnologice, mecanizarea și automatizarea operațiunilor, perfecționarea pregătirii profesionale a forței de muncă.

Sintetic preocupările mai sus amintite se reflectă în dinamica favorabilă a cheltuielilor de producție la ambele întreprinderi de pe platforma Slatina, și respectiv îmbunătățirea continuă a cursurilor de revenire la exportul principalelor produse din aluminiu.

Grafic nr. 2

Variația prețurilor externe în funcție de gradul de prelucrare

Creșterea valorii pe tonă de metal exportată

O ALTĂ CATEGORIE de factorii care condiționează competitivitatea exporturilor se referă la îmbunătățirea structurii exportului nostru, prin sporirea ponderii produselor prelucrate din aluminiu și aliaje din aluminiu în totalul exportului românesc de metal alb. Măsurile luate din acest sens, îndeosebi pe calea investițiilor, a asimilării de noi produse și prin diversificarea fabricației au condus la creșterea continuă a ponderii produselor prelucrate în totalul exportului românesc de aluminiu:

Ponderea produselor prelucrate în total export (%)	1976	1977	1978	1980
	30	47	67,5	70,3*

*) inclusiv sîrma și aliajele din aluminiu

Prin prelucrarea superioară a aluminiului are loc și o creștere a prețurilor de producție, dar corespunzător se obțin prețuri superioare la export (vezi grafic).

Îmbunătățirea calității (purității) aluminiului și creșterea ponderii aluminiului de puritate superioară (A 7 și peste) în totalul exportului conduce, de asemenea, la sporirea eficienței exportului pe unitatea fizică exportată.

Reducerea importurilor încorporate în produsul exportat (aluminiu bloc sau laminate din aluminiu și aliaje) este de la sine înțeles o altă cale de sporire a eficienței exportului materializat prin creșterea aportului valutar net. Aceasta se poate realiza în cazul aluminiului prin găsirea altor materii prime pentru fabricarea aluminei, în afara bauxitei din import, prin îmbunătățirea tehnologiilor de prelucrare a bauxitelor românești și a rezervelor nebauxitice.

Iată, așadar, câteva din direcțiile în care întreprinderile de pe platforma industrială din Slatina a metalurgiei neferoase trebuie să-și concretizeze eforturile pentru a spori necontenit eficiența exportului și a răspunde astfel sarcinilor majore ce le stau în față în acest cincinal.

N. SPINU
Slatina

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

FOLOSIREA MAI INTENSĂ A PÎRGHIILOR ECONOMICO-FINANCIARE

TRĂSĂTURA comună a indicatorilor care au rolul de pîrghii economico-financiare, în cadrul noului mecanism economico-financiar, o constituie faptul că prin intermediul lor sînt legate mai direct de rezultatele obținute (cum sînt producția fizică, producția netă, beneficiile etc.), atît resursele rămase la dispoziția unităților economice pentru formarea fondurilor proprii de dezvoltare, cît și veniturile oamenilor muncii din unitățile respective. Acționînd prin intermediul procesului de repartizare a produsului social și a venitului național îndeosebi, indicatori ca: valoarea producției nete, beneficiile, creditul bancar și dobînzile la credite bancare, amortizarea fondurilor fixe și alți indicatori, care constituie resurse de acoperire a diverselor necesități planificate au rolul — obiectiv — de a influența în direcția realizării producției fizice, reducerii cheltuielilor totale și materiale, sporirii rentabilității etc.

Determinînd creșterea răspunderii colectivelor de oameni ai muncii în administrarea eficientă a părții din avuția națională încredințată de societate, pîrghiile economico-financiare impun în mod necesar intervenția factorului conștient în reglarea diverselor aspecte ale activității economico-sociale. Totodată, rolul pîrghiilor este să influențeze prin mijloace economice, interesul colectivelor de oameni ai muncii, de a acționa cît mai eficient pentru obținerea de rezultate cît mai mari de pe urma fiecărui leu cheltuit, în care scop au rolul să armonizeze — în procesele de repartizare a resurselor interesele economico-sociale individuale, colective și generale.

Repartizarea valorii producției nete trebuie să nu afecteze mărimea beneficiilor

ÎN ANUL 1981 este prevăzut ca valoarea producției nete să crească cu 8,1% față de 7% cît este creșterea producției globale industriale. În componența valorii producției nete, beneficiile reprezintă peste o treime. Ele se constituie, potrivit legii, după repartizarea din aceasta, a următoarelor elemente: prelevarea pentru societate a unei părți din valoarea producției nete; retribuțiile personalului muncitor și alte drepturi de personal; contribuția la fondul de cercetare științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic; impozitul pe fondul de retribuiri; contribuția pentru asigurări sociale; alte cheltuieli cu munca vie. În acest fel, mărimea beneficiului depinde atît de mărimea valorii nou create din activitatea productivă, cît și de modul cum se repartizează valoarea producției nete, pe destinațiile legale de utilizare.

Experiența arată că procesul de repartizare a valorii producției nete trebuie supus unui control mai atent, pentru a spori rolul acestui indicator de bază al planului și — concomitent — rolul beneficiului, în creșterea eficienței economice a activităților economico-sociale ce se desfășoară în unitățile din economie.

Operînd, pentru început cu date ipotetice, ideea enunțată ar putea fi ilustrată cu următorul exemplu din tabelul alăturat.

Din prima situație (col. 2) — rezultă că s-au modificat următoarele condiții față de plan: au crescut producția fizică și valoarea acesteia și valoarea producției nete, fiecare cu cîte 10 procente. Plusul de valoare nou creată este real, el avînd corespondent într-un spor de producție fizică obținută în perioada de timp planificată cu același număr de personal muncitor și cu cheltuieli materiale încadrate în nivelul planificat pe unitatea de produs. Repartizarea valorii producției nete este efectuată cu respectarea normelor legale și a principiilor noului mecanism economico-financiar, în sensul că: plățile suplimentare reprezentînd retribuțiile și alte drepturi de personal corespund sporului de valoare nou creată; alte cheltuieli cu munca vie nu depășesc limitele admise de gradul de realizare a planului de producție; întreaga structură a producției nete nu afectează beneficiile, acestea fiind, de asemenea, depășite față de prevederi cu 10 procente.

În situația a II-a (col. 3), corelațiile sus-menționate se regăsesc numai în ce privește minusul de valoare nou creată.

Acesta este un minus real, avînd corespondent într-o nerealizare a producției fizice (—5%), iar cheltuielile materiale pe unitatea de produs n-au fost depășite. În procesul de repartizare a valorii producției nete, în această a doua situație, corelațiile sînt perturbate, însă, de: depășirea necorespunzătoare a fondului de retribuiri cu 5 mil. lei (500 mil. lei fond planificat minus 5 procente, nerealizare a planului=475 mil. lei, față de 480 mil. lei, utilizat efectiv) și mai ales de depășirea cu 23 mil. lei a nivelului admisibil pentru alte cheltuieli cu munca vie (39 mil. lei planificat, minus 5 procente=37 mil. lei, față de 60 mil. lei, cheltuieli efective). Este evident că: fluxurile bănești reprezentînd astfel de cheltuieli cu munca vie (inclusiv cu plata retribuțiilor), peste nivelul admisibil nu au corespondent în fluxuri naturale de produse și de valori nou create; astfel de plăți afectează echilibrul general economic, ele depășind fluxurile de valori materiale; iar la nivelul unității economice afectează echilibrul financiar, fiind efectuate în dauna beneficiului. Totodată, prezența unor astfel de fluxuri bănești în economia unităților și la nivelul economiei naționale slăbește rolul indicatorilor, valoarea producției nete și beneficiului (interesele economice individuale fiind satisfăcute, oamenii nu mai depun același interes pentru recuperarea rămîinerilor în urmă în realizarea producției și a beneficiilor planificate). Fenomenul descris, succint, în cele ce preced a avut loc în activitatea unor întreprinderi industriale, în anii 1979 și 1980, manifestîndu-se sub forma realizării beneficiului planificat, în procente inferioare față de gradul de realizare a valorii producției nete. Astfel de situații au avut loc, în 1980, chiar la nivelul unor titulari de plan, cum sînt ministerele: Industriei Chimice; Industriei Metalurgice; Minelor, Petrolului și Geologiei.

Cu toate că beneficiile au fost influențate și de alți factori (în special influențe ale stocurilor de produse și facturi neîncasate), analizele conduc la concluzia că principalele cauze (în de domeniile la care ne-am referit mai sus).

O situație cu totul anacronică se constată la unele întreprinderi care, cu ocazia planificării, nu numai că prevăd cheltuieli materiale în volume însemnate, în scopul realizării cu mai multă ușurință — în execuție — a valorii producției nete planificate, dar fac aceasta cu prețul unor artificii de încadrare în costurile

Indicatori	Realizări			Diferențe	
	Plan	I	II	col. 2 — col. 1	col. 3 — col. 1
	1	2	3	4	5
Producția fizică (mii buc.)	100	110	95	+ 10	— 5
Valoarea producției	5 000	5 500	4 750	+500	—250
Cheltuieli materiale	4 000	4 400	3 800	+400	—200
Valoarea producției nete din care repartizată pentru:	1 000	1 100	950	+100	— 50
— prelevare pentru societate	80	88	76	+ 8	— 4
— retribuții personal	500	550	480	+ 50	— 20
— contribuții pentru fondul de tehnică nouă	20	22	19	+ 2	— 1
— impozit pe fondul de retribuiri	65	72	60	+ 7	— 5
— contribuții pentru asigurări sociale	96	106	90	+ 10	— 6
— Alte cheltuieli cu munca vie	39	42	60	+ 3	+ 21
— BENEFICII	200	220	165	+ 20	— 35

totale, planificînd cu semnul minus alte cheltuieli cu munca vie. Astfel de practici au avut loc în 1979, iar în unele cazuri și în 1980, la întreprinderile: „23 August”, „Policolor”, Uzina de pompe „Aversa”, la unele întreprinderi miniere etc. și ele au

condus, în final, la nerealizări de beneficii, afectând în acest fel fondurile de dezvoltare.

Creșterea rolului beneficiului în desfășurarea unei activități eficiente

SARCINA FUNDAMENTALĂ economică a unităților economice pentru obținerea veniturilor — inclusiv a beneficiilor — prevăzute pentru anul 1981 constă în realizarea exemplară a indicatorilor de plan, îndeosebi a valorii producției nete și producției fizice.

Constituit în procesul de repartizare a valorii producției nete, beneficiul este supus el însuși unui proces de repartizare, concepută în așa fel încât să sporească forța lui de influențare asupra creșterii producției fizice și valorii producției nete. Experiența arată că s-a format o puternică conștiință a intereselor economice individuale pentru realizarea producției nete, dat fiind că de aceasta depind veniturile de bază ale oamenilor muncii sub forma retribuțiilor muncii. Este edificator în această privință faptul că în cincinalul 1976—1980 ritmul de creștere a producției nete industriale a devansat pentru prima dată, ritmul de creștere a producției globale, iar în anii 1979 și 1980, când retribuțiile au fost legate mai direct de realizarea producției nete, devansul a fost de 1,10% (superior cu 0,50% față de ritmul mediu în care creșterea producției nete a devansat pe aceea a producției globale în perioada 1976—1980).

Nu același fenomen se constată în cazul beneficiului, de realizarea căruia depinde în primul rind formarea fondurilor proprii de dezvoltare ale unităților și participarea oamenilor muncii la beneficii. În această privință se constată cazuri frecvente de nerealizare a resurselor planificate din beneficii pentru formarea fondului de dezvoltare economică al întreprinderii. Aceasta determină o anumită tendință de creștere a ponderii creditelor în finanțarea investițiilor, ceea ce îngreunează posibilitățile de rambursare a acestora în perioadele următoare, ocazionând astfel creșterea datoriei față de bănci. O cauză a acestei situații o constituie și relativa ușurință cu care au fost acordate creditele, în cazul nerealizării resurselor proprii planificate pentru formarea fondurilor din care se finanțează investițiile. În anul 1980, aprobarea de acordare a unor asemenea credite s-a făcut chiar cu dobîndă normală. Cu toate că Legea finanțelor prevede, în astfel de cazuri, dobîndă majorată.

În legătură cu realizarea beneficiului — ca principal mijloc al acumulării, în anul 1981 și în anii următori ai actualului cincinal apar împrejurări specifice, care obligă în mai mare măsură la utilizarea lui ca pirghie de influențare a producției și creșterea eficienței economice: în acest an este prevăzut un ritm de creștere a beneficiului care, în industrie, devansează sensibil ritmul de creștere a valorii producției nete; pentru prima dată se vor reflecta în rezultatele financiare ale unităților, influențele din operațiunile de export (în calitate de producător) și de import (în calitate de beneficiar), potrivit Legii pentru întărirea, autoconducerii muncitorești și autogestiei economice-financiare și valutare în activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională; se lărgeste sfera autofinanțării, odată cu aplicarea prețurilor și tarifelor actualizate, beneficiul devenind sursă de alimentare a fondurilor proprii și în întreprinderi care, de mai mulți ani, nu aveau preocupări pentru asigurarea unei astfel de resurse, fiind subvenționate de la buget; nivelurile de rentabilitate, din care rezultă mărirea beneficiilor în noile prețuri sînt stabilite la costuri noi care — pe lângă faptul că se bazează pe realizarea măsurilor tehnice și organizatorice elaborate cu ocazia lucrărilor de actualizare a prețurilor — este necesar să fie în continuare reduse, în vederea recuperării unei părți din creșterea prețurilor la materiile prime.

În aceste condiții, satisfacerea intereselor colective (de autofinanțare), individuale (de participare la beneficii) și generale (de formare a fondurilor centralizate ale statului) va depinde în mai mare măsură în acest an, de eforturile ce se impun pentru realizarea întocmai a sarcinilor de plan privind producția fizică, producția netă și beneficiile de repartizat; de operativitatea cu care unitățile — cu sprijinul efectiv al organelor tehnice, economice și financiare, din organele centrale și organele ierarhice superioare — vor soluționa toate problemele ce apar în realizarea planului și bugetelor de venituri și cheltuieli.

Practica arată că direcțiile în care se acționează în reglarea dezechilibrului care apare, în execuție, între necesitățile de resurse planificate a fi obținute din beneficii, și resursele efectiv realizate nu sînt întotdeauna cele mai eficiente. Se apelează adesea insistenț la creditele bancare pentru suplinirea resurselor nerealizate, în loc să se acționeze asupra factorilor tehnici, economici și organizatorici interni care provoacă perturbării în desfășurarea normală a activității. Situația este mijlocită și de împrejurarea că fluxurile bănești în domeniul cre-

ditării acționează uneori pe principiul vaselor comunicante: lipsa de bani în conturile curente ale unităților conduce nu numai la imposibilitatea restituirii la scadență a unui credit bancar, dar ea ocazionalizează și apariția plăților restante către furnizori, ceea ce echivalează cu creditarea temporară între unități. Atît creditul bancar, cît și fenomenul creditării între unități suplinesc, de fapt, nerealizarea beneficiului planificat cît și a altor resurse pentru formarea fondurilor proprii. În anii 1979 și 1980, de exemplu, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a întîmpinat greutăți în încasarea la timp a produselor livrate unor beneficiari de investiții din cauza slabei capacități de plată a acestora, ca urmare a nerealizării resurselor de alimentare a fondurilor proprii. Resurse atrase din afară, pentru suplinirea nerealizării propriilor resurse din beneficii, se constată în special la fondul mijloacelor circulante pentru producție, unde ponderea acestora în totalul resurselor de acoperire a crescut peste prevederi.

Astfel de situații afectează rolul beneficiului ca pirghie de influențare a activității economice, deoarece unele întreprinderi pot considera că propriile lor interese economice, de acoperire temporară a unor necesități sînt satisfăcute, cu toate că mijloacele prin care realizează acest scop, nu sînt cele normale.

De aceea, utilizarea mai intensă a beneficiului ca pirghie economico-financiară presupune și o conștiință sporită a intereselor economice generale, cît și a intereselor economice de perspectivă ale fiecărei unități, ale fiecărui colectiv de oameni ai muncii. Din acest punct de vedere singura direcție eficientă de acțiune, la semnalele pe care indicatorul beneficiu le dă în execuție, o constituie îmbunătățirea propriei activități în domeniile utilizării capacităților de producție, intensificării acțiunilor pentru promovarea de noi tehnologii de fabricație, eliminării tehnologiilor mari consumatoare de energie, reducerii pierderilor tehnologice, extinderii recuperării și refolosirii metalelor și aliajelor, aplicării stricte a tipizării produselor și alte acțiuni care să permită realizarea sarcinilor de producție în condițiile unui regim strict de economie.

Încasarea producției și realizarea beneficiilor

ESTE CUNOSCUT că în determinarea valorii producției nete se pornește de la rezultate ale muncii sociale care în parte nu sînt concretizate în venituri din încasări (valoarea produselor finite și semifabricatelor din producția proprie aflate în stoc sau livrate dar neincasate; valoarea serviciilor și lucrărilor terminate dar neincasate), precum și de la altele care, deși cuprind elemente ale valorii producției nete, inclusiv cheltuielile cu plata retribuțiilor muncii, nu cuprind beneficii (creșterea stocurilor de semifabricate și de producție neterminată, care este evaluată în costuri de producție). De aici rezultă că: a) deși valoarea producției nete poate să crească, beneficiile constituite în procesul de repartizare a acesteia nu sînt realizate efectiv (în cazul creșterii stocurilor de produse, serviciilor și lucrărilor neincasate) sau b) deși valoarea producției nete poate să crească, ea nu are în componența ei beneficii, elementul cel mai important al acumulării (în cazul creșterii stocurilor de producție neterminată). Iată de ce se impune — ca un imperativ major al oricărei activități economice — cerința de a finaliza procesele de producție pînă la realizarea veniturilor din încasări, de a evita situațiile în care creșterea valorii producției nete nu este urmată și de o creștere a valorii producției marfă vîndută și încasată.

Aspectele negative ale unor asemenea situații au fost cu deosebită claritate semnalate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea „23 August” din București. Așa cum s-a arătat, veniturile realizate de întreprindere au fost mai mici decît planul și din această cauză n-au fost realizate nici mijloacele de dezvoltare, nici fondul de participare la beneficii și nici celelalte fonduri sociale.

Criticile aduse de secretarul general al partidului în legătură cu existența imobilizărilor în stocuri sugerează în mod clar însemnătatea utilizării cu eficiență sporită a părții din avuția națională încredințată întreprinderilor spre administrare. Aceasta deoarece creșterea stocurilor în economie, peste necesitățile planificate, deși determină o creștere corespunzătoare a avuției naționale, nu este de natură să îmbunătățească structura acesteia. Iată de ce, de fiecare dată cînd se referă la necesitatea creșterii avuției naționale, secretarul general al partidului nostru asociază indisolubil acest imperativ cu creșterea venitului național, a beneficiilor, elemente hotărîtoare în creșterea economică a țării și a bunăstării tuturor oamenilor muncii.

N. SĂVOIU

IMPLICAȚII ECONOMICE ALE SISTEMULUI DE ALIMENTAȚIE

ECHILIBRAREA alimentației din punct de vedere energetic și al factorilor nutritivi presupune respectarea unui ansamblu de norme determinate în funcție de vîrstă, sex și tipul de activitate desfășurată. Consumul alimentar poate fi apreciat, în ultimă instanță, ca un fenomen biologic în evoluția căruia intervin ca determinante sexul, structura de vîrstă și cea ocupațională a populației.

Modificările care au survenit în ultimii ani în consumul alimentar specific țării noastre sînt, în principal, rezultatul influenței factorilor economico-sociali și culturali asupra modului de viață, asupra comportamentului, tradițiilor și obiceiurilor de alimentație ale diferitelor categorii de consumatori. Sub influența unor procese economico-sociale cum ar fi, de exemplu, urbanizarea, schimbările în structura profesională a populației ocupate (consemnîndu-se orientarea spre activități ce solicită un efort fizic mediu sau mic), schimbarea raportului între munca fizică și intelectuală, creșterea continuă a gradului de înzestrare tehnică a muncii, restructurarea fondului de timp și a modului de alocare a acestuia, ridicarea gradului de confort al locuințelor etc., necesarul energetic zilnic a înregistrat o serie de modificări. În scopul corelării permanente a acestuia cu nevoile alimentare științific determinate, se urmărește îmbunătățirea, sub aspect calitativ, a sistemului de alimentație, atât pentru populația sănătoasă, cît și pentru categoriile de persoane predispușe la apariția unor tulburări metabolice*).

O alimentație echilibrată, care să asigure toate principiile nutritive necesare desfășurării normale a proceselor metabolice, trebuie să stabilească un raport optim între proteine, glucide și lipide. Participarea acestora la acoperirea cheltuielilor energetice trebuie să fie, potrivit datelor furnizate de o serie de cercetări concrete, de aproximativ 13%, 58% și respectiv 29%, jumătate pînă la 2/3 din aportul proteic urmînd a fi asigurat de proteinele animale și 30—40% din lipide de grăsimile vegetale. Se apreciază că, glucidele simple (zahărul și derivatele) nu trebuie să depășească 10% din sporul caloric total, restul trebuind să fie acoperite de glucidele complexe (cereale, legume și fructe). (În tabelul nr. 1 sînt indicate procente cu care proteinele, glucidele și lipidele trebuie să participe la acoperirea necesităților energetice.)

Abaterile de la aceste valori medii, sînt determinate și de tipul de activitate depusă. Astfel, necesarul energetic zilnic variază, la populația masculină între 20—40 de ani, de la 2900 ca-

lorii, pentru activitatea ușoară, la 3900 calorii, la cea grea, iar la populația feminină de aceeași vîrstă între 2500 și 3300 calorii. La grupele de vîrstă superioară, pentru aceleași tipuri de activitate, necesarul energetic zilnic, seade cu aproximativ 10%.

Privită din perspectiva raportului dintre nevoile calorice și aportul energetic din exterior, alimentația din țara noastră poate fi considerată — în prezent — echilibrată, marcînd, totuși, o ușoară tendință de depășire a necesarului energetic zilnic. Menținerea și chiar reducerea valorii energetice a consumului alimentar zilnic, în condițiile îmbunătățirii structurii pe factori a acestuia, contribuie la asigurarea unei concordanțe mai bune între normele alimentare raționale și aportul energetic și nutritiv din alimentație, care, desori, în practică este necontrolat.

Schimbările calitative din alimentație vizează și proveniența cantităților de proteine și lipide, știut fiind faptul, că produsele alimentare de origine animală furnizează factorii nutritivi proteici cu valoare biologică superioară celor de origine vegetală. De asemenea, așa cum rezultă și din datele din tabelul nr. 2, necesarul energetic mediu este și va fi satisfăcut și în perspectivă într-o proporție tot mai mică pe seama glucidelor, care vor furniza, în 1985, cca. 58% din energia zilnică, față de 65% în 1980 și 80% în 1965.

Îmbunătățirea, din punct de vedere calitativ, a alimentației populației din țara noastră, este însă evidentă atunci, cînd se urmărește evoluția conținutului proteic al rației, ale cărui creșteri sînt foarte mari, de la 70 g în 1965, la

115 g în 1985, ceea ce va reprezenta cca. 13% din valoarea energetică față de 9% în 1965. Aceste valori evidențiază faptul că, la sfîrșitul acestui cincinal, în țara noastră și structura alimentației se va prezenta echilibrată în raport cu necesarul fiziologic normal.

Acest aspect este deosebit de important dacă ținem seamă că, alimentația dezechilibrată reprezintă principalul factor generator de boli de nutriție; acestuia i se asociază, de regulă, și influențele altor elemente cum sînt sedentarismul, tensiunea psihică, fumatul etc., care măresc influența negativă a alimentației dezechilibrate asupra stării de sănătate a populației. Pentru populația din țările cu un nivel relativ mai ridicat de dezvoltare, foarte des și pe bună dreptate se afirmă că, epoca modernă este epoca bolilor de nutriție. Datele statistice arată că, la nivelul țării noastre, principale boli metabolice: obezitatea, dislipemiile, diabetul zaharat și hipertensiunea arterială cuprind părți în creștere din populație, frecvența cea mai mare înregistrîndu-se la grupele de populație între 40—60 de ani, vîrstă încă de o ridicată eficiență fizică și psihică. La aceasta se mai adaugă o trăsătură specifică a bolilor metabolice, și anume, că ele nu se manifestă prin simptome caracteristice, ceea ce sporește dificultatea depistării lor în timp util. (Excesul ponderal, de pildă, nu este tratat încă, în cele mai multe cazuri, ca o boală, ci este mai degrabă ignorat.)

CARE SÎNT EFECTELE concrete ale acestor boli asupra organismului uman? Se impun a fi reținute în primul rînd scurtarea dura-

Tabelul nr. 1

Necesarul energetic determinat pentru o activitate zilnică medie

Vîrstă	Greutate (kg)	Necesar caloric (cal.)	Proportia factorilor nutritivi în rația alimentară zilnică (în %)		
			Proteine	Glucide	Lipide
Copii					
1 an	7,3	820			
1—3 ani	13,4	1 300	15	55	30
4—6 ani	20,2	1 630	14	55	31
7—9 ani	28,1	2 190	13	55	32
Adolescenți					
10—12 ani	36,9	2 600	13	55	32
13—15 ani	51,3	2 900	13	57	30
16—19 ani	62,9	3 070	13	57	30
Adolescente					
10—12 ani	38,0	2 350	13	57	31
13—15 ani	49,9	2 490	13	57	30
16—19 ani	54,4	2 310	13	57	30
Bărbați					
pînă la 65 ani (activitate medie)		2 900	13	58	29
Femei					
pînă la 55 ani (activitate medie)		2 200	13	58	29

* Numeroase cercetări epidemiologice și experimentale au stabilit rolul important al alimentației în declanșarea unor boli metabolice. Se apreciază, astfel, că 60% din patologia actuală este legată, direct sau indirect, de modul de alimentație.

Tabelul nr. 2

Structura pe factori nutritivi a rației alimentare zilnice

	1965		1975		1980		1985	
	g	g % din necesar*)	g	g % din necesar	g	g % din necesar	g	g % din necesar
Proteine total din care de origine animală	70	62	80	76	86	84	115	100
Lipide total din care de origine vegetală	40	42	70	81	103	110	110	115
Glucide total din care cereale	20	21	30	32	51	55	61	66
	649	130	567	118	481	107	470	100
	519	104	415	101	375	91	300	80

*) Gradul de acoperire a fost calculat la valoarea energetică medie a consumului alimentar zilnic.

tei medii a vieții, variabilă în funcție de tipul bolii contractate și, implicit, scurtarea perioadei active a persoanelor în cauză. Aceasta se produce atât prin deseale intreruperi ale activității profesionale, cât și prin intreruperile definitive a acesteia, uneori cu mult înaintea atingerii vârstei de pensionare.

Estimările noastre, care au la bază frecvența de răspindire a bolilor de nutriție, în mediile urban și rural atestă faptul că, pericolul creșterii numărului bolnavilor există, și că acesta nu va dispărea, sau nu se va diminua simțitor, decât prin așezarea sistemului de alimentație pe baze raționale, acțiune ce poate fi realizată printr-un ansamblu de măsuri mergând de la aspecte ce vizează producția și consumul bunurilor alimentare și pînă la educația sanitară largă a populației în probleme de alimentație. Cum creșterea morbidității generată astfel afectează populația activă a țării, este lesne de înțeles că ne găsim în fața unui fenomen biologic de mare agresivitate, cu implicații economice și sociale dintre cele mai negative.

Gradul mai mare de răspindire a bolilor în mediul urban se explică prin influența factorilor legați de amplificarea procesului de urbanizare și integrare a unei părți mai mari din populația urbană în mediul ocupațional predominant industrial, care determină modificări în modul de viață, în alimentație și sporesc proporțional tensiunea și solicitarea psihică a indivizilor. La această situație se adaugă și faptul că frecvența bolilor este mult mai mare în rîndul populației ocupate, 52,4% din bolnavii depistați fiind încadrați în muncă.

Cercetările medicale au determinat că durata medie a vieții se reduce

cu aproximativ 7 ani pentru cazurile de dislipemii, 10 ani pentru cele de obezitate, 12 ani pentru hipertensiune arterială și 15 ani pentru diabetul zaharat. Perioada de activitate se reduce, de pildă, la obezi cu 5—10 ani, la hipertensivi cu aproape 12 ani și la diabetici cu 15 ani. Dacă la aceasta se adaugă faptul că bolnavii de diabet sînt spitalizați în medie 30—45 zile pe an, iar celelalte categorii de bolnavi, prin complicațiile afecțiunii respective, necesită pentru restabilirea capacității de muncă, în medie 10—15 zile de spitalizare pe an, potrivit unor calcule fondul total de timp în economia națională se diminuează, numai din aceste motive, cu aproape 5%.

Prevenirea și diminuarea consecințelor negative pe care le aduc cu sine bolile de alimentație au dobîndit statutul de problemă socială. Rezolvarea ei necesită, în principal, o amplă acțiune de prevenire a bolilor, prin promovarea unei alimentații științifice fundamentată și, în al doilea rînd, perfecționarea procedurilor de recuperare a populației bolnave; această din urmă acțiune vădește un dublu efect: în plan psihic, prin reintegrarea bolnavilor în societate și redobîndirea sentimentului utilității lor, ca și o eficiență economico-socială, tradusă prin scăderea numărului dependenților social și creșterea potențialului economic al țării, ca urmare a antrenării în activitate a unui volum tot mai ridicat al populației active.

ESTE UNANIM acceptat faptul că, pentru asigurarea și valorificarea stării de sănătate a populației sînt necesare acțiuni active de depistare, prevenire și combatere a bolilor metabolice. Dacă aceste acțiuni

nu sînt extinse, în prezent, la întreaga populație, ele s-ar impune cel puțin pentru categoriile de populație cu risc crescut — avîndu-se în vedere faptul că, costul depistării și prevenirii tulburărilor metabolice necomplicate este inferior celui din etapele ulterioare apariției bolii; este vorba de acele etape, cînd apariția complicațiilor, cu manifestări clinice invalidante, sau a celor definitive, scurtează de cele mai multe ori perioada de activitate și de viață **).

De exemplu, costul depistării unei dislipemii este de circa 70 lei, iar tratamentul se rezolvă prin dietă. Tratat corect, numai prin dietă, la peste 30 % din numărul bolnavilor dislipemici, starea de sănătate se normalizează. Reinvestiți la 10 ani de la apariția tulburărilor metabolice, doar la 10 % din cei normalizați prin dietă s-au constatat modificări electrocardiografice. La dislipemicii netratați însă, frecvența de apariție a modificărilor este de 5 ori mai mare, iar evoluția tulburărilor coronariene către infarct miocardic este mai rapidă. Și dacă adăugăm faptul că, costul tratamentului în cazul infarctului este de circa 15.000 lei, reiese și mai clar necesitatea intensificării acțiunilor de combatere și prevenire a tuturor bolilor ce converg spre acesta.

Aspectele asupra cărora ne-am oprit în cursul acestui articol, nu epuizează, desigur, relațiile extrem de complexe ce se stabilesc între modul de alimentație și starea de sănătate a populației. Ele permit, totuși, desprinderea unor concluzii importante. Pe de o parte, necesitatea de a se asigura un consum rațional pentru toate categoriile de populație prin conjugarea acțiunii atât a factorilor economici (producția și distribuția bunurilor alimentare), cât și a celor educațivi. Pe de altă parte, utilitatea desfășurării unor ample acțiuni medicale cu caracter preventiv, a căror eficiență umană și socială este tot mai larg validată de practica medicală mondială.

dr. C. IONESCU-TIRGOVIȘTE
Hilde PUWAK

**) Restabilirea la potențialul inițial de muncă al populației „condiționat sănătoasă” se realizează, pe de o parte, pe planul psihologic al relației bolnav-medie, cât și prin tratamentul medical permanent și gratuit. Estimările noastre arată că, lunar, costul medicației pentru bolnavii cu diabet zaharat depistați se ridică la circa 50 lei, iar costul tratamentului și îngrijirilor medicale, într-o perioadă medie de spitalizare de 35 zile pe an, se ridică la circa 2.000 lei etc.

Utilizarea capacităților de producție

(Urmare din pag. 7)

fonduri fixe au fost incluse în prevederile contractelor de livrare față de beneficiarii care, neprimind la vremea rîndul lor materia primă, au înregistrat diminuări în nivelurile de utilizare a mașinilor și utilajelor din dotare. Iată de ce se impune ca, în acest an, combinatul — în calitate de beneficiar de investiții, constructorul de specialitate, furnizorii de utilaje tehnologice și cei de materii prime să-și concerteze eforturile pentru accelerarea ritmului lucrărilor pe șantier, pentru finalizarea și conectarea operativă la circuitul producției a capacităților de investiții începute. Este vorba de o sporire a eforturilor pe întregul flux de materializare a investițiilor, de la concepție la atingerea parametrilor planificați, în care pe

platforma gălățeană sînt antrenate un număr însemnat de unități printre care: Întreprinderea de construcții și montaje siderurgice Galați, Institutul de cercetări și proiectări pentru produse plate și acoperiri metalice Galați, IPROMET și I.C.P.E.T. din București, precum și furnizorii de utilaje tehnologice I.M.G., „23 August”, „Vulcan”, „Automatica” din București, „Progresul”-Brăila, „Electroputere”-Craiova, Întreprinderea mecanică Timișoara ș.a.

Finalizarea și punerea în producție a tuturor obiectivelor restante ar permite combinatului să scurteze perioada de atingere a parametrilor proiectați la un important număr de actualul plan pe 1981 cu încă 1—1,5 milioane tone metal. Este într-adevăr o problemă căreia trebuie să i se acorde maximum de atenție — aceasta impunînd-o nu numai creșterea eficienței activității combinatului, ci și compensarea eforturilor pe care statul nostru le-a suportat pentru construirea unei asemenea mari unități productive.

PREGĂTIREA FABRICAȚIEI — UN „GENERATOR“ DE EFICIENȚĂ

MANIFESTAREA revoluției tehnico-științifice în activitatea productivă determină un permanent proces de transformări în funcționalitatea sistemelor industriale: importante sînt mutațiile cantitative, însemnînd creșterea rapidă a volumului producției, dar mai ales cele calitative, legate de perfecționarea necontenită a produselor și fabricației, corespunzător celor mai noi cuceriri ale științei. Mai mult ca oricînd eficiența economică a activității întreprinderii moderne, creșterea competitivității sale sînt condiționate de capacitatea de adaptare operativă la cerințele evolutive ale societății, respectiv ale pieței internaționale.

Acestui scop îi răspund o gamă largă de activități desfășurate în întreprindere pentru crearea de produse noi și modelarea tehnică, tehnologică și organizatorică a fabricației, ce definesc **pregătirea fabricației** ¹⁾. Plasată în amonte la lanțul operațional al procesului de producție, **pregătirea fabricației creează premisele unei înalte eficiențe economice prin introducerea în producție a noului, asigurînd calitate superioară produselor, folosirea rațională a resurselor materiale și umane, reducerea costurilor în general și în special a celor materiale.**

Influențînd puternic rezultatele întreprinderii, pregătirea fabricației este ea însăși supusă unui efort de raționalizare, urmărindu-se finalizarea optimă a lucrărilor de pregătire cu cheltuieli cît mai mici.

În acest sens subliniem efectele economice deosebite ale introducerii mijloacelor electronice de calcul, cărora li se deschid largi posibilități de utilizare în activitățile de concepție, preponderente în domeniul pregătirii fabricației. Dintre realizările de pînă acum amintim: crearea băncilor de date ce asigură proiectanților „materia primă” necesară concepției de produse și tehnologii; optimizarea soluțiilor pe baza calculului, ce iau locul aprecierilor empirice etc.

Enumerarea exemplificativă de mai sus relevă faptul că preocupările de raționalizare vizează anumite laturi, anumite activități ale pregătirii fabricației. Abordarea problemelor nu trebuie însă să se oprească la cercetarea analitică; se impune o **concepție sistemică**, cercetarea într-o viziune unitară a activităților, prin prisma obiectivelor și performanțelor urmărite. Esența abordării sistemice constă în prioritatea acordată ansamblului față de elementele sale componente și în special studierea **relațiilor** dintre aceste elemente, în dinamica lor.

Astfel privită, pregătirea fabricației apare ca un subsistem al întreprinderii, legăturile cu sistemul ce o înglobează materializîndu-se în intrări și ieșiri (fig. 1).

Dar conceptul de „cutie neagră” al lui N. Wiener, însemnînd cunoașterea intrărilor și ieșirilor din sistem, nu este suficient pentru înțelegerea și raționalizarea comportării sale. Conceperea eficientă a pregătirii fabricației implică relevarea factorilor ce determină capacitatea de transformare a intrărilor în ieșiri, prin **abordarea structurală** a sistemului.

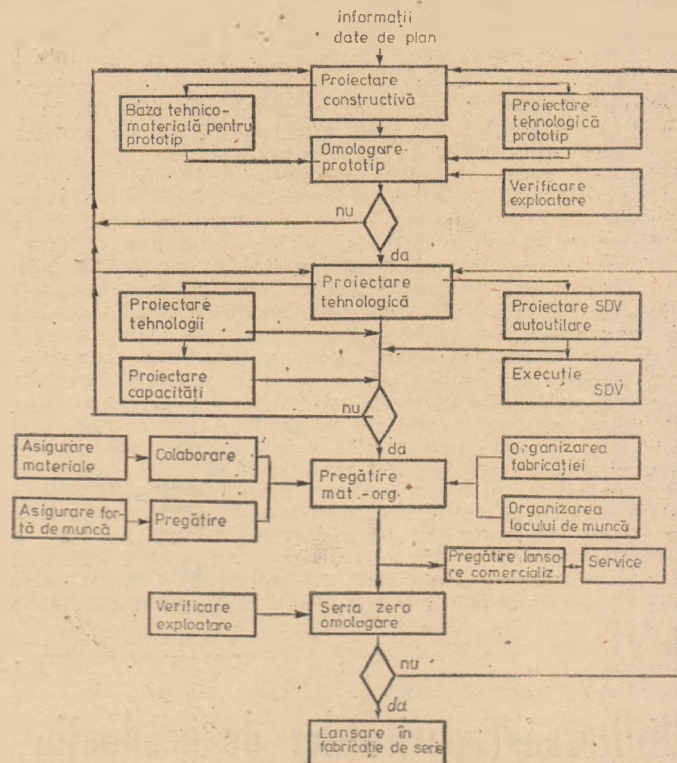
Descompunerea se poate face în mai multe moduri. Mai uzitată este cea diaconică ²⁾, însemnînd delimitarea unor sis-

teme diferite, care în timpul desfășurării procesului sînt traversate în mod succesiv. Există un consens aproape general privind gruparea activităților de pregătire a fabricației — după obiectivul și natura lor — în trei subsisteme: pregătirea **tehnică**, pregătirea **organizatorică** și pregătirea **materiale** (vezi tabelul).

Subsistemele pregătirii fabricației sînt într-o strînsă interdependență, între ele manifestîndu-se legături de natură dialectică. Astfel, pregătirea constructivă condiționează pregătirea tehnologică — dar și invers, presupune aprecierea tehnologicității reperelor, deci a posibilităților economice de prelucrare și a condițiilor de calitate și precizie în vederea realizării unui rol funcțional. Puternice sînt și legăturile dintre pregătirea organizatorică, respectiv pregătirea materiale și celelalte subsisteme: fiecare etapă a pregătirii fabricației introduce restricții pentru etapele precedente.

Aceste interdependențe impun o tratare de ansamblu a pregătirii fabricației. Astfel, atingerea obiectivelor globale ale sistemului incumbă numeroase cicluri, revenirea la etape deja parcurse pentru modificarea soluțiilor adoptate, corespunzător cerințelor unor etape ce urmează.

Fig. 2.

Sînt neajunsuri ce caracterizează sistemul actual de pregătire a fabricației, după cum rezultă și din fig. 2. Ele determină lungirea duratei de asimilare în fabricație a produselor și o rezolvare nu întotdeauna satisfăcătoare a problemelor tehnice, tehnologice, organizatorice, în fiecare etapă optimizarea fiind făcută după criteriile specifice.

Maria CODREA

șef lucr. Universitatea din Brașov

(Continuare în pag. 25)

¹⁾ Müller G.: Technologische Fertigungsvorbereitung. VEB Verlag Technik, Berlin, 1975
²⁾ Crișan I.: Tehnologia ca sistem. Ed. științifică și enciclopedică, București, 1980, p. 25

SUBSISTEMELE PREGĂTIRII FABRICAȚIEI	OBIECTIV
Pregătirea tehnică 1. Pregătirea constructivă 2. Pregătirea tehnologică	Elaborarea documentației primare de definire a produsului Elaborarea documentației tehnico-economice a sistemului de fabricație
Pregătirea organizatorică	Stabilirea soluțiilor organizatorice ale fabricației
Pregătirea materială	Asigurarea elementelor materiale și umane necesare sistemului proiectat

STRUCTURI, CRIZĂ ȘI DEZVOLTARE

CINE NU GÂNDEȘTE oare astăzi, cu o intensitate crescândă, la viitor? Grijă pentru viitor se manifestă în feluri diferite, în atitudini diferite. Există nu puțini care privesc cu încredere înspre viitor, dar există — și iarăși nu puțini — la care se manifestă o certă îngrijorare. Această îngrijorare nu este neapărat egală cu disperarea sau nu tinde neapărat spre aceasta. Ea poate constitui și punctul de pornire pentru acțiuni tot mai hotărâte și conștiente în sensul abordării, soluționării pozitive a problemelor.

Analizând mai în profunzime problematica evoluției societății în epoca contemporană, luând în considerare marile crize care își pun, tot mai mult, pecetea, asupra prezentului și viitorului, ne putem da seama, că, în fond, nu este vorba numai de probleme privind trecerea societății umane de la capitalism la socialism, ci și de o altă **mutație** foarte serioasă și anume de însăși **concepția creșterii economice**, a modului de dezvoltare. Această nouă realitate s-a evidențiat în contextul fenomenelor de criză din ultimul deceniu. Se conturează, tot mai mult, și caracterul inevitabil al acestei mutații. Corelația dintre **progresul tehnic și creșterea**, deși organic legate între ele, nu este în mod obligatoriu lineară, deoarece progresul tehnic nu este un continuum calculabil.

Apare tot mai evident că, dincolo de profunda criză economică prin care trece lumea capitalistă, este vorba, totodată, și de o **criză a dezvoltării**, ceea ce depășește cu mult cadrul unei „simple” crize economice. Aceste două procese nu pot fi nici confundate, nici identificate. Pentru elucidarea acestei probleme, deci a problemei dezvoltării (una din cele fundamentale ale epocii contemporane), trebuie să ne punem, între altele, întrebări cum sînt: Există oare limite în dezvoltarea și aplicarea științei în diferitele domenii ale vieții? Care sînt limitele capacității omului de a se ridica deasupra regnului animal de unde provine, respectiv, în ce măsură **mediul ambiant natural**, se „împacă” cu **mediul artificial**, creat de om? O justă apreciere a gravității **problemelor globale** și gradul de certitudine cu privire la posibilitatea soluționării acestora depind foarte mult de răspunsurile la aceste întrebări.

Problemele globale reflectă, în esență, existența unei situații de criză — de fapt a **crizei dezvoltării**. Și această criză, la fel ca oricare alta, dar, așa spune, în mod deosebit această criză, este reflectarea unor fenomene, procese și tendințe noi care în evoluțiile lor nu mai pot fi influențate și stăpînite și, în orice caz, nu se reușește acest lucru în mod satisfăcător cu ajutorul sistemelor **existente**.

Iată de ce există obligația ca aceste fenomene și procese nou apărute să fie supuse unei analize cu un caracter de asemenea nou. În acest fel este necesar a vedea dacă anumite obiective stabilite anterior nu depășesc cumva actualele posibilități, dacă actualele structuri economice, sociale etc., și instituțiile corespunzătoare sînt în concordanță cu obiectivele fixate și dorite cît și cu mijloacele care stau astăzi la dispoziție, precum și în ce măsură se pot controla în cadrul actualilor structuri anumite efecte secundare, negative.

Constatăm, fără mare greutate, apariția unor fenomene, procese și tendințe noi, — care — nefiind cunoscute și studiate la timp — au un efect paralizant sau acționază în sens opus celor prevăzute.

Toate aceste fenomene, tendințe și contratendințe, care se „materializează” în marea criză care are loc astăzi, sub ochii noștri, indică cu o claritate tot mai mare că sînt necesare nu doar niste schimbări parțiale și limitate, niște modificări mai mult sau mai puțin semnificative, ci s-a ajuns în situația de a preconiza un **nou model al dezvoltării**, care să permită „atacarea” și soluționarea justă, cu un grad de certitudine cît mai mare cu putință, a noilor fenomene, procese, contradicții, înainte ca ele să răstoarne complet anumite echilibre existente, înainte ca ele să devină necontrolabile.

SOLUȚIONAREA CRIZEI DEZVOLTĂRII depinde, în cea mai mare măsură, de capacitatea omenirii de a stabili sau restabili un echilibru destul de dereglat, de a „făuri” o nouă armonie între obiectivele, mijloacele și metodele de dezvoltare, pe de o parte, și mediul înconjurător, pe altă parte. Prima și a doua „natură”, natura „naturală” și „natura” artificială trebuie să devină complementare. Aceasta înseamnă stabilirea unor obiective schimbate, și, în raport cu aceasta, și a

unor metode și căi noi atît în domeniul economic, cît și social, cultural și etic.

Se impune cu necesitate crescîndă cunoașterea cît mai exactă a factorilor care au determinat criza actuală de dezvoltare. Chiar o privire superficială arată ivirea unor dezechilibre în circuitul economic, care s-a bazat pe ideea existenței nelimitate sau permanent reînnoibile a materiilor prime (naturale). Or, noile realități, răsturnînd această imagine, impun ca lucrurile să fie privite prin prisma caracterului limitat al resurselor de materii prime, ceea ce presupune efectuarea a nu puține și a nu mici corectări în gîndirea și teoria economică existentă.

O altă cauză constă în aceea că în cadrul relațiilor dintre densitatea demografică și resursele existente, în cadrul corelațiilor și tendințelor dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, dintre capacitățile demografice și economice, precum și cele științifice și de informare s-au creat contradicții din ce în ce mai ascuțite.

Crearea tehnicii militare în stare să distrugă întreaga omenire, ce a mers mîna în mîna cu militarizarea crescîndă a vieții și a relațiilor economice, a constituit, de asemenea, un factor de dezechilibrare a modului de dezvoltare de pînă nu demult. Și acest lucru este lesne de înțeles, deoarece prin folosirea tot mai accentuată a surselor energetice și a materiilor prime în scopuri militare, acestea sînt sustrate circuitului normal, ceea ce agravează și mai mult criza energetică și de materii prime, criza dezvoltării. Folosirea de către unele țări a relațiilor lor economice drept armă politică a dus în mod inevitabil la o dezintegrare crescîndă a relațiilor economice internaționale.

Un alt factor care a contribuit la declanșarea crizei dezvoltării — oricît de paradoxal ar părea — îl constituie însăși revoluția științifică-tehnică. Firește nu este vorba de a nega efectele deosebit de pozitive ale RST, dar nu putem închide ochii în fața efectelor negative ale acestui proces revoluționar, o pondere considerabilă a performanțelor științifice îmbrăcînd un caracter ambivalent, devenind contradictorie. Aceasta se referă înainte de toate la efectele RST asupra mediului înconjurător. Este clar, totodată, că aplicarea unor performanțe științifice în condițiile menținerii actualelor structuri sociale, naționale și internaționale care nu mai corespund noilor evoluții, noilor realități poate avea influențe negative și chiar periculoase în direcția agravării unor dezechilibre existente și a producerii unor noi dezechilibre, ceea ce impune **volens-nolens**, stabilirea unui control mai riguros asupra performanțelor științifice și tehnice și a folosirii acestor realizări în diferite domenii.

Grijă din ce în ce mai apăsătoare pentru a asigura hrana minimă necesară omenirii în condițiile exploziei demografice constituie firește, un alt factor de agravare a crizei mondiale. Creșterea **complexității**, a **tendințelor de globalizare** a unor fenomene și procese cît și **creșterea accentuată a interdependențelor** concură într-o măsură apreciabilă la criza dezvoltării, la accentuarea incertitudinilor.

DEZVOLTAREA reprezintă, fără îndoială, una din problemele-cheie ale viitorului omenirii. Nu se poate trata această problemă ca o criză oarecare. Înțelegerea ei este însă cu neputință în cadrul sistemului de gîndire clasic. **Sînt necesare noi abordări, un nou mod de gîndire, noi structuri și mecanisme.** Este necesară abandonarea modului de gîndire al științelor economice tradiționale, care datează unor teze care s-au învechit, a ajuns în contradicție cu noile situații și condiții. Economia clasică (tradițională) nu a acordat atenția cuvenită legii entropiei; ea a ignorat aproape cu desăvîrșire rolul deosebit de important al resurselor naturale epuizabile în viața societății, ele lipsind din teoria economică clasică și chiar, într-o foarte mare măsură, și în teoria economică modernă.

Elaborarea și aplicarea în viață a unui **nou concept și model al dezvoltării** (în primul rînd economic), atît pe plan „național”, cît și „internațional” este o necesitate absolută a epocii contemporane de mari frămîntări și mutații în toate domeniile. — Se pune întrebarea: dacă universul material este supus, în permanență, degradării ireversibile, cum pot structurile vii să se dezvolte? E cazul de a remarca că această preocupare a cuprins un număr crescînd de gînditori, cercetători în special

în domeniul termodinamicii, de-a lungul a multor decenii și, din ce în ce mai mult, ei au început să aibă anumite rezerve cu privire la valabilitatea universală a legii entropiei. Și aceasta datorită, în primul rând, ideii, care prinde rădăcini tot mai adânci, că legea entropiei nu se aplică decât sistemelor complet izolate. Între un organism, sistem viu (care este un sistem deschis) și mediul ambiant există un schimb de materie și energie. În acest context n-ar fi lipsit de sens de a vorbi și de faptul că și o societate poate deveni închisă, atunci când apar — drept urmare a unor concepții și practici economice, politice, culturale greșite — efecte negative ale acestora asupra vieții societății și, în acest caz, apar și efectele ale legii entropiei. Mai trebuie adăugat că legea entropiei nu stabilește viteza degradării și nici structurile ce se nasc sub acțiunea legii entropiei, ceea ce permite elaborarea de noi ipoteze și noi teorii. Din cele spuse rezultă, între altele, că sistemul construit și bazat pe energie și materii prime ieftine, circuitul care favorizează dezvoltarea industriei prelucrătoare, trebuie înlocuit cu un nou sistem care ține seama de anumite limite (fizice) ale resurselor naturale. La întrebarea dacă este cu putință „construirea” unui asemenea sistem nou, fără a periclita nivelul de trai existent, ba chiar să se determine creșterea acestuia, fără a produce noi dezechilibre, fără a agrava pericolul unor confruntări serioase locale sau internaționale, cred că se poate răspunde afirmativ.

E vorba de a crea anumite condiții pentru ca un astfel de tip de dezvoltare să poată fi realizat, deoarece cu ajutorul actualului sistem nu există posibilitatea de a influența decât, și în cel mai bun caz, evoluția „spontană” a unor procese ce au loc numai în cadrul unor economii naționale. Or epoca economiilor naționale „autarhice”, a luat sfârșit. Este clar, de asemenea, că acest nou sistem va însemna (cel puțin inițial) o oarecare reducere a dinamicii de dezvoltare. După unii autori (și numărul lor este în creștere), ar fi cazul de a se elabora o „**conomie politică a resurselor naturale**”. Între aceștia doresc să amintesc, în mod special, poziția și lucrările lui Nicolae Georgescu-Roegen, care a atras cu ani în urmă, atenția economiștilor și a opiniei publice asupra acestor probleme.

Interesantă și plină de semnificații apare ideea lui Georgescu-Roegen, enunțată nu demult, într-o postfață la o lucrare americană: „**Legea Entropiei în forma ei extinsă stabilește limite materiale modului de viață caracteristic speciei umane. Limite care leagă generațiile prezente de cele viitoare într-o aventură fără precedent în cunoștințele noastre. Deoarece importanța acestor limite a devenit evidentă abia recent și deoarece abundența de entropie din ultimii două sute de ani, sau cam atât, se apropie repede de sfârșit, trebuie să reevaluăm și să remodelăm modul nostru de abordare a evoluției economice, politice și sociale**”¹⁾.

În acest cadru trebuie analizate în primul rând posibilitățile de înlocuire ale resurselor neregenerabile, cu cele regenerabile (reinnoibile), influența tehnologiilor actuale de exploatare asupra evoluției rezervelor energetice și de materii prime, folosirea deșeurilor, crearea de baze noi a sistemului interacțiunilor dintre producătorii materiilor prime și industria prelucrătoare, ceea ce înseamnă armonizarea intereselor, un nou sistem de cooperare între diferite economii naționale, respectiv între cele care dispun sau nu dispun de materii prime, problema explorării și exploatării mărilor și oceanelor în ce privește materiile prime, cât și de alimentație etc. Este imperios necesar de a ține seama atât de interesele economiilor naționale, cât și de cele ale economiei mondiale, deoarece Terra este una și indivizibilă și, în ultimă instanță, nimănui nu-i poate fi indiferentă soarta planetei noastre.

A PARE CÎT SE POATE DE EVIDENT că noua (reinnoita) știință economică trebuie să aibă un caracter multidisiplinar, deoarece societatea umană și fenomenele ce se desfășoară în lume au devenit atât de complexe și interdependente, încât abordarea lor izolată nu mai poate fi concepută fără o analiză profundă a acestei complexități, fără a lua în considerare conexiunile și interinfluențările fenomenelor supuse analizei. Trebuie spus că într-o societate atât de complexă **contradicțiile** nu numai că nu dispar (ele nici nu pot dispărea), dar se accentuează permanent, determinând **aparitia a noi și noi contradicții**. Ele se manifestă datorită felului diferit de activitate a compartimentelor fundamentale ale vieții, cum ar fi cel economic, ecologic, politic, social, cultural, ideologic, ș.a., care se influențează puternic și reciproc, cât și datorită faptului că metodele de conducere și de guvernare ale societăților contemporane țin seama încă într-o măsură destul de mică de aceste aspecte.

În acest context se pune și **problema riscurilor**. Aceasta

înseamnă a ține seamă de urmările atât imediate cât și de perspectivă ale acțiunilor noastre. Aceasta a fost necesară întotdeauna, dar a devenit absolut și cu atât mai necesară în zilele noastre de mari și accelerate schimbări și răsturnări. Evaluarea riscurilor în actuala perioadă a interdependențelor periculoase și critice pune în fața tuturor și cu toată seriozitatea cerința de a prevedea, pe de o parte, urmările socio-politice, culturale, militare etc., ale măsurilor economice adoptate, iar pe de altă parte, efectele deciziilor politice, sociale și militare asupra sistemului economic. Este absolut necesar să se dispună de mijloace care permit evaluarea tuturor acestor riscuri. Cum am mai spus, militarizarea economiilor (ceea ce înseamnă folosirea cu prioritate a resurselor energetice, de materii prime și a materiei „cenușii” în scopuri militare), afectează tot mai virulent problemele economice, problema dezvoltării.

Din toate cele spuse rezultă cât se poate de clar că numai debarasându-se de sistemul de gândire și acțiune economic învechit, omenirea va putea să găsească răspunsuri, într-o viziune nouă, la noile realități și fenomene. Respingerea problemelor noi, susținerea în continuare a ideii privind existența doar a vechiului sistem de gândire și de acțiune ar conduce — mai curînd sau mai târziu — la grave contradicții în relațiile dintre societate și structurile economice, sociale și politice. Ne soluționarea justă și din timp a problemelor globale, reprezentată un pericol cu atât mai mare cu cât face posibilă apariția unor „soluții” care ar împinge și mai repede către o catastrofă globală. Numai o activitate științifică reală, numai abordarea unor probleme teoretice fundamentale pot schimba cursul proceselor, al evenimentelor. Nu resemnarea sau soluții pseudo-științifice, ci numai mai multă știință poate duce omenirea înainte. În cadrul acestei cercetări științifice fundamentale, **problemelor entropiei**, respectiv căutării unor **soluții anti-entropice** (problema de care m-am ocupat în alte studii²⁾) dezvoltării și folosirii **inteligenței umane și celei artificiale**, trebuie să li se acorde locul cuvenit.

D UPĂ CUM SE ȘTIE, mult timp (relativ mult timp) s-a negat existența contradicțiilor în socialism. Mai târziu sub presiunea realităților, am recunoscut existența lor. Dar după părerea mea, această „recunoaștere” a fost oarecum formală; nu s-a analizat în profunzime acest fenomen. O asemenea analiză, ne-ar fi condus, fără îndoială, și la următoarea constatare: **rezolvăm o contradicție, apar altele**. Unii se mira — cum este posibil. Or, aceasta este adevărata înțelegere **dialectică** a proceselor sociale. Să luăm câteva exemple. A reprezentat o mare realizare industrializarea țării? Firește că da. Numai că aceasta a generat cel puțin două contradicții: lipsirea treptată, dar inevitabilă, a satelor de o parte a populației lor active și a doua, necesitatea construirii a zeci de milioane de locuințe, urbanizarea țării — ceea ce a necesitat importante investiții. Deci noi probleme. Alt exemplu: era nevoie de o dezvoltare generală mai susținută a țării, datorită faptului că țara noastră a fost lăsată de burghezie la un nivel scăzut de dezvoltare? Firește că da. Dar aceasta a însemnat necesitatea stabilirii unei anumite corelații, unui anumit echilibru între fondul de acumulare și cel de consum. (Nu vreau să pun aici în discuție mărimea raportului în sine. Nimic nu este stabilit odată pentru totdeauna. Sînt perioade istorice cînd e nevoie de o anumită corelație, sînt alte perioade cînd această corelație se poate schimba sau trebuie schimbată). Dar fapt este că, odată ce am acceptat că e nevoie de o dezvoltare mai rapidă, trebuie să și fixăm anumite corelații. Aceasta a creat o altă contradicție, alte dezechilibre și anume iarăși o anumită corelație, pe de o parte, între industria constructoare de mașini, metalurgie, chimie, (în general industria grea) și, pe de altă parte industria ușoară, industria alimentară, agricultura, ceea ce s-a manifestat, în primul rînd, în felul cum au fost repartizate investițiile. Și am putea enumera multe asemenea contradicții. Firește, lucrurile nu pot fi simplificate în mod excesiv. Important este ca atunci cînd urmărim rezolvarea unei anumite contradicții, să facem în așa fel încît noile contradicții sau greutăți pe care aceasta le generează să fie cît mai mici, cît mai suportabile, să poată fi rezolvate cu cît mai multă ușurință.

Acestea sînt niște realități pe care nu putem să le ignorăm sau să încercăm să (le rezolvăm nici prin simplificări excesive nici prin mărirea artificială a complexității lor. Trebuie să ținem seamă de condițiile reale și de posibilitățile fiecărei etape istorice. De asemenea, trebuie să ne fie clar că nici construirea socialismului nu se desfășoară în mod linear, fără greutăți și greșeli. Și activitatea de edificare a socialismului conține și astăzi și va continua să conțină nu puține necunoscut. Ecuația socialistă este deosebit de complexă, dar faptul că aici acționează și va acționa și în viitor, cu o vigoare crescîndă, **gîndirea și acțiunea colectivă**, conștient îndreptată înspre un țel comun tuturor, aceasta reprezintă o garanție sigură că societatea socialistă va reuși să rezolve cu succes marile probleme ale omenirii.

Valter ROMAN

¹⁾ Jeremy Rifkin : Entropy. The Viking Press, New York 1980, p. 269.

²⁾ Vezi studiul: **Revoluția științifică-tehnică și „societatea entropică”**, apărut în „Cronica” nr. 12, 13, 16 și 48, 1978, republicat în volumul **Dezbrăbur și dezechilibru**. Ed. științifică și enciclopedică, 1978, p. 403—430.

Conceptul general de structură economică (IV)

A DEVENIT un truism afirmația că științele economice își pot releva fie virtuțile fie neajunsurile în măsura în care ele sînt sau nu capabile să sesizeze la timp contradicțiile interne ale sistemului economic, cauzele și efectele perturbațiilor intervenite în cadrul sistemului, precum și în măsura în care ele — științele economice — găesc sau nu remediile pentru adaptarea structurilor, înlăturarea perturbațiilor pe calea îngădării acțiunii unor factori nocivi, pentru revitalizarea unor factori și punerea în valoare a unor elemente noi, dinamizatoare. Se ridică asemenea cerințe pentru științele economice și cu o mare acuitate deoarece în deceniul care s-a scurs și mai ales în ultimii ani criza energetică și recesiunea economică și monetară au afectat grav și cu o virulență accentuată economia multor țări. ¹⁾

Creșterea enormă a prețului energiei pe piața mondială, adîncirea deficitelor balanțelor de plăți și scăderea, din această cauză, a cererii solvabile a țărilor importatoare de produse și servicii au coincis și cu trecerea economiei noastre naționale în situația de a importa cantități însemnate de energie și de materii prime și de a extinde exportul de produse ale industriei prelucrătoare, produse la care s-a accentuat mult concurența pe piața mondială. Din păcate, economia țării noastre, ca și a multor altor țări, nu a fost suficient pregătită nici comportamental și nici structural pentru a se putea adapta suficient de rapid la noua situație. Ne referim îndeosebi la posibilitatea ramurilor și întreprinderilor producătoare de a se informa și de a-și adapta în timp util producția la noile cerințe, de rapiditatea cu care întreprinderile puteau pătrunde pe piața mondială, de posibilitatea de a rezista concurenței și de a duce o politică de perspectivă în domeniul desfacerii produselor și al procurării resurselor energetice și de materii prime indiferent de perturbații.

În general, teoretic vorbind, apariția perturbațiilor nu ar trebui să constituie o surpriză sau o excepție în desfășurarea activității economice și nici nu ar trebui considerată întotdeauna un fapt negativ, bineînțeles dacă aceste perturbații se mențin la un nivel la care să poată fi controlabile, deci să nu depășească un anumit prag. Asemenea categorii de perturbații constituie mai degrabă o regulă chiar și pentru economiile socialiste, acestea derivînd din însuși caracterul aleatoriu al elementelor structurii sistemului economico-social generat de modificările dinamice din domeniul științei, de probabilitatea apariției de noi tehnologii și aplicării inovației, identificarea de noi surse de creștere, intensificarea schimburilor economice și tehnico-științifice internaționale ș.a. ²⁾

Intr-un sistem de dimensiuni mari, cum este și cel economic, cu un număr mare de elemente interconectate, perturbațiile, provocate de anumite schimbări din cadrul sau din afara sistemului pot fi mult amplificate. O eroare într-un element sau în cîteva elemente se transmite în întregul sistem. De altfel, în cibernetică este cunoscut principiul potrivit căruia siguranța sistemului scade atunci cînd crește numărul de elemente conectate. De aceea la sistemele economice, unde elementele au un caracter aleatoriu, se ridică în mod foarte serios necesitatea siguranței în funcționare, mai ales cînd este vorba de structuri cu un număr de elemente atît de mare. Dar siguranța în funcționare a sistemului poate fi realizată pe mai multe căi și folosind diferite mijloace în funcție de caracterul, intensitatea și proporția perturbațiilor. Firește, acestea pot fi caracterizate și clasificate din diferite puncte de vedere. De pildă, unii economiști, printre care Ianoș Kornai și N. Georgescu-Roegen ocupă un loc important, încearcă să facă analogie între viața economică și cea biologică, distingînd în cadrul sistemului economic de ansamblu sau în diferitele sale segmente două categorii de funcții, pe care însă le separă doar în mod convențional sau teoretic ³⁾.

a). — Prima este așa numita **funcție vegetativă** în care procesele se desfășoară în esență independent de voință, de la sine,

pe baza unei largi diviziuni a muncii, în care procesele reale din perioadele anterioare se repetă pe baza inerției sau a unui oarecare automatism, în care vechiul se conservă și predomină tradiționalismul. Procesele de producție se repetă la același nivel sau cresc proporțional, folosind tehnologii anterioare, sortimentele se păstrează sau se schimbă neesențial și fără să atragă după sine alte schimbări de factori; deciziile se repetă sau se iau pe baza unor algoritmi simpli și vechi, subiecții își păstrează aproximativ același statut și același rol în cadrul diviziunii muncii, schimbul de informații se face direct sau prin intermediul așa numitelor stocuri sau rezerve normative. Procesele de reglare ale funcției vegetative au loc la un singur nivel, de obicei la cel inferior.

În general, așa cum subliniază Kornai Ianoș, funcțiunea vegetativă a proceselor economice reale se caracterizează printr-un grad înalt de inerție, stabilitate și conservatorism, cu reacții mai mult sau mai puțin puternice la schimbări în toate straturile structurilor de fonduri, tehnologice, profesionale, organizaționale, de relații economice de aprovizionare și de cooperare etc. Reacția la schimbări, la modernizări și la decizii din afara sistemului devine cu atît mai puternică cu cît structurile se învechesc, capătă un grad ridicat de rutină. În cadrul sistemelor mari procesele pot avea un mare număr de elemente nesigure care pot genera erori sau defecțiuni în întreaga structură, provocînd reacții în lanț și dezordine în funcționarea vegetativă și, de aici, în tot sistemul. De exemplu, din cauza unei defecțiuni în aprovizionarea cu energie, o întreprindere nu-și poate îndeplini planul și nu poate să-și onoreze contractul de cooperare. Din această cauză, la rîndul său această întreprindere, nerealizîndu-și planul nu-și poate îndeplini obligațiile contractuale cu alte întreprinderi. În felul acesta se creează așa numita reacție în lanț a defecțiunilor.

Referindu-se la contradicția dintre sistemul nevoilor sociale și resursele disponibile în fiecare perioadă, Emilian Dobrescu subliniază că aceasta se concretizează în nebalansarea dintre nevoi și posibilități privind diferitele produse și resurse concrete și discrepanțele dintre categoriile globale (valorice) și folosirea produsului final ⁴⁾.

La structurile mari cu un număr mare de elemente conectate, siguranța funcționării sistemului devine foarte mică. Pentru ridicarea siguranței funcționării acestuia, trebuie evitată așa numita funcționare „pe muchie de cuțit”. Pentru aceasta trebuie conectate elemente de rezervă suficiente pentru a evita dezorganizarea proceselor, cu consecințe grave atunci cînd sînt afectate pe plan larg și profund procesele economice vegetative. Dar crearea rezervelor care să realizeze siguranța deplină a funcționării sistemului înseamnă imobilizarea unor însemnate mijloace și fonduri, deci costuri suplimentare. Pentru a păstra la un nivel rațional volumul rezervelor este necesară crearea unui sistem de acțiuni indirecte, formate din pirghii sau stimulente economice însoțitoare speciale care să susțină îndeplinirea rolului acestor rezerve în asigurarea stabilității sistemului. De altfel însăși minimalizarea rolului acestor stocuri în procesul reglării și insuficiența unor pirghii economice care să sprijine funcționarea lor, paralel cu adoptarea în practică a ideii „planurilor strînse” sau „sarcinilor mobilizatoare” pot duce la dereglări în procesul economic și totodată determină subiecții economici să recurgă la soluții ascunse pentru a asigura, totuși, pe cît posibil, stocurile necesare funcționării vegetative a sistemului.

b). — În general, în sistemele economice dinamice în care are loc dezvoltarea economică este însă propriu, într-o proporție mare, un alt tip de funcționare numit **funcționare superioară**, termen luat de Ianoș Kornai tot din fiziologie, similar funcționării la nivelul sistemului nervos central. Acest tip de funcționare se desfășoară pe fondul proceselor vegetative și în strînsă legătură cu acestea, dar în ele intervine factorul conștient, de prevedere, de combinare a mai multor altor factori și de coordonare a lor, de pregătire sau fundamentare a deciziei la nivelele superioare asigurînd, astfel, legăturile multiple dintre factori și sectoare de activitate. Aici predomină elementele noi, nerepetitive.

Dacă ne referim la activitățile industriale, în sfera funcțiunii superioare, ar trebui incluse acțiunile de investiții, de pregătire a cadrelor, de realizare a procesului tehnic, de asimilare a produselor noi, de introducere a unor noi tehnologii

Aurel IANCU

(Continuare în pag. 22)

1) Roman Moldovan, „Inflația componentă intrinsecă a economiei capitaliste contemporane, nr. 48/28 noiembrie 1980 și nr. 49/5 dec. 1980.

2) O. Lange, Introducerea în cibernetică economică, Ed. politică, București, 1967, p. 157; M. Mănescu, Cibernetică economică, Ed. Academiei R.S. România, București, 1979, p. 136;

3) Klaus, Cibernetică și societatea, Ed. politică, București, 1966, p. 312-343.

4) Kornai Ianoș, Anti-equilibrium, Ed. politică București, 1974; N. Georgescu-Roegen, Energy and Economic Myths, New York, Pergamon Press, Inc. 1976.

5) Em. Dobrescu, Economic Growth, Compensation Elements: On Cycles in Socialism, University Press, Bucharest, 1980.

PROBLEMATICA complexă a creșterii și dezvoltării economice constituie una dintre preocupările centrale ale gândirii economice contemporane. Opiniile formulate în legătură cu creșterea și dezvoltarea economică, precum și sensul atribuit acestor concepte sînt extrem de numeroase, diferite și chiar opuse, ele purtînd amprenta unor interese determinate. O privire, sumară chiar, asupra ansamblului problematicii incluse în aria preocupărilor privind creșterea și dezvoltarea economică arată însă că, aceste preocupări nu sînt apanajul exclusiv al gândirii economice contemporane. De altfel, o serie de prestigioși economiști burghezi ca, de exemplu, J. Schumpeter, E. Domar, W. A. Lewis ș.a. relevă înțelesul lui K. Marx în fundamentarea unei teorii a creșterii și dezvoltării economice. Alți economiști burghezi, cum ar fi J. Spengler apreciază că „primele elemente ale unei teorii a creșterii economice” pot fi găsite „în scrierile mercantile și fiziocrate” și că unii cameraliști „au analizat dezvoltarea economică”. În pofida unor exagerări, aceste din urmă aprecieri relevă faptul real că preocupări incipiente pentru probleme care în prezent constituie obiectul teoriilor creșterii și dezvoltării economice s-au manifestat cel puțin începînd cu perioada apariției capitalismului. Odată cu progresele treptate în tehnica epocii și îndeosebi cu dezvoltarea diviziunii manufacturii a muncii și ca urmare a impulsului noilor descoperiri geografice și a amplificării relațiilor de schimb, în continentul european s-a conturat tot mai pronunțat procesul dezvoltării capitalismului și inegalitatea în dezvoltarea diferitelor state. Treptat, pe măsură ce cercetarea economică progresa ca urmare a noilor condiții, încep să fie puse, parțial, și probleme, noi pe

Izvoare istorice ale teoriilor creșterii economice (I)

atunci, ale creșterii bogăției națiunilor, a vîlței naționale, a venitului național, și mai ales ale surselor acestora, ale factorilor ce contribuie la crearea lor. Cu acest prilej au fost surprinse uneori corelații ale acestora, chiar dacă nu în toate cazurile conceptele cu care se opera erau definite cu rigurozitatea corespunzătoare. Ideile și opiniile formulate în legătură cu asemenea probleme se refereau, mai ales, la sporirea cantitativă a unor elemente ale sistemului economic, la unele schimbări în structura acestuia, precum și la unii factori care le determină.

Primele începuturi ale acestor preocupări le întîlnim încă din secolele XVI-XVII. Astfel, în scrierile mercanților obiectiv principal – creșterea bogăției naționale – era considerat realizabil în primul rînd prin folosirea forței de muncă. Ca unul dintre factorii creșterii bogăției naționale absolute, factorul populație era abordat de ei atît sub aspectul sporirii lui, cît și cu deosebire sub cel al utilizării integrale și în activități cu productivitate mai mare. În acest sens F. Brewster scria: „Utilizarea deplină a forței de muncă naționale este calea și mijlocul

cel mai sigur pentru ca aurul să intrî în regat”). Concomitent, se întîlnea și ideea necesității de a folosi mai eficient forța de muncă, prin deplasarea ei către ramurile mai productive. Astfel, J. Car aprecia că „productivitatea era mai ridicată în activitățile comerciale și manufacturiere”³⁾ iar, A. de Montchretien considera că „Fericirea oamenilor constă în special în bogăție, și bogăția în muncă”.

Alături de populație, de puterea de muncă a oamenilor, care pentru mulți mercanțiștii apărea ca un factor prioritar al sporirii bogăției naționale, unii dintre ei considerau ca factori ai sporirii acesteia „inovațiile tehnice”, banii, excelența balanței de plăți (ca și alți factori mai mult sau mai puțin reali). Dincolo de anumite exagerări, era subliniată o anumită apropiere între nivelul balanței de plăți favorabile – necesară an de an – și sporirea ratei de creștere a produsului național. Tot în acest cadru se conturează – pentru prima oară, se pare – și primele calcule privind rata anuală de acumularii pe locuitor, echivalentă de G. King pentru anul 1688, pentru Anglia cu circa 5% față de 11% în Olanda, țară pe atunci considerată mai dezvoltată⁴⁾.

Reprezentanții burgheziei comerciale subliniau insistînd și rolul activ al statului în politica economică, monetară, fiscală, precum și necesitatea unității în acțiunea politică, a unității naționale ca factori sine qua non ai sporirii bogăției naționale. De regulă, istoriografia contemporană a curentului mercantilist reține cu prioritate politica economică – promovată în sfera comerțului – ca element definitoriu al creșterii bogăției. În realitate însă, am arătat, mercanțiștii (sau cel puțin unii dintre ei) au avut o viziune mult mai largă cu privire la rolul potențial al unor factori de structură și suprastructurală

FIȘE

ACADEMIA „ȘTEFAN GHEORGHIU”

Conducerea științifică a societății

1980

Ediția polițică, București

● Continuînd o inițiativă a cărei concretizare în timp a reprezentat-o editarea volumelor „Introducere în știința conducerii societății socialiste” (1974) și „Studiul sistemelor în știința conducerii” (1979), Laboratorul in-

terdisciplinar pentru studierea problemelor conducerii societății socialiste din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu” supune atenției cititorilor o nouă lucrare: „CONDUCEREA ȘTIINȚIFICĂ A SOCIETĂȚII”. Cartea înmănunchiază în paginile sale o serie de studii elaborate de specialiști binecunoscuți în domeniul conducerii, al economiei, de cadre cu funcții de conducere în organisme sociale etc., în care autorii au căutat să prezinte puncte de vedere originale asupra evoluției diferitelor domenii ale practicii sociale, a cunoașterii umane, să determine efectele acestor mutații în planul conducerii societății. Pentru a pune cît mai pregnant în evidență aceste legături coordonatorii volumului – Sergiu Tămăș și Ion Mitran – au organizat materialele în trei secțiuni: a) direcții de perfecționare a sistemului conducerii, în care sînt abordate probleme privind rolul partidului în conducerea științifică a societății socialiste, direcțiile de perfecționare a conducerii și planificării

economico-financiare, raportul dintre conducere și inovarea tehnologică etc. b) raționalitate și creativitate în conducerea economică-socială – secțiune ce surprinde relațiile dintre procesul învățării și dezvoltarea socială, corelația știință – tehnologie – dezvoltare, elementele psiho-sociale ale conducerii; c) metode moderne de analiză și decizie – studiile subsumate acestui generic investigînd influența impactului restricțiilor energetice asupra actului decizional, rolul informaticii în procesul conducerii moderne, activitatea de conducere în perspectivă sistemică etc.

Progresul tehnic – corelarea contrariilor

● Analizînd problemele complexe pe care le ridică introducerea progresului tehnic în economia socialistă, B. Smirnov semnalează – în articolul Soșialno-ekonomiceskie protivorecia naučno-tehniceskogo progressa (Contradicțiile social-economice

ale progresului științifico-tehnic), publicat în revista sovietică „EKONOMICESKIE NAUKI”, nr. 1/1981 – posibilitatea apariției în acest proces a unor factori cu acțiuni contradictorii neantagonice. Autorul subliniază că asemenea contradicții apar ca interacțiuni în cadrul larg al corelației „știință-producție”, rezolvarea lor contribuind la o mai bună integrare a celor două domenii, la sporirea eficienței muncii sociale. Examinarea diferitelor forme specifice pe care le îmbracă contradicțiile menționate permite autorului să formuleze concluzia că – asemenea altor contradicții proprii socialismului – acestea nu pot fi rezolvate prin înlăturarea uneia dintre laturile componente. Pentru accelerarea progresului științifico-tehnic este necesar – afirmă B.S. – să fie elaborate metode economice care să asigure într-o măsură cît mai mare corelarea contrariilor specifice acestui progres și care să concorde cu logica obiectivă a desfășurării lor.

erni și externi. Alături de sublinierea necesității unității naționale și a unității acțiunii politice internă de către King, întâlnim, la J. Bodin, ideea păcii ca o condiție a bunăstării popoarelor. Revenindu-se la Franța acesta arăta că o pricină a bunăstării de care ne bucurăm... este înmulțirea populației din această țară, de cind au încetat războaiele... ceea ce „ne-a făcut să simțim nefericirile păcii și să ne bucurăm de pacele ei un timp îndelungat...”. Căci izbویل, arată el, „prăpădea agricultura, bogatul și orice manufactură”⁵⁾.

Cele arătate evidențiază, credem, că istoria economiei politice conține în sine și unele elemente, este drept, separate și de valoare inegală ale teoriei creșterii și dezvoltării economice. Pe măsură ce crește interesul cercetării economice pentru sfera producției, odată cu mutarea centrului cercetărilor economice din sfera circulației mărfurilor în sfera producției de mărfuri, odată cu abandonarea metodei descriptive de cercetare și utilizarea metodei abstractizării, se fac pași noi în surprinderea sferei care au loc reevaluări în rândul factorilor care concurează la creșterea economică, a bogăției sociale, și la dezvoltarea economică. Pe această linie se înscriu ideile formulate de economiștii burghezi clasici. Englezul W. Petty a depășit astfel unele constatări asupra însemnătății unei activități sau a alteia și își susține concluziile sale privind creșterea bogăției pe baza unor observații statistice asupra produsului pe locuitor. În calculele sale la nivel macro, el atribuia circa 5/8 în „producția națională” engleză muncii și circa 3/8 averii, capitalului sau „rezervei” (din care 3/5 ar consta în pământ) care în majoritate era produsul muncii anterioare sau trecute. Petty deducea că producția trebuie să crească cel puțin în

funcție de creșterea mării de lucru. Pornind de la teoria sa asupra valorii bazate pe muncă, Petty acorda însemnătate factorului populației în sporirea bogăției sociale; în acest cadru gânditorul reținea atât acțiunile unor elemente extensive cât și pe cea a unor elemente intensive din sfera factorului muncă și a nume: creșterea populației, a mării de lucru folosite activ, modificarea compoziției utilizării mării de lucru, în sensul creșterii ponderii activităților productive și scăderii ponderii celor neproductive, creșterea îndemnării, a calificării etc. Petty încerca chiar să stabilească o „ecuație între munca calificată și munca simplă”⁶⁾.

Fiziocrații, în ciuda unor inconsecvențe și ambiguități, au meritul de a fi subliniat că bogăția și produsul net se creează în sfera producției de bunuri materiale, pe care ei o limitau, însă, la agricultura. Fr. Quesnay, de exemplu, arăta că „agricultura este aceea care mărește bogăția”, precizând, totodată, că „oamenii și bogățiile fac să prospere agricultura, dezvoltă comerțul, însuflețesc industria, multiplică și perpetuează bogățiile”. Din opera lui Quesnay rețin atenția, cu deosebire, unele accente legate de efectele pe care creșterea produsului agricol le poate avea asupra ansamblului economiei în general. „Un produs net mai mare procură oamenilor mijloace mai mari pentru alte servicii sau ocupații”. Într-un anumit sens deci, surplusul — peste cheltuielile de producție efectuate — degajat din agricultură reprezintă factorul dinamic, operant al creșterii în ansamblu a economiei. Meritorii pentru fiziocrați sînt și direcțiile de acțiune, preponderent intensive, recomandate de ei în vederea sporirii produsului agricol. „Ceea ce trebuie atras spre sate,

este mai mult bogăția decît oamenii, sublinia Fr. Quesnay; căci cu cît se întrebunțează mai multe bogății pentru exploatarea solului, cu atît agricultura ocupă mai puțini oameni și cu atît prosperă și dă un venit mai mare”⁷⁾. În continuare renumitul fiziocrat francez sublinia necesitatea creșterii animalelor, a utilizării mașinilor, căderilor de apă etc. pentru a realiza economisirea muncii naționale.

Aportul fiziocraților în teoria creșterii a depășit sfera sublinierii și analizei factorilor creșterii, ei reușind să realizeze un prim model al reproducției simple. Demonstrarea posibilității realizării produsului social sub cele două forme — naturală și valorică — ca și delimitarea momentelor reproducției puneau jaloanele unui mod nou, științific de abordare a problemelor macroeconomice, care pînă la ei fusese numai tangențial sesizat.

dr. Dumitru MUREȘAN
dr. Mircea ROZOREA

¹⁾ J.J. Spengler, Mercantilistes, phisocrates et théorie de la croissance. In: „Théories de la croissances économique”, Dunod, Paris, 1970, p. 1.

²⁾ F. Brewster, New Essays on Trade, London, 1702, p. 45. In: Op. cit., p. 47.

³⁾ J. Cary, An Essay on Trade. Bristol, 1692, p. 68. In: Op. cit., p. 47.

⁴⁾ Vezi: E.F. Hoselitz, Population Pressure Industrialization and Social Mobility”. In: Population Studies, XI, 1957, p. 124—127.

⁵⁾ J. Bodin, La Reponse, 1568. Citat după G. Zane, Elemente pentru studiul economiei politice, Iași, 1938, p. 23.

⁶⁾ Vezi: The Economic Writings of Sir William Petty, Ed. C.H. Hull, Cambridge 1899, p. 108, 51—52, 22 și 182. Citat după „Théories de la croissances économique”, p. 132, 134.

⁷⁾ Fr. Quesnay, Maximes générales du gouvernement d'un royaume agricole, 1758. Citat după G. Zane, Op. cit., p. 70 și 79.

Utilizarea datelor statistice

● Una din trăsăturile caracteristice ale societății contemporane o constituie creșterea considerabilă a rolului statisticii în conducerea proceselor economico-sociale, fenomen care vădește, în practică, două consecințe mai importante: pe de o parte sporirea, în cifre absolute, a volumului de date statistice utilizate la nivelul societății iar, pe de altă parte, lărgirea categoriei celor care manipulează informațiile statistice. Acest din urmă aspect, apinează Michel Louis Levy în studiul „Comprendre les statistiques” publicat în „Editions du Seuil”, 1979, este însoțit și de un altul ale cărui efecte sînt, însă, nedorite. Anume, frecvența tot mai ridicată a situațiilor în care informațiile statistice — pe care autorul le presupune temeinic fundamentate științific și autentice — sînt utilizate necorespunzător, efect direct al insuficienței pregătirii statistice a personalului. Tocmai de aceea, optează M.L.L., în peisajul lite-

raturii statistice, alături de lucrări de înalt rafinament profesional este tot mai puternic resimțită cererea de cărți care, într-un limbaj accesibil nespecialiștilor, să expună capitolele fundamentale ale științei statistice.

Dezbateri științifice

● La Universitatea din Timișoara a avut loc de curind adunarea generală a Centrului teritorial de cercetări economice care a analizat și dezbătut Raportul cu privire la activitatea de cercetare pe anul 1980, obiectivele programului de cercetare pentru perioada 1981—1985 și planul integrat pe anul 1981. Ca o expresie a stringerii legăturilor dintre cercetare, învățămînt, producție, în anul ce a trecut la activitatea centrului au participat peste 100 activiști de partid și de stat, cercetători, precum și specialiști din producție, 112 cadre didactice și peste 500 de studenți care au realizat 40 de teme de cercetare, 18 dintre ele pe bază de contracte.

Raportul a subliniat că efectele economice ale lucrărilor realizate s-au concretizat în sporirea producției globale cu 10 200 mii lei, reducerea costurilor de producție cu 1 300 mii lei, beneficii suplimentare de 1 900 mii lei și reducerea importurilor cu 100 mii lei. Programul de cercetare pentru perioada 1981—1985 adoptat cu această ocazie cuprinde o tematică complexă, printre principalele probleme ce vor fi abordate numărîndu-se: perfecționarea conducerii și autogestiei în unități economice; perfecționarea organizării producției și a muncii, perfecționarea planificării și îmbunătățirea sistemului de indicatori la nivel macro și micro-economic; optimizarea proceselor de conducere în agricultură în profil teritorial cu ajutorul modelării economico-matematice și tehnicii electronice de calcul; perfecționarea metodelor și tehnicilor de calculație și analiză a costurilor.

● Recent, în cadrul Institutului de Economie Mondială a avut loc o dezbateră științifică pe

FIȘE

marginia lucrării „Elaborarea unui model economic de analiză și prognoză ale comerțului exterior al R.S. România”, întocmită de Ion Anton, cercetător științific al I.E.M., în colaborare cu dr. Lucian Duță, cercetător la Laboratoarele Catedrei de cibernetică economică A.S.E. În cadrul dezbaterii au luat cuvîntul cercetători din Institutul Central de Cercetări Economice, cadre didactice din învățămîntul superior economic și tehnic, din organele centrale de sinteză. Apreciînd interesul pe care îl prezintă lucrarea analizată pentru domeniul modelării economice în țara noastră, vorbitorii au făcut numeroase sugestii și propuneri privind îmbunătățirea în continuare a cercetărilor care se efectuează. Încheierea dezbaterilor a fost marcată de cuvîntul directorului Institutului de Economie Mondială, Costin Murgescu.

Conceptul general de structură economică

(Urmare din pag. 19)

de aplicare a inovațiilor, de reprofilare a întreprinderilor, de dezvoltare a unor noi ramuri industriale, de restructurare a profilului industrial al unor orașe și regiuni sau de industrializare a unor județe, însoțite de măsurile corespunzătoare pe plan economic și social care decurg de aici, activitățile de cooperare internațională în producție sau în servicii, activități de import al materiilor prime și de export al produselor și serviciilor prin acțiuni de penetrare a produselor pe piețe și de menținere pe aceste piețe. Asemenea funcțiuni pot fi reglate nu prin decizii obișnuite, de rutină și la nivel local ci prin decizii ale unor eșaloane superioare pe baza unei pregătiri și motivări temeinice, prin elaborarea de studii adecvate. Pe de o parte, aceste studii implică mobilizarea unor importante resurse. Pe de altă parte, ele implică efecte directe și propagate multiple, de ordin economic, social și politic, care trebuie evidențiate și luate în considerare. Funcțiunea superioară are la bază o structură complexă de mesaje: informații speciale directe și prin prețuri, planificare cu orizonturi medii și lungi de timp, sistem mixt de mesaje — verticale și orizontale.

O economie în dezvoltare rapidă cum este cea a României se află într-o continuă transformare, reajustare, cu apariția a numeroase dezechilibre parțiale, cu dezvoltări în cicluri parțiale ca urmare a debalansărilor tocmai datorită materializării funcțiilor superioare. Deschiderea unui mare complex hidroenergetic, a unui complex minier, ridicarea unui mare combinat industrial, pregătirea și introducerea în fabricație a unui nou produs sau modernizarea unor produse, pregătirea și lansarea lor pe piața internă și externă, toate acestea, având caracter de noutate și făcându-se pe scară mare, necesită pregătirea de decizii și măsuri speciale pentru îndeplinirea lor. Dar realizarea lor provoacă anumite dezechilibre în cadrul resurselor de muncă, de materiale și valutar, precum și pe piața produselor respective. Totodată, dezechilibrele provoacă anumite reacții la nivelul funcției vegetative. Asemenea aspecte trebuie avute în vedere în procesul decizional pentru a fi analizate pe orizontală — la nivel local — și pe verticală.

De la un anumit stadiu de dezvoltare economică sfera funcțiilor superioare începe să fie predominantă de preocuparea de a găsi soluțiile pentru ca economia să poată satisface următoarele cerințe: a) să valorifice rațional și eficient resursele disponibile; b) să răspundă dorințelor și aspirațiilor consumatorilor pentru produse superioare, mai sofisticate, de înaltă tehnicitate, care să satisfacă într-o măsură sporită — pe lângă trebuințele primare sau de subsistență — și alte zone ale trebuințelor — cultural-educative, de agrement, de lux etc.; c) să țină seama de necesitatea modificării poziției în participarea la diviziunea internațională a muncii în raport cu noile condiții ale pieței (ascuțirea concurenței, scumpirea petrolului, instabilitatea financiară, scăderea cererii pentru produsele manufacturate etc.) care pot provoca importante șocuri actualelor structuri sau anumite schimbări bruște. Tocmai de aceea funcțiile superioare își formulează ca obiectiv esențial procesul de adaptare și de selecție. Firește, aici este vorba nu doar de adaptări pentru supraviețuire sau de autoconservare ci de adaptări și selecții structurale care să satisfacă cerințe de perspectivă și care țin de strategia economică cuprinsă în prognoze, planuri de dezvoltare și decizii concrete, pe bază de observații, de studii cauzale și de studii privind consecințele adaptării deciziilor, evaluarea unor soluții alternative de inputuri și outputuri, evaluarea riscului la toate categoriile de soluții etc. Importanța și anvergura adaptărilor și selecțiilor în domeniul structurilor economice sînt foarte diferite, acestea depinzînd de obiectul sau domeniul vizat, de obiectivul fixat, de profunzimea schimbărilor și de timpul necesar în care trebuie realizată adaptarea — numită durată de reacție de la observație pînă la executarea deciziei. În etapa actuală, de exemplu, pentru economia țării noastre se ridică problema unor schimbări structurale profunde și de mari întinderi în domeniul energetic, al materiilor prime, al agriculturii și al modernizării structurii producției industriale

5) În legătură cu aceste aspecte sînt concludente cercetările efectuate la Institutul de economie industrială în anii 1978—1980 la următoarele teme: „Probleme economice ale asimilării produselor noi și modernizării celor existente”, coordonator Dan Sava, „Perfecționarea conducerii și organizării activităților de cercetare și proiectare tehnologică, planificare a producției și desfacere în unități industriale pe baza cunoașterii cererilor pieței”, coordonator Vasile Dan

6) Nicolae Ceaușescu, Cuvîntările la Plenara C.C. al P.C.R. din octombrie 1980 și la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii din ianuarie 1981

7) Maria D. Popescu, „Reflecții la sfîrșit și început de deceniu”, Revista economică, nr. 52/26 dec. 1980 și nr. 1/2 ian. 1981

pe linia introducerii noilor tehnologii și a noilor produse cu performanțe superioare care să reducă consumul de resurse energetice și de materii prime deficitare, să contribuie la ridicarea productivității muncii și să aibă un grad sporit de siguranță în exploatare. De asemenea, tot în legătură cu adaptările structurale, se ridică problema punerii de acord a acestora cu tendințele și cerințele economiei mondiale, mai ales pe linia asimilării progresului tehnic într-un ritm adecvat solicitărilor de pe piața externă precum și pe linia asigurării surselor de aprovizionare cu combustibil și de materii prime și a posibilității de desfacere a produselor manufacturate. Firește, pe lângă cerința asigurării nivelului tehnic și calitativ al produselor oferite la export se ridică și problema unor acțiuni de permanentizare și de stabilitate a unor relații comerciale și de cooperare pe linie de producție, de aprovizionare și de desfacere, prin efectuarea de investiții directe în întreprinderi mixte pe teritoriul național și pe teritoriul altor țări în condițiile asigurării avantajelor reciproce și a independenței economice și politice a țării.

Adaptarea structurilor de producție, tehnologice și organizaționale la noile cerințe trebuie sprijinită în mod activ de structurile mecanismului economic, de planificare și de structurile legislative. Căci pot rămîne doar simple deziderate în cercările de a adapta producția, tehnologiile, structurile profesionale etc. dacă toate celelalte structuri rămîn neschimbate. Tocmai din această cauză acestea din urmă, în ipoteza că rămîn neschimbate, devin indiferente și pot constitui o frînă în calea schimbărilor și adaptărilor. Într-adevăr, în economia noastră sînt suficiente cazuri cînd adaptarea la noile condiții apare dificilă tocmai din cauză că mecanismele sau elementele de care aminteam nu răspund suficient necesității schimbărilor structurale. Uneori, unele din ele slujesc mai mult funcțiilor vegetative, caracterizată printr-un grad ridicat de inerție, decît necesităților de adaptare. De multe ori inițiative bune de a introduce în fabricație unele produse noi sau de a realiza unele modernizări sînt anihilate de sistemul greoi de aprobare a prețurilor și respectiv de aprobare a documentațiilor. De asemenea, unele elemente ale structurilor organizaționale sînt prea puțin adecvate necesității de adaptare a tehnologiilor, a producției sau a comercializării produselor și a serviciilor pentru a se putea face față cu succes concurenței pe piața mondială. Uneori nici stimulentele materiale și morale nu sînt legate strîns de necesitățile adaptării structurilor. Aceste interese sînt mai mult legate de funcțiile vegetative decît de cele superioare. De pildă, cînd realizarea unor indicatori de plan ai producției curente vine în conflict cu realizarea unor indicatori ai progresului tehnic sau ai altor indicatori care privesc adaptările structurale adeseori pentru un colectiv prevalează interesul de a realiza indicatorii producției curente iar nu pe cei ai progresului tehnic⁵⁾.

Formula că economia României a pășit într-o etapă nouă de dezvoltare nu este înțeleasă doar prin prisma temporală. Ea decurge din realități cu dimensiuni și cu cerințe noi, de prim ordin, impuse de numeroși factori interni și externi și care vizează ca obiectiv principal — subliniat cu claritate de secretarul general al P.C.R. — modernizarea structurii economice prin ridicarea eficienței utilizării resurselor, prin dezvoltarea cercetării și a ramurilor bazate pe cercetare și pe progres tehnic, dezvoltarea puternică și modernizarea ramurilor industriei extractive și ale agriculturii⁶⁾.

Firește, în procesul de adaptare a structurilor economice trebuie avute în vedere cerințele și tendințele existente pe plan mondial. În acest sens se cunoaște că în toate țările industriale nesocialiste se fac eforturi mari de a ieși din criza economică și energetică, în primul rînd prin schimbări structurale, profunde în domeniul tehnologiilor, al producției, al sistemului de organizare, al calificării cadrelor. Experiența țărilor industrializate a dovedit de atîtea ori că nu se poate ieși din criză și nu se pot înlătura efectele crizei economice fără schimbări tehnologice importante, fără îmbunătățiri aduse aparatului de producție, fără modernizarea produselor și a sistemelor de comercializare și, în general, fără o adaptare a structurilor economice la cerințele noi ale piețelor de materii prime și ale piețelor de desfacere⁷⁾. Dacă se are în vedere decalajul României față de alte țări dezvoltate în ce privește nivelul de dezvoltare și cel tehnologic este evident că sarcina pe linia schimbării și modernizării structurilor este mai mare și mult mai grea pentru țara noastră, însă pe deplin realizabilă. Se impune însă o condiție importantă: de a însoți efortul material și uman prevăzut în plan de un efort mai mare și mai susținut pe linia promovării unor elemente noi ale mecanismului economic care să însoțească și să sprijine materializarea deciziilor de adaptare a structurilor economice. Tot în acest scop se simte nevoia adaptării în mod adecvat a structurilor organizaționale, juridice și comportamentale ale oamenilor. Acestea ar trebui să răspundă pe deplin necesităților de a imprima o mobilitate sporită structurilor economice din țara noastră.

Extinderea colaborării economice dintre țările în curs de dezvoltare — imperativ al noii ordini economice internaționale ⁽¹⁾

Domenii prioritare

CONCOMITENT cu dezvoltarea relațiilor comerciale, formă tradițională a colaborării economice, se dezvoltă cooperarea dintre țările în curs de dezvoltare în domeniile producției, transporturilor, științei și tehnologiei, energiei, finanțelor etc.

În domeniul **industrializării**, factor determinant al dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare, cooperarea dintre aceste țări îmbracă forme dintre care menționăm: construcția de noi întreprinderi industriale și modernizarea celor existente, coproducția în întreprinderi separate sau în întreprinderi comune (societăți mixte de producție), subcontractarea, schimbul de tehnologie industrială, formarea de personal, armonizarea politicilor industriale în cadrul unor organisme de colaborare subregională sau regională (Grupul andin, A.S.E.A.N. etc.).

În condițiile deficitului producției alimentare în țările în curs de dezvoltare, cooperarea între aceste țări în materie de **agricultură și alimentație** constituie un domeniu prioritar. Printre formele de cooperare reciprocă utilizate sau preconizate în domeniul agricol și alimentar amintim: crearea de întreprinderi comune (mixte) de producție, efectuarea în comun de cercetări agricole, asigurarea aprovizionării și producției elementelor necesare dezvoltării producției agricole, cum sînt mijloacele de mecanizare, îngrășămintele, pesticidele etc., conlucrarea pe termen lung între țările în curs de dezvoltare exportatoare și importatoare de produse agricole. Este de notat că Grupul interguvernamental ad hoc privind cooperarea economică dintre țările în curs de dezvoltare (Viena, 3—7 iunie 1980) a recomandat, între altele, ca țările în curs de dezvoltare exportatoare de produse alimentare, fără să-și prejudicieze interesele naționale și angajamentele deja asumate, să acorde prioritate aprovizionării țărilor în curs de dezvoltare importatoare de astfel de produse.

În sectorul **transporturilor**, cooperarea dintre țările în curs de dezvoltare are drept obiect ameliorarea șoselelor și legăturilor feroviare, dezvoltarea porturilor, aeroporturilor și capacităților de depozitare, crearea de flote multinaționale de transport etc.

Cooperarea tehnică dintre țările în curs de dezvoltare a primit un impuls ca urmare a Conferinței O.N.U. consacrate acestei probleme (Buenos Aires, 30 august—12 septembrie 1978), care a adoptat prin consens un plan de acțiune pentru promovarea și realizarea

cooperării sus menționate. Cooperarea tehnică dintre țările în curs de dezvoltare comportă un transfer de cunoștințe între aceste țări sub forma furnizării de experți, pregătirii de cadre, schimbului de informații tehnico-științifice, conlucrării în domeniul cercetărilor științifice, furnizării de diferite echipamente etc. O înaltă prioritate se acordă cooperării tehnologice dintre țările în curs de dezvoltare, prevăzîndu-se, între altele, crearea de institute tehnologice comune în diferite sectoare și întărirea celor existente, depunerea de eforturi conjugate pentru soluționarea unor probleme tehnologice comune țărilor în curs de dezvoltare și elaborarea de norme guvernînd fluxul de tehnologie între ele. Pentru facilitarea cooperării tehnice și tehnologice reciproce se preconizează acordarea unui tratament preferențial pentru experții și tehnologia provenind din alte țări în curs de dezvoltare.

În condițiile actualei crize energetice, cooperarea dintre țările în curs de dezvoltare în vederea contracarării efectelor ei dobîndește o importanță primordială. În acest sens, este de notat faptul că țările în curs de dezvoltare exportatoare de petrol au decis să acorde prioritate celorlalte țări în curs de dezvoltare în aprovizionarea cu petrol pentru satisfacerea consumului lor, pe baza prețurilor oficiale, ceea ce a fost apreciat ca o contribuție însemnată la promovarea cooperării între țările în curs de dezvoltare.

Avînd în vedere această decizie a O.P.E.C., Grupul interguvernamental ad hoc susmenționat privind cooperarea economică dintre țările în curs de dezvoltare (Viena, 3—7 iunie 1980), al cărui raport a fost aprobat de reuniunea ministerială a Grupului celor 77 de la New York din septembrie 1980, a formulat următoarea recomandare: „Țările în curs de dezvoltare exportatoare de energie ar trebui să adopte măsuri concrete spre a acorda prioritate — fără prejudicierea intereselor lor naționale sau a angajamentelor existente — altor țări în curs de dezvoltare în asigurarea aprovizionării lor cu energie prin contacte directe între guvernele țărilor exportatoare și importatoare sau agențiile lor respective, la prețurile oficiale, pentru a satisface cerințele lor nete interne”;

În domeniul **energetic** se preconizează extinderea conlucrării între țările în curs de dezvoltare în diferite probleme: explorarea și exploatarea de noi surse de energie în țările în curs de dezvoltare importatoare de energie, dezvoltarea exploatarei de surse reînnoibile de energie, crearea de întreprinderi multinaționale în sectorul energiei și echipamentului energetic, cercetarea pentru dezvoltarea de

noi tehnologii mici consumatoare de energie, schimbul reciproc de informații și experiență, formarea de cadre în acest domeniu etc.

Un corolar al dezvoltării relațiilor economice dintre țările în curs de dezvoltare îl reprezintă lărgirea cooperării în domeniul **monetar și financiar**. Multe țări în curs de dezvoltare participă la sisteme subregionale și regionale multilaterale de plăți, de compensații și credit care, în ultimii ani, s-au multiplicat și întărit. Cooperarea financiară între țările în curs de dezvoltare s-a intensificat considerabil în ultimii ani. Transferul de resurse financiare de la țările membre ale O.P.E.C. spre celelalte țări în curs de dezvoltare a atins, în prezent, un volum important (circa 9 miliarde dolari în 1977 față de 1,7 miliarde dolari în 1973), iar un mare număr de fonduri au fost create de țări în curs de dezvoltare, fie individual, fie colectiv, în vederea promovării colaborării economice reciproce. Țările membre ale O.P.E.C. au căzut de acord — la reuniunea miniștrilor lor de finanțe, desfășurată la Viena la sfîrșitul lunii ianuarie a.c. — să-și dubleze în 1981 creditele pentru statele lumii a treia acordate prin intermediul Fondului O.P.E.C. pentru dezvoltare internațională. Valoarea acestor credite ar urma astfel să atingă 500 milioane dolari în acest an și 700 milioane în 1982.

Este de remarcant însă că reciclarea mijloacelor financiare ale țărilor în curs de dezvoltare dispunînd de excedente se realizează, în principal, în țările dezvoltate. În această situație apare de dorit reorientarea acestui proces, canalizîndu-l într-o proporție sporită spre satisfacerea nevoilor de finanțare ale țărilor în curs de dezvoltare, în interesul accelerării dezvoltării lor economico-sociale.

În ce privește țara noastră, cooperarea sa economică cu celelalte țări în curs de dezvoltare a cunoscut o largă dezvoltare. Consecvență politicii sale de întărire continuă a colaborării și solidarității cu țările în curs de dezvoltare, în lupta pentru lichidarea decalajelor și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, bazată pe deplina egalitate și echitate, care să favorizeze progresul mai rapid al tuturor statelor și în mod deosebit al celor rămase în urmă, să asigure dezvoltarea și stabilitatea economiei mondiale, România participă la realizarea a peste 130 obiective economice și sociale în țările în curs de dezvoltare, a creat circa 30 societăți mixte în aceste țări, execută lucrări de prospecțiuni geologice, explorări petroliere și miniere într-o serie de țări în curs de dezvoltare, acordă asistență tehnică atît prin cei peste 15 000 specialiști

Prima parte a acestui articol a apărut în nr. 6 din 6 februarie a.c. al revistei noastre.

români care lucrează în aceste țări, cit și prin pregătirea în țara noastră a aproape 18 000 de tineri din Asia, Africa și America Latină.

Lărgirea colaborării economice dintre țările în curs de dezvoltare nu înseamnă o tendință de izolare colectivă față de restul lumii. În condițiile creșterii interdependenței economice dintre națiuni, dezvoltarea raporturilor economice cu țările dezvoltate rămâne o necesitate obiectivă pentru asigurarea progresului economic al țărilor în curs de dezvoltare.

Pentru realizarea planurilor lor de dezvoltare economică, țările în curs de dezvoltare vor fi nevoite și în viitor să obțină din țările dezvoltate o parte însemnată din necesarul lor de bunuri de echipament, tehnologii moderne, resurse financiare etc. În schimb țărilor în curs de dezvoltare va trebui să li se creeze condiții să-și sporească exportul în țările dezvoltate, în special de articole manufacturate, fabricate de tînăra lor industrie. De aceea, extinderea colaborării reciproce dintre țările în curs de dezvoltare nu diminuează responsabilitatea țărilor dezvoltate de a asigura țărilor în curs de dezvoltare un acces mai larg și în condiții îmbunătățite la piețe, la cuceririle științei și tehnicii moderne, la resursele financiare, conform cerințelor noii ordini economice internaționale.

Conclucrarea economică dintre țările în curs de dezvoltare, favorizind creșterea lor economică, va conduce nu la o restrîngere, ci la o extindere a comerțului și cooperării lor economice cu țările dezvoltate.

Armonizarea pozițiilor față de țările dezvoltate

O IMPORTANTĂ deosebită o are conclucrarea dintre țările în curs de dezvoltare, în cadrul Grupului celor 77, „mişcării nealiniaților” și în alte instituții, în vederea adoptării de poziții comune și desfășurării de acțiuni colective în legătură cu raporturile lor economice cu țările dezvoltate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „țările în curs de dezvoltare trebuie să acționeze într-o deplină solidaritate în relațiile lor cu țările dezvoltate, în cadrul convorbirilor care se numesc

acum Nord-Sud, în general în raporturile cu toate statele dezvoltate, în vederea obținerii unor înțelegeri corespunzătoare.”

Deși — așa cum s-a putut observa și la recenta conferință ministerială de la Delhi a țărilor nealiniate (9 — 13 februarie 1981) — în rîndul țărilor în curs de dezvoltare există unele interese diferite, determinate de deosebiriile dintre aceste țări în ce privește nivelul dezvoltării economice, disponibilitățile de resurse financiare, dotarea cu resurse naturale, orientarea dezvoltării lor social-economice etc., etc., precumpănitoare sînt interesele lor fundamentale comune privind lichidarea subdezvoltării și restructurarea, pe o bază echitabilă, a sistemului relațiilor economice mondiale. Acest fapt a permis ca țările în curs de dezvoltare să acționeze în mod concertat la conferințele economice internaționale, ceea ce a sporit influența lor pe plan mondial, forța lor de negociere.

Acțiunea concertată a țărilor în curs de dezvoltare le-a ajutat să obțină în ultimii ani unele rezultate pozitive în negocierile economice cu țările dezvoltate. Printre acestea se numără acordurile intervenite privind aplicarea Sistemului generalizat de preferințe, crearea Fondului comun pentru produsele de bază, instituirea Fondului internațional pentru dezvoltarea agricolă, anularea unor datorii externe ale țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate și cel mai afectate de criza economică, sporirea sprijinului internațional acordat țărilor din această categorie etc.

În acest cadru, un rol important au țăările nealiniate — în cea mai mare parte țări mici și mijlocii, în curs de dezvoltare, care reprezintă peste două treimi din totalul statelor lumii. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „România dă o înaltă apreciere rolului țărilor nealiniate — care reprezintă marea majoritate a statelor lumii — în evoluția pozitivă a cursului vieții internaționale, în soluționarea problemelor deosebit de complexe cu care este confruntată omenirea contemporană. Considerăm că activitatea țărilor nealiniate reprezintă un factor de mare importanță în promovarea noilor principii de relații între state, în lupta pentru lichidarea politicii imperialiste

și colonialiste, a oricărei politici de inegalitate, dominație și asuprire, pentru apărarea independenței și suveranității popoarelor, a dreptului lor de a fi deplin stăpîne pe bogățiile naționale, pe propriile destine”. Pornind de la această concepție, documentul Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Socialiste România difuzat în cadrul reuniunii de la Delhi, reafirmă hotărîrea României — exprimată de președintele său, Nicolae Ceaușescu, în dialogul permanent pe care îl întreține cu conducătorii statelor nealiniate, ai țărilor în curs de dezvoltare — de a amplifica relațiile de prietenie și solidaritate, colaborarea pe plan politic, economic, tehnico-științific și în alte domenii de interes comun. Totodată, documentul subliniază că România este gata să-și intensifice participarea la activitatea mișcării țărilor nealiniate, în forme de colaborare tot mai strînse, să lărgească continuu conclucrarea cu aceste țări în arena mondială.

Unitatea și solidaritatea țărilor în curs de dezvoltare în negocierile economice cu țările dezvoltate constituie o condiție sine qua non pentru succesul eforturilor lor vizînd eradicarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

De aceea, Declarația adoptată la încheierea Conferinței ministeriale de la Delhi subliniază, o dată mai mult, necesitatea lărgirii substanțiale a colaborării și solidarității economice atît între aceste țări, cît și între ele și celelalte țări în curs de dezvoltare, aceste raporturi de interdependență trebuind să ducă la instaurarea unor noi relații, la crearea noii ordini economice internaționale. Conferința la nivel înalt a Grupului celor 77, consacrată exclusiv problemelor colaborării economice reciproce dintre țările în curs de dezvoltare, care va avea loc la Caracas în mai 1981, urmează să adopte noi măsuri concrete, destinate să adîncească această colaborare, factor esențial pentru accelerarea progresului și consolidarea independenței economice a țărilor în curs de dezvoltare.

Victor ALDEA

O strategie economică pentru anii '80

(Urmare din pag. 26)

spor al producției agricole, aproape întreaga creștere a volumului lucrărilor în sectorul construcțiilor.

— **Tinînd seama de obiectivul principal anterior menționat, respectiv ridicarea nivelului de trai al poporului, noul cincinal își propune, desigur, un amplu program social...**

— Într-adevăr, acesta prevede creșterea în continuare a venitului real pe locuitor cu 16—18%, a retribuției cu 13—16%, a fondurilor sociale de consum cu 20%, mărirea volumului desfacerilor în comerț cu amănuntul cu 22—25%, crearea unui nou fond de locuințe cu o suprafață de 530—540 milioane m.p. (la nivelul realizărilor din cel de-al zecelea cincinal, dar de calitate mai bună), construirea de noi școli, spitale, instituții destinate copiilor, obiective culturale precum și ameliorarea asigurărilor sociale pentru oamenii muncii.

Acest program are la bază cîteva principii asupra cărora aș dori să mă opresc puțin. Astfel, în noul cincinal se pune un puternic accent pe îmbunătățirea condițiilor de muncă, pe restrîngerea pe toate căile a muncii manuale, cu calificare scăzută și a muncii fizice grele, pe întărirea caracterului creator al muncii. Se înțelege cît de mare este importanța acestui fapt în societatea socialistă, în-deosebi pentru tineretul de azi, care are un înalt nivel de instruire.

Apoi se va perfecționa corelația dintre creșterea productivității muncii și retribuția acesteia. În sfîrșit, creșterea veniturilor va avea loc în condițiile aplicării consecvente a politicii de asigurare a stabilității preturilor de stat cu amănuntul la principalele mărfuri alimentare și cu altă destinație.

— **Ce prevede proiectul C.C. al P.C.U.S. în domeniul dezvoltării relațiilor economice externe?**

— În document este scoasă în evidență, ca o sarcină importantă, realizarea dezvoltării continue a comerțului exterior, a colaborării economice și științifico-tehnice cu alte țări, folosirea pe scară largă a posibilităților oferite de relațiile economice externe pentru ridicarea eficienței economiei sovietice.

Desigur, pe primul plan se situează dezvoltarea prin toate mijloacele a relațiilor reciproce avantajoase cu țările socialiste, participarea activă a țării noastre la adîncirea în continuare a integrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R.

După cum se menționează în proiectul C.C. al P.C.U.S., Uniunea Sovietică va continua să realizeze în mod consecvent programele-obiectiv pe termen lung de colaborare între țările membre ale C.A.E.R., vizînd soluționarea celor mai importante probleme ale dezvoltării energeticii, ramurilor producătoare de combustibili și materii prime, construcțiilor de mașini, agriculturii, transporturilor și producției bunurilor de larg consum, precum și a programelor bilaterale de lungă durată în domeniul specializării și cooperării producției. Este prevăzută, de asemenea, perfecționarea în continuare a legăturilor directe, stabile între ministere de ramură, uniuni de producție, întreprinderi și organizații din U.R.S.S. și din țările membre ale C.A.E.R. care participă la cooperare.

Produsele de bază —
dinamica în ianuarie 1981

MENTINEREA și pentru anul 1981 a perspectivei nefavorabile privind economia țărilor capitaliste dezvoltate, precum și creșterea cursului dolarului american față de celelalte principale monede occidentale, au constituit principalii factori care au determinat o influență depresivă asupra prețurilor la materii prime și produse agroalimentare. Această incidență a fost contracarată însă de majorarea prețurilor la țiței, hotărâtă de țările membre OPEC cu începere de la 1 ianuarie 1981.

Indicele I.E.M. indică o creștere medie cu 0,6% a prețurilor internaționale la produsele de bază din nomenclatorul de export-import al R.S. României.

La materii prime și semifabricate industriale, industria consumatoare a preferat să folosească stocurile curente și să le reducă la un nivel minim, decât să lanseze noi comenzi pe piață. În condițiile existenței unei cereri slabe, prețurile au scăzut la pieci brute de bovine (-7,1%), lemn și produse din lemn (-1,6%), mine-reuri (-1,2%), cauciuc natural (-0,75%) și au înregistrat creșteri ușoare la fibre textile naturale (+0,7%), și metale (+0,4%). Creșterea prețurilor la metale reflectă majorarea cotațiilor CECO de export către țări terțe la unele laminare, la care a avut loc o restringere accentuată a ofertei.

Prețurile la principalele produse agroalimentare, după tendința ascendentă din anul precedent, au marcat în ianuarie un recul (-0,43%), evoluție care se explică în principal prin slăbirea interesului pentru achiziții din partea firmelor comerciale. Prețurile au scăzut la zahăr și produse tropicale (-1,7%), semințe oleaginoase (-1,5%) și au crescut la cereale (+0,8%), în timp ce la animale, carne și produse animaliere au rămas practic staționare.

INDICEREA SIMBOLICĂ I.E.M. ÎN ANII 1979-1980 ȘI IANUARIE 1981

Categoriile de produse	- 1970=100 -			
	Anul	Indici anulul	Jan.	Dec.
INDICEREA GENERALĂ	1979	338,5	285,1	382,2
	1980	354,9	384,5	384,6
	1981		356,9	
Produse alimentare	1979	223,2	203,5	243,0
	1980	264,7	245,0	276,9
	1981		275,7	
- cereale	1979	231,1	201,4	248,7
	1980	258,7	242,3	289,6
	1981		231,9	
- sca.oleag., prod.feriv. etc.azic.și vég.	1979	237,0	220,3	222,6
	1980	223,0	220,4	244,0
	1981		240,3	
- animale, carne și produs.anizilieri	1979	200,1	189,4	213,4
	1980	222,6	226,2	226,2
	1981		226,3	
- zahăr și produse tropicale	1979	250,0	220,1	328,3
	1980	455,1	339,3	442,5
	1981		435,1	
2. Combustibili	1979	753,7	548,3	920,1
	1980	902,4	510,2	920,8
	1981		339,2	
- cărbuni și coals	1979	403,0	339,2	440,0
	1980	461,1	442,0	437,1
	1981		423,9	
- țiței	1979	839,3	576,4	1188,0
	1980	1421,0	1254,3	1468,3
	1981		1564,1	
- produse petroliere	1979	1043,6	668,2	1254,1
	1980	1106,1	1196,6	1149,9
	1981		1163,5	
3. Materii prime industriale	1979	258,2	236,8	276,7
	1980	270,5	222,5	266,4
	1981		257,3	
- mineruri	1979	158,3	145,2	187,2
	1980	132,1	109,3	130,5
	1981		153,2	
- metale	1979	320,1	234,9	265,5
	1980	258,2	266,9	244,1
	1981		244,1	
- cauciuc	1979	337,9	361,3	330,3
	1980	401,3	420,1	337,3
	1981		364,1	
- lemn și produse din lemn	1979	304,8	275,0	345,2
	1980	356,2	350,7	337,4
	1981		331,9	
- fibre textile și vegetale	1979	232,1	228,5	247,2
	1980	220,0	227,2	235,3
	1981		237,4	
- piei	1979	339,7	318,4	323,7
	1980	240,2	324,9	265,3
	1981		246,6	

a) Date provizorii pentru: fier-branză, fier-silicic, țevi din oțel, laminare din cupru, mine-reu de fier, zinc, cupru, cromită, bulă, coals de furnal, cereale de țigănoasă, charetea de folioasă, celuloză, hârtie, lută, miere, ulei de ricin, carne de vită, porci vii.

La combustibili, prețurile au crescut în special la țiței (+6,5%) și mai puțin la produsele petroliere (+1,2%).

Sectorul de conjunctură internațională și marketing — I.E.M.

Programe de dezvoltare

Somalia: opțiuni ale planului trienal

SOMALIA este una din țările africane cel mai slab dezvoltate economic, produsul intern brut pe locuitor nedepășind 100 dolari anual. Aproape 60% din populație sînt păstori nomazi sau seminomazi, iar 20% din populația stabilă se ocupă, de asemenea, cu creșterea animalelor. De altfel, exportul de animale vii, carne, piei și banane aduce cea mai mare parte (90%) din veniturile obținute de Somalia pe această cale.

În aceste condiții, obiectivele economice care se realizează în cadrul actualului plan trienal de dezvoltare, 1979-1981, sînt orientate, în principal, spre valorificarea resurselor naturale ale țării, în scopul de a asigura necesarul intern de consum de produse alimentare și, totodată, de a spori veniturile din export.

Unul din cele mai mari proiecte îl constituie barajul Badera, de pe riul Juba, care va permite irigarea unei suprafețe de 150 000 ha. Se apreciază că acest baraj va contribui la dezvoltarea întregului bazin Juba (170 000 km²) în care trăiesc 800 000 somalez, iar producția agricolă din această zonă va asigura, astfel, consumul întregii țări în anul 2010 și creșterea exporturilor de produse agricole.

Planul de dezvoltare alocă, de asemenea, circa 100 mil. dolari creșterii producției de animale și ameliorării zonelor de vegetație și microclimatului, în special în cele trei regiuni nordice Hiran, Galgudud și Mudug, grav afectate de secetă în anii trecuți.

Suma de 42 milioane dolari afectată dezvoltării pescuitului punctează importanța care se acordă acestui sector, mai ales în condițiile în care un mare număr din cei 120 000 nomazi care au fost stabiliți în noi colonii în timpul secetei din 1974-1975 au fost cooptați în cooperative de pescuit.

Cheltuielile care se fac în scopul dezvoltării culturilor agricole, creșterii animalelor și pescuitului depășesc 35% din investițiile din plan și vor contribui la valorificarea bogatelor resurse naturale ale Somaliei. Un rol important în acest sens revine și industriei prelucrătoare care va utiliza în mai mare măsură baza proprie de materii prime în unități industriale de producție a zahărului, bumbacului, tutunului, materialelor de construcție etc. Astfel, complexul de zahăr Juba, cu o capacitate de circa 100 000 tone zahăr pe an, va asigura întregul consum intern și va realiza un excedent pentru export la nivelul anului 1985.

Întreaga strategie de dezvoltare economică preconizată de actualul plan va fi susținută și de extinderea și modernizarea infrastructurii de transport și telecomunicații.

Realizarea obiectivelor planului trienal de dezvoltare economică a Somaliei oferă posibilități de dezvoltare a relațiilor economice ale României cu această țară.

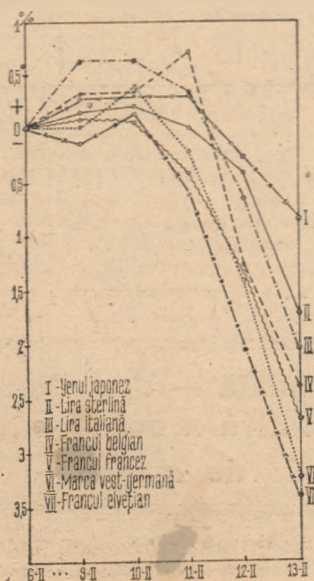
Liliana RĂDULESCU

EVOLUȚIA MONETARE

ÎN INTERVALUL 9-13.II. a.c. piețele valutare internaționale au fost marcate de o activitate tranzacțională susținută. Cursul dolarului S.U.A. a prezentat o evoluție diferențiată, înregistrând în primele zile un ușor recul față de nivelurile înalte atinse la finele săptămînii precedente, pentru ca, ulterior, poziția monedei americane să se întărească rapid.

La începutul săptămînii analizate, dobânzile la depozitele în eurodolari au cunoscut o ușoară slăbire. Ulterior, anticiparea de către majoritatea operatorilor de devize a menținerii la nivel ridicat a dobânzilor pe piața S.U.A. a condus la majorări sensibile ale dobânzilor la depozitele în eurodolari.

Cursul lirei sterline s-a menținut ferm față de dolar în cea mai mare parte a intervalului analizat pentru ca, în ultimele două zile, să se deterioreze, atingînd în final 2,2950 dolari/liră față de 2,3350 dolari/liră la 6.II. Cursul mărcii vest-germane față de dolar a înregistrat o deteriorare pronunțată, situîndu-se la finele săptămînii la 2,2150 mărci/1 dolar față de 2,1450 mărci/1 dolar la 6 februarie. Evoluția a fost motivată atât de întărirea, în general, a poziției dolarului pe piețele valutare, cît și de dificultățile curente din economia R.F.G. Poziția acestei valute a slăbit, în săptămîna analizată, și față de alte valute vest-europene, făcînd necesare intervenții pentru menținerea sa în marjele de fluctuație ale Sistemului Monetar European. Cursul francului elvețian a marcat o deteriorare și mai pronunțată față de dolar decît cel al mărcii vest-germane, fiind, la 13 februarie de 2,01 franci/1 dolar comparativ cu 1,94 franci/1 dolar la 6 fe-

bruarie a.c. Lira italiană a înregistrat o ușoară revenire de la nivelul scăzut atins față de dolar la finele săptămînii anterioare, pentru ca apoi să cunoască o deteriorare și mai pronunțată, situîndu-se la 1 040 lire/1 dolar (1 020 lire/1 dolar la 6 februarie). Evoluția a fost influențată și de publicarea, la începutul săptămînii a datelor privind încetinirea ritmului inflației în Italia, în decembrie 1980 și, ulterior, privind diminuarea volumului producției industriale a țării în aceeași lună. Cursul yenului japonez față de dolar a cunoscut o deteriorare mai puțin pronunțată decît cel al altor valute occidentale, în bună parte ca reflex al situației relativ mai favorabile a economiei nipone. Cursul francului francez a marcat o slăbire de 2,4% în intervalul analizat, situîndu-se la 5,0650 la 13 februarie a.c.

Dobânzile la depozitele în eurovalute au înregistrat o evoluție ascendentă, în special cele la depozitele în eurodolari. Astfel, dobânzile la depozitele pe 6 luni în eurodolari s-au majorat de la 16,9375% la 18,1875%, la cele în euromărcii vest-germane de la 9,8125% la 10,50%, iar la eurofrancii elvețieni de la 6,5625% la 7,25% (datele se referă la zilele de 6 și, respectiv, 13 februarie).

Prețul aurului a marcat o ușoară scădere situîndu-se la 13 februarie la 493 dolari/unca.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 9-13.II. luîndu-se ca bază nivelul din ziua de 6.II. a.c.

Rezerve ce așteaptă a fi valorificate

RESURSELE potențiale ale agriculturii mondiale nu sînt decît parțial valorificate în prezent, ea fiind capabilă să asigure — în condițiile modernizării sale, ale aplicării pe scară largă a metodelor agrotehnice avansate — nu numai eradicarea foametei în lume, dar și necesarul alimentar pentru sporul populației globului, așteptat în secolul următor. O dovadă în acest sens furnizează datele publicate de Comisia comunităților europene asupra

Indicatorul	Ponderea C.E.E. în producția agricolă mondială *) (în %)
Efectivul persoanelor ocupate în agricultură	0,95
Suprafața terenurilor cultivate și a pașiiștilor	3,5
Parcul de tractoare existent	25,5
Ingrășăminte azotoase utilizate	13,4
Producția de :	
— cereale	6,9
— cartofi	13,2
— legume și zarzavaturi	8,9
— fructe	14,1
— vin	45,9
— zahăr (brut)	12,8
— carne de vită	13,8
— carne de porc	18,6
— carne de oaie și capră	6,9
— lapte proaspăt	24,1
— unt	25,4
— brinză	29,7

*) Media pe anii 1977—1978.
Sursa : B.I.K.I. nr. 149/1983.

locului pe care-l ocupă producția agricolă a țărilor Pieței comune în ansamblul producției agricole mondiale.

Este cunoscut faptul că forța de muncă ocupată în acest sector al economiei C.E.E. se află în continuă scădere (numai în ultimele două decenii ea s-a redus la jumătate, respectiv la circa 8 milioane de persoane), în condițiile intensificării crescînde a producției agricole. Acest fapt îi permite să realizeze la diferite produse agricole indici net superiori celor ai ponderii în suprafața cultivată sau în forța de muncă ocupată în cadrul agriculturii mondiale (vezi tabelul).

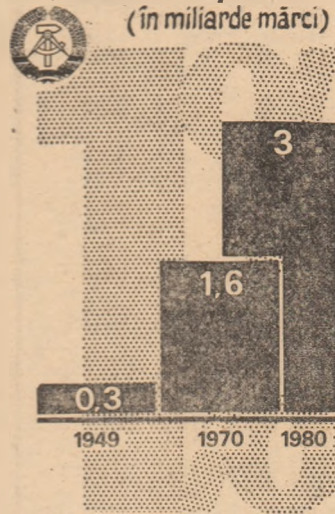
La dosarul eficienței

COMBIMATELE și întreprinderile de stat din Republica Democrată Germană au sarcina de a reduce în anul 1981 costurile de producție, față de anul 1980, cu 2,5 miliarde mărci, îndeosebi pe calea economisirii purtătorilor de energie, a materiilor prime și materialelor. La realizarea obiectivului trebuie să concure, de asemenea, folosirea rațională a capacităților de producție și a timpului de lucru, scăderea cheltuielilor de cooperare și transport, precum și a celor de conducere și administrare.

La un consum productiv total de peste 350 miliarde mărci (la prețurile

anului 1980), economisirea fiecărei mărci — multiplicată la scara întregii economii naționale — joacă un rol

VALOAREA unui procent de materiale folosite

A

important. Astfel, reducerea costurilor cu numai un pfennig la 100 de mărci producție industrială, activitate de transport sau comercială aduce astăzi țărilor un spor de aproape 50 milioane de mărci la venitul național.

B

Graficele pe care le reproducem din revista *Sozialistische Finanzwirtschaft* (nr. 1/1981) ilustrează importanța pentru întreaga economie națională a folosirii chibzuite a materialelor și a capacităților de producție, aport primordial la dosarul eficienței.

Albania — dezvoltarea calitativă a construcțiilor de mașini

PE MĂSURA progresului industrializării socialiste a Albaniei, construcțiile de mașini au devenit o ramură

tot mai importantă a economiei naționale, perspectivele dezvoltării sale lărgindu-se odată cu inaugurarea producției autohtone de fontă și oțel în cursul cincinalului 1976—1980. Se apreciază că obiectivul stabilit pentru construcțiile de mașini de a ajunge să satisfacă, la sfîrșitul cincinalului, 95% din necesarul de piese de schimb al țării a fost atins, iar în unele domenii chiar depășit.

În cursul cincinalului industria constructoare de mașini a pus accent pe înzestrarea cu tehnică nouă a industriei petroliere, a agriculturii, a mineritului, a transporturilor, a prospecțiunilor geologice etc., fiind fabricate pentru prima dată tractoare, nave metalice, vagoane, războaie de țesut, macarale mobile, secerătoare-treierătoare, instalații pentru irigare ș. a. La acestea s-au adăugat sonde pentru foraj petrolier, echipamente pentru explorări geologice și lucrări miniere, diferite mașini și utilaje electrice, linii de fabricație pentru industria alimentară etc.

Industria de automobile sub semnul concentrării

CRIZA din industria de automobile din lumea capitalistă, marcată puternic de scăderea cererii pentru automobile noi în 1980 și de accentuarea concurenței între firmele din S.U.A., Europa occidentală și Japonia, a ridicat o serie de probleme acute, legate de impunerea sau evitarea unor măsuri protecționiste, găsirea de noi piețe, reducerea costurilor de producție și lansarea de modele noi, cu un consum mai mic de carburanți. În aceste condiții, apreciază specialiștii, în perspectivă se va menține tendința actuală de concentrare pe plan internațional a activității firmelor legate de producția și vânzarea automobilelor: De pildă, William Keeber, directorul sectorului dezvoltării automobilelor din cadrul „Exxon Corporation”, opinează că numai 12 firme producătoare de automobile (în afara țărilor socialiste) vor supraviețui în urma fuziunilor dintre firmele din S.U.A., Europa și Japonia.

Deja au avut loc unificări ale sectoarelor de cercetare, înființări de întreprinderi mixte pentru proiectarea, fabricarea și chiar desfacerea (inclusiv marketingul) de automobile, printre acordurile de acest gen figurînd cele încheiate între Daimler-Benz și Volkswagen, Nissan și Alfa Romeo, Leyland și Honda ș.a.

Se prevede, de asemenea, o reducere continuă a numărului de modele și accentuarea căutărilor pentru mașini cât mai „economice”, astfel încît — după aprecierea cercurilor de specialitate — piața anului 1983 va fi dominată de autoturisme de dimensiuni mici și cu greutate proprie redusă, cu tracțiunea în față și un consum scăzut de carburanți, destinate să transporte două persoane.

GLOSAR

Biogaz [II]

O ALTĂ SURSĂ de obținere a biogazului o constituie deșeurile menajere care se colectează în marile aglomerații urbane. Potrivit unor calcule, în marile orașe occidentale rezultă anual circa o tonă de deșeri menajere pe locuitor, cu un conținut în substanțe organice de 60—70% din greutate, care se pot transforma în biogaz, iar reziduurile se utilizează ca îngrășămint. Convertirea acestor deșeri menajere este importantă atât din punct de vedere economic, al protecției mediului înconjurător, cât și sanitar, deoarece sînt eliminate focarele de răspîndire a multor boli parazitare și infecțioase.

Pentru țările în curs de dezvoltare obținerea biogazului din deșeri vegetale, animaliere și gunoarie menajere este deosebit de importantă, deoarece contribuie la asigurarea unei părți din consumul de combustibil, care altfel ar fi acoperit din import. Același lucru este valabil și în cazul reziduurilor care se utilizează pentru fertilizarea suprafețelor agricole. Aceasta a determinat în unele țări preocuparea pentru obținerea de biogaz pe scară mare. Astfel, în Republica Populară Chineză funcționează circa șapte milioane de mici instalații pentru prelucrarea deșeurilor menajere. În India, în multe localități rurale există instalații pentru obținerea biogazului din deșeri animaliere.

În Guatemala, a fost studiată încă din anul 1952 posibilitatea obținerii biogazului din diverse resurse naturale. Procedul, aplicat din anul 1958, este economic și poate fi adoptat în țările cu climă caldă, bogate în vegetație cu creștere rapidă. Preocupări similare există și în alte țări latino-americane, printre care Mexic, Salvador, Panama, Peru și Ecuador.

În țara noastră cercetările pentru obținerea biogazului se află într-un stadiu avansat, existînd deja mai multe stații pilot amplasate în cooperative agricole de producție, întreprinderi agricole de stat sau gospodării individuale care, prin fermentarea deșeurilor animaliere și vegetale produc energia necesară acoperirii nevoilor proprii ale acestora. La Institutul de cercetări pentru industria și chimia alimentară a fost elaborată într-o instalație pilot semiindustrială, tehnologia de utilizare a nămolului cu defecții animaliere din fermele zootehnice de tip industrial pentru obținerea biogazului. De asemenea, există câteva zeci de stații de epurare a apelor uzate orășenești sau rezultate de pe unele platforme ale industriei alimentare, dotate cu instalații de obținere a biogazului. Numărul instalațiilor de obținere a biogazului este în creștere și se apreciază că la sfîrșitul cincinalului 1981—1985 va fi posibil să se asigure pe această cale echivalentul energetic a 80 000 tone combustibil convențional.

Corneliu-Anton COCIAȘU

Sucursală

Vasile Aioanei, Ploiești — Banca franceză „Société Générale”, a cărei sucursală din București a fost inaugurată la 13 februarie a.c., este o bancă comercială al cărei capital este controlat în proporție de 87% de statul francez. Întemeiată ca societate anonimă în anul 1864 la Paris, banca menționată a fost naționalizată în 1945, ocupînd în prezent locul 7 în ierarhia mondială. „Société Générale” dispune în Franța de 2 600 agenții, la care sînt deschise peste 3 milioane de conturi. Ea este prezentă în același timp în peste 60 de țări, cu birouri de reprezentanță, sucursale sau filiale. Dintre toate băncile de talie mondială, „Société Générale” este cea care deține cea

mai densă și mai diversificată rețea în țările socialiste, fiind prezentă în Berlin, Belgrad, Moscova, Varșovia, Sofia și București. Ea participă, de asemenea, ca acționară la banca mixtă „Central European International Bank Ltd” de la Budapesta, (despre care am relatat la rubrica „Glosar” în nr. 15 din 11 aprilie 1980 a revistei noastre), precum și în Franța la Banca franco-română (împreună cu Banca română de comerț exterior) și la Banca franco-iugoslavă.

Crearea sucursalei din București a fost precedată de deschiderea în capitalele țării noastre a unui birou de reprezentanță în luna septembrie 1977. Înființarea sucursalei de la București se înscrie pe linia preocupărilor României și Franței de a valorifica mai deplin posibilitățile existente pentru sprijinirea acțiunilor de colaborare și cooperare

dintre organizațiile economice din cele două țări, pentru dezvoltarea și diversificarea acestora și promovarea conlucrării pe terțe piețe.

Sucursala va avea un statut off-shore, în sensul că, ținînd seama de monopolul bancar al statului român, activitatea sa se va desfășura în devize convertibile; relațiile sale de afaceri cu unitățile economice și cu rezidenții în România vor tranzita obligatoriu prin Banca română de comerț exterior. Sucursala este abilitată să efectueze toate operațiile de bancă în devize (împrumuturi și avansuri pe termen scurt, mediu și lung, mobilizarea și răs-cumpărarea de creanțe comerciale, deschiderea de acreditive documentare, liberarea de cauțiuni etc.).

Grupul „Société Générale” posedă, de asemenea, mai multe filiale specializate în leasing, probleme energetice, prelucrarea datelor, finanțarea inovației tehnologice etc.

C.E.E. / O.N.U.

Reuniunea consilierilor guvernamentali pentru energie

ÎN ACESTE ZILE, sediul Națiunilor Unite din Geneva găzduiește lucrările consilierilor guvernamentali pentru energie ai țărilor membre ale Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E./O.N.U.). Este a treia reuniune a acestui organism care grupează specialiști din țările europene, S.U.A. și Canada, creat de Comisie în 1979 în scopul de a pune bazele cooperării la nivel regional pentru găsirea prin eforturi comune de soluții la problemele presante, complexe din domeniul energiei, în spiritul recomandărilor înscrise în Actul final de la Helsinki.

Concentrîndu-se în prima etapă a activității lor asupra schimbului de informații și experiență privind resursele de energie, politicile și obiectivele la nivel național, consilierii au pregătit un studiu de anvergură pe baza datelor comunicate de state asupra problemelor energiei și cooperării în Europa, care constituie unul din principalele documente sub-baze dezbaterilor actualei sesiuni. Materializînd eforturile susținute ale specialiștilor din Secretariatul C.E.E./O.N.U., precum

și ale unor experți consultanți din țări membre, între care România, studiul își propune ca, investigînd natura și importanța problemelor energetice care se pun în Europa și în lume, evaluările pe baza programelor naționale a perspectivelor de acoperire a nevoilor regiunii în materie de resurse energetice, să pună în discuție condițiile și posibilitățile unei cooperări mai largi în domeniul energiei între toate țările interesate.

Într-un alt domeniu de competența consilierilor, sesiunea va face o evaluare a rezultatelor obținute în cadrul primelor reuniuni de specialitate organizate în 1980 cu privire la tehnicile îmbunătățite pentru extracția formelor primare de energie și utilizarea surselor noi și regenerabile. Recentul seminar asupra surselor noi de energie a fost apreciat ca o valoroasă contribuție a C.E.E./O.N.U. la pregătirea Conferinței Națiunilor Unite pentru surse noi și regenerabile de energie, care urmează să aibă loc la Nairobi în luna august a acestui an.

În atenția consilierilor vor sta, de asemenea, problemele legate de organizarea sub auspiciile C.E.E./O.N.U. a unei conferințe în problemele energiei. În conformitate cu mandatul încredințat, consilierii pentru energie vor continua să identifice domenii și teme de interes pentru posibile înțelegeri și acțiuni concrete de cooperare care să stea la baza luării unei decizii de către Comisie privind convocarea în viitor a unei asemenea conferințe.

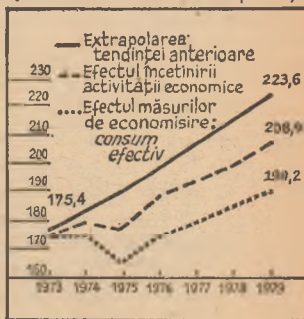
În acest cadru, actuala sesiune urmează să definească programul de lucru al consilierilor pentru anii viitori, care să cuprîndă acțiuni specifice de colaborare la nivelul regiunii. Sînt avute în vedere, între altele, organizarea a două colocvii a_vind ca teme perspectivele comerțului și cooperării în domeniul energiei în regiune și respectiv, avantajele comparate ale strategiilor de aprovizionare centralizată și descentralizată cu energie, precum și a unui seminar asupra utilizării raționale a energiilor secundare în industrie, care are la origine un studiu întocmit de un specialist român.

România, care a susținut activitățile acestui organism încă de la înființarea sa, înțelege să aducă o contribuție constructivă pentru ca lucrările actualei sesiuni să marcheze progrese reale pe calea impulsivității conlucrării pe baze egale și reciproc avantajoase a statelor europene în domeniul de intensă preocupări și cău-

Economisire

Vasilica Brăiloiu, București — 1) Reducerea ritmului de creștere a consumului de energie al unor țări dezvoltate reflectă nu numai scăderea relativă a cererii, ca urmare a încetării activității economice, ci și acțiunile întreprinse pentru economisirea energiei, care s-au intensificat în ultimii ani. Graficul alăturat, reprodus după revista L'Expansion, ilustrează evoluția comparativă a consumului efectiv de energie al Franței și a celui rezultat din extrapolarea tendinței anterioare.

CONSUMUL DE ENERGIE AL FRANȚEI (în milioane tone echivalent petrol)

2) Potrivit Comisiei pentru energia nucleară din Israel, această țară va dispune pînă la sfîrșitul secolului de 3 sau 4 centrale nucleare, care ar urma să acopere între 25 și 40% din necesarul de energie electrică. Există intenția — potrivit aceleiași comisii — de a se utiliza pentru producerea de energie nucleară fosfații din desertul Neghev și de la Marea Moartă, potrivit unei tehnologii puse în prezent la punct în țară, asupra căreia nu s-au dat publicității amănunte.

Hoteluri

Radu Pascu, Iasi — Cea mai importantă rețea hotelieră pe plan mondial aparține companiei americane Holiday Inns, care dispune de 1 741 de hoteluri, cu 295 000 de camere. Ea este urmată de companiile americane Sheraton (400 hoteluri, cu 102 000 camere) și Ramada Inns (640 de hoteluri, cu 94 000 camere). În rîndul primelor zece companii hoteliere se remarcă intrarea anul trecut a grupului francez Novotel, care în urma recente achiziționări a rețelei de hoteluri de lux Sofitel, dispune în total de 280 de hoteluri, cu 40 000 de camere. Între proiectele sale se numără construirea a încă 12 hoteluri în America de Nord pînă în 1985.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 8 din 20 februarie 1981

- Participare activă, responsabilă, la realizarea unei înalte calități și eficiențe (A. Gheorghe) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Premise ale unei noi calități în agricultură
  - Pregătirea campaniei de primăvară — examen al calității și eficienței (Constantin Dicu, Alexandru Bobică)
  - Cooperare în utilizarea resurselor pentru accelerarea dezvoltării septelului. (Maria Stroe, Gheorghe Comănicei)
  - Eficiența folosirii furajelor de volum în fermele de vaci (Mircea Boța)
  - Valorificarea deplină a resurselor în zonele necooperativizate (Nicolae Cimpoceru)
  - Dezvoltarea industriei mici și a prestărilor de servicii, mijloc important de sporire a veniturilor (Cristache Moldoveanu) 2
- Utilizarea deplină și eficientă a capacităților de producție (II) (Vasile Boescu, Bogdan Pădure) 6
- Acțiuni complexe pentru creșterea producției de țigări (Gheorghe Vlad) 8
- Valorificarea superioară a materiilor prime și creșterea competitivității exportului (N. Spînu) 10
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență. Folosirea mai intensă a pirghiilor economico-financiare (N. Săvoiu) 12
- Implicații economice ale sistemului de alimentație (C. Ionescu-Tirgoviște, Hilde Puwak) 14

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Pregătirea fabricației — un „generator” de eficiență (Maria Codrea) 13

TEORII ● IDEI

- Structuri, criză și dezvoltare (Valter Roman) 17
- Conceptul general de structura economică (IV) (Aurel Iancu) 19
- Școli ● curente ● economiști. Izvoare istorice ale teoriilor creșterii economice (I) Dumitru Mureșan, Mircea Rozorea) 20

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Prețul și rentabilitatea (Constantin Enache) 23

CONVORBIRI ECONOMICE

- O strategie economică pentru anii '80 (Vladislav Belianov) 26

ECONOMIE MONDIALĂ

- Extinderea colaborării economice dintre țările în curs de dezvoltare — imperativ al noului ordin economic internațional (II) (Victor Aldea) 27
- Tendințe — conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- Turning into better account the raw materials and the growth of the competitiveness of the export (N. Spînu) 10
- More intensive usage of the economic and financial levers (N. Săvoiu) 12
- Structures, crisis and development (Valter Roman) 17
- The general concept of economic structure (IV) (Aurel Iancu) 19
- Schools ● trends ● economists. Historical sources of the theories of economic growth (I) (Dumitru Mureșan, Mircea Rozorea) 20
- An economic strategy for the eighties. Economic talks with Vladislav Belianov 26
- Extending the economic collaboration between developing countries — imperative of the new international economic order (II) (Victor Aldea) 27

DANS LE NUMERO

- La valorisation supérieure des matières premières et l'accroissement de la compétitivité de l'exportation (N. Spînu) 10
- L'utilisation intensive des leviers économiques et financiers (N. Săvoiu) 12
- Structures, crise et développement (Valter Roman) 17
- Le concept général de structure économique (IV) (Aurel Iancu) 19
- Ecoles ● courants ● économistes. Sources historiques des théories de la croissance économique (I) (Dumitru Mureșan, Mircea Rozorea) 20
- Une stratégie économique pour les années '80 (Discussions économiques avec (Vladislav Belianov) 26
- L'élargissement de la collaboration économique entre les pays en voie de développement — impératif du nouvel ordre économique international (II) (Victor Aldea) 27

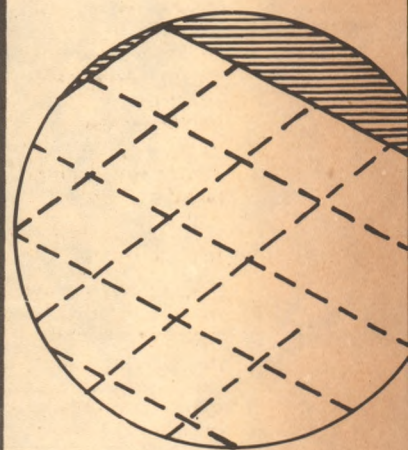
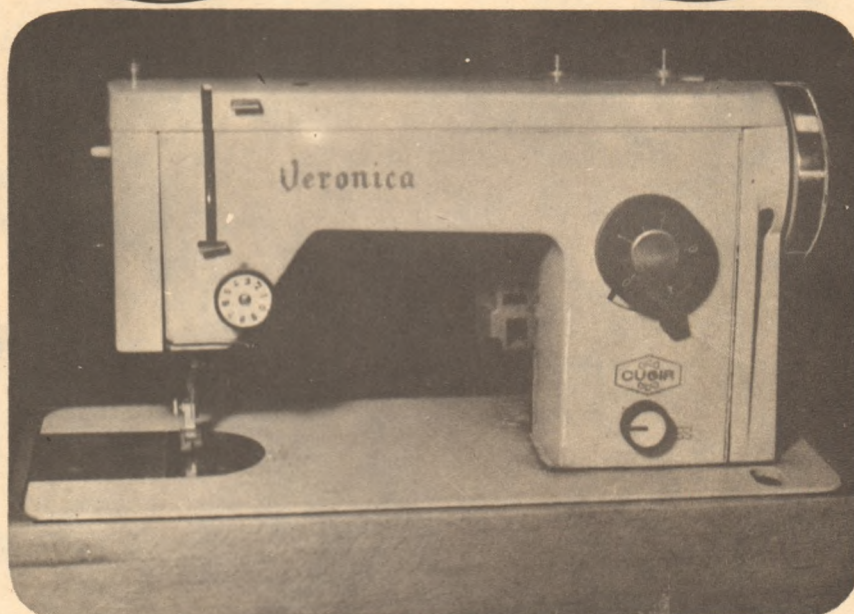
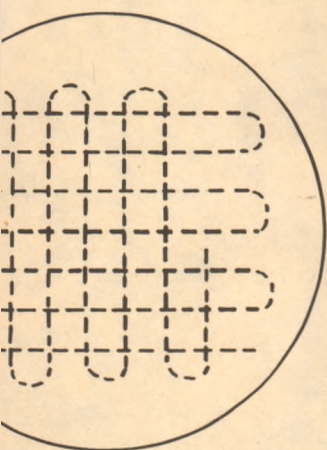
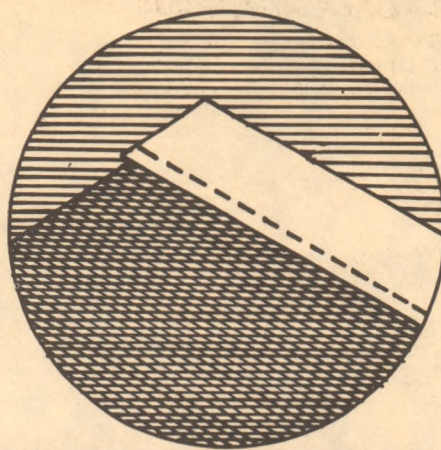
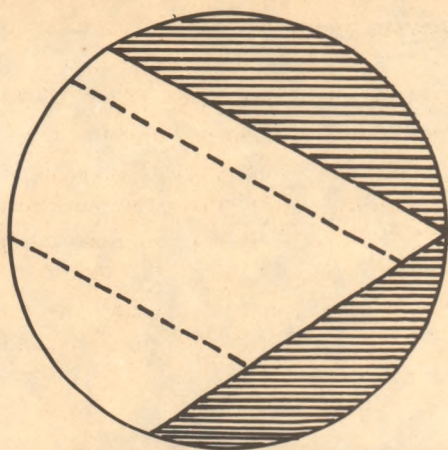
ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Более высокое использование сырья и увеличение конкурентоспособности экспорта (Н. Спîну) 10
- Более активное использование экономико-финансовых рычагов (Н. Сăвою) 12
- Структуры, кризис и развитие (Вальтер Роман) 17
- Общий концепт экономической структуры (IV) (Аурел Янку) ... 19
- Школы ● течения ● экономисты. Исторические источники теорий экономического роста (I) (Думитру Мурешан, Мирча Розора) 20
- Экономическая стратегия восьмидесятых годов (Экономические беседы, с Владиславом Белиановым) 26
- Расширение экономического сотрудничества между развивающимися странами — повелительное указание нового международного экономического порядка (II) (Виктор Алдея) 27

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și distribuitorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 55 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

O SUGESTIE PENTRU UN CADOU

MAȘINA ELECTRICĂ DE CUSUT VERONICA execută cele mai uzuale operațiuni :

- coasere dreaptă, tivire, rabatare (innădirea materialelor), stopare, vătuire, brodare, increțire ;
- tivirea și rabatarea sint efectuate fără a necesita însăilarea ;
- are un preț accesibil — 2 155 lei ;
- se vinde și cu plata în 18 rate lunare, avansul fiind de numai 431 lei (20 la sută din preț) ;
- fiind tip valiză, mașina electrică de cusut VERONICA nu ocupă spațiu mult și nu strică estetica încăperilor ;
- are o formă frumoasă, modernă.

MĂRȚIȘOR '81

Cu prilejul lui MĂRȚIȘOR '81 oferiți celor dragi daruri plăcute și utile!

NU UITAȚI!

Un bun sfătuitor în alegerea celui mai potrivit cadou veți găsi în personalul ce vă stă la dispoziție în magazinele specializate și în marile magazine universale ale comerțului de stat.

Și încă un amănunt: LUNA FEBRUARIE ARE NUMAI 28 DE ZILE!

afecom

MĂRȚIȘOARE, MĂRȚIȘOARE PENTRU FIECARE!

Lei 5